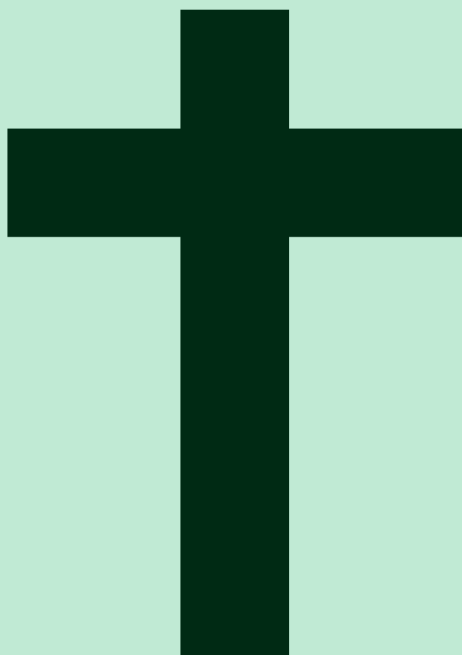

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the
Romanian Language, as spoken in Croatia

Luka
The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia

copyright © 2019 Pioneer

Language: Ludari (Romanian)

Dialect: Ludari

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2022-09-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 10 Jun 2022

ba2a14ee-adf9-5a2c-ac9a-b6a29a579b63

Contents

Luka	1
----------------	---

Bună vorba alu Luke

Asta Bună vorbă askris omu karje s kima Luka, karje afost doktor, učeniku karje putuja ku apostolu Pavle (vjez Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11), a na fost židov. Asta knjigă rubjaštje d aja känd sa fukut Isusu, känd atriit, känd anvaca, känd fiča čudurj, känd amurit p kručje, känd auskrisnit dala morc š känd apljikat p čerj. Una dala glavna temă d asta Bună vorbă jaštje k Isusu aispunit obečala karje Dimizov adat alu Izraelcilor ăn zavjetu alu Bătărni ali š Bună vorba nuje samo d židovj već š d älja karje nuje židovj. Ăn asta Bună vorbă Isusu anvaca d multje temje, karje uključa š rugala, Suflijetu alu Svânt, radostu, zahvala š banji. Asta knjigă isto arată kum Isusu likuja š oprostja alu multă lumje, karje uključuja š p älja karje afost mult bulnavj ili karje avja ăn jej sufljet alu rov, săračj, grešnikurj, propalic š multje mujerj. Luka asta askris, vjerovatno njeđe šajzáč š činč 65 aj maj ănklo d Kristu.

Luka rubjaštje dăče skrije knjigasta

¹⁻³ Poštovani Teofile, kašă kum šti, mulc lumje adat tot dala jej s skrije izvješće d stvarurj karje Dimizov afukut ăn vřijamja anuastră, baš kašă kum skrije ăn Svântă pismă. Askris aja će nuavă azăs älja karje avizut stvarurlja d ănčipjală š karje rubja Bună vorbă. Š jo pažljivo amproučit aštja tuatje događajurlje. Jo agăndit k arfi binje tot s skriuv p rănd, ⁴ aša osă fi siguran k aja će jej ta ănvăcat istina.

Anđelu Gabriel rubjaštje d aja k osă s fakă Ivan karje bătjază

⁵ Känd caru Herod avladit p Judeja,* afost neki pop karje s kjamă Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije.† Mujařja alu Zaharije afost isto dăn familia alu popilor. Ja s kima Elizabeta. ⁶ Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvijek askulta tot aja će Domnu azapovidit ăn zakonu alu Mojsije. ⁷ Ali na vut kupil daja će Elizabeta afost šțarpă, a amiždoj irja mult bătřnj.

⁸ Udată, Zaharija š popilje ăn skupina aluj služăštje ăn Hram. ⁹ Običaju alu popilor afost s arunče kocka tuată zuva kum akuljiđja činje osă utrje ăn Svetište alu Domnuluj ăn Hram š činje osă apringă tămăja.‡ Una zuvă akuljes p Zaharija s apringă tămăja. ¹⁰ D vřijamjaja mult lumje s ruga ăn dvorištja alu Hramuluj.

¹¹ Atunča alu Zaharija sa ukazăt anđelu alu Domnuluj. Astat p partja alu dăraptej la žřtveniku d tămăja. ¹² Känd Zaharija avizut p anđelu, jel mult sa spirjat. ¹³ A anđelu ja zăs: “Na vja frikă, Zaharija! Dimizov auzăt rugala ata: Elizabeta, mujařja ata, osă c fakă bijat. Š osă l kjem Ivan. ¹⁴ Osă c fije drag š t veselješt š mulcă osă s radujaskă känd s fičja jel. ¹⁵ Kupilu alu vostru osă fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nusă bja nič vin nič altje bjařje ljuťje. Osă fije pljin d Suflijetu alu Svântuluj još känd fi ăn burtă. ¹⁶ Jel osă okrinjaskă p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor. ¹⁷ Isti sufljet karje ja dat snagă alu Ilije osă fije ăn bijatu alu tov s pripimaskă p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osă okrinjaskă inimilje alu tatilje kătri kupi š nagovorjaskă p älja karje nu skultă p Dimizov s primjaskă mudrost alu älja karje askultă.”

¹⁸ Zaharija azăs alu anđeluj: “Kum s štiuv k s dogodjaštje aja? Š jo š mujařja amja ištjem već bătărni.”

* **1:5** caru Herod avladit p Judeja – Također s kima Herod Marje, š avladit dala trjezáč š šaptje (37). pănla patru (4). aj majdată d Krist. Judeja aiča rubjaštje d tot pămăntu undje atriit židovi. † **1:5** alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije – Afost duavăzáč š patru (24) skupină d popje. Toc afost d sămăncă alu Aron, fratilje alu Mojsije. Abija afost pra tata alu opt (8) skupină d popje (vjez 1 Dnev 24,10). ‡ **1:9** Popurlje atribut s apringă tămăja kašă prinosu alu Dimizov tuată dăminjaca š sara p posebni oltar ănontru ăn Hram.

¹⁹ P aja anđelu ja zās: “Jo sânt Gabrijel. Amvinjit dāla prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta bunā vorbā. ²⁰ Jakā, da akuma osā rāmāj mut š nusā poc s rubještj tot pānla zuvaja pānd s nu dogodja aja, daja če naj krizut ān vorbilje alji mjalje, karje osā ispunjaskā d vrijamje alor.”

²¹ Ān vrijamjaja narodu aštiptat p Zaharija š na razumit dāče atāta sa zabuvit ān Svetište. ²² Kānd jel napokon aišāt, na putut nimik s lji zākā š s lja udā. Kānd lumja avizut aja, š znakurlje karje lja dat ku mānilje, ashvatit k jel avut vizije ān Svetište.

²³ Kānd azavršāt zuvilje alu Zaharija s lukrjazā kašā popa ān Hram, sa tors akas. ²⁴ Dāpā duavā trje zālje, mujarja aluj Elizabeta arāmas grja, š činč (5) lunj na išāt dān kasā. Ja azās: ²⁵ “Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja dāpā minje la intja alu lumje daja če na putut s am kupi.”

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osā s fakā Isusu

²⁶ Kānd Elizabeta irja grja šasā (6) lunj, Dimizov atrimjes p anđelu Gabrijel ān sat Nazaret ān regija Galileja, ²⁷ la djevicā karje zaručitā dāpā om karje s kjamā Josip. Jel irja d sāmāncā alu caru David, a djevica s kima Marija. ²⁸ Gabrijel avinjit š azās alu je: “Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!”

²⁹ P aja Marija sa uznemirit š na razumit če anđelu avrut s zākā ku pozdravula. ³⁰ Anđelu azās: “Na vja frikā, Marija. Tu ješt aja p karje Dimizov akuljes! ³¹ Jakā osā fi grja š osā fač fičor p karje osā l kjem Isusu. ³² Jel osā fije marje š osā s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osā idja autoritet s fije car kum Dimizov aobečit alu David, sāmānca aluj. ³³ Osā vladjaskā p sāmānca alu Jakovš zauvjek š cara aluj nikad nusā prestanjaskā.” ³⁴ Marija āntrijabā p anđelu: “Ali kum? Jo još nam fost ku omu.”

³⁵ Anđelu Gabrijel ja zās: “Sufļjetu alu Svāntuluj osā s slubuadje p tinje š sāla alu Maj marje Dimizov osā t ānviljaskā. Š daja kupilu karje l fiča osā fije svānt š osā s kjamje Bijatu alu Dimizov. ³⁶ Jakā, Elizabeta, rođakinja ata, aša bātārnā isto duče fičor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja je d šasā (6) lunj. ³⁷ K alu Dimizov nimika nuje nemoguće!”

³⁸ Marija azās alu Gabrijel: “Jakā, argata sânt alu Domnuluj. S fije kum tu zāč!” Š Gabrijel apljikat dāla ja.

Marija positjaštje p Elizabeta

³⁹ Duavā trje zālje dāpā aja, Marija majdatā apljikat ān sat ān djalurj alu Judeje. ⁴⁰ Kānd ja ažuns, auntrat ān kasa alu Zaharija š apozdravit p Elizabeta. ⁴¹ Kānd Elizabeta auzāt pozdravu alu Marije, kupilu ān burtā alu Elizabetāj dāturdātā mult sa miškat š Elizabeta sa napunit ku Sufļjetu alu Svāntuluj. ⁴² Elizabeta d radost marje āntarje astrigat: “Maj mult ješt blagoslovitā d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu ān burta ata! ⁴³ Ku čaja amzaslužāt častula s m positjaskā mama alu Domnuluj alu mjov! ⁴⁴ Jakā kānd auzāt pozdravu alu tov, kupilu ān burtā dāturdātā mult sa miškat d radost! ⁴⁵ Blagoslovitā ješt daja čaj krizut k osā s ispunjskā poruka karje ca trimjes Domnu!”

Marija slavjaštje p Dimizov ān radost

⁴⁶ Atunča Marija azās:

“Inima amja adrikā p Domnu,

⁴⁷ sufļjetu alu mjov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu mjov,

⁴⁸ k p minje ma kuljes,
p ponizna argata aluj!

Š **1:33** sāmānca alu Jakov – Ān grčki original skrije: “kasa alu Jakov” karje rubja d tuatā sāmānca alu Jakov. Altu lumilje d Jakov afost Izrael. Atrijit usutje d aj majdatā, a tuatje duavāsprjače (12) d sāmāncje alu Izrael avinjit dāla jel. Lumja p narodu Izrael često kima kasa alu Jakov.

Audjec, pând akuma tuată generacija osă zăcă
k Dimizov ma blagoslovit,

⁴⁹ daja če Dimizov karje arje tuată sála
afukut marje čudă d minje!
Svânt je lumilje aluj.

⁵⁰ Iskazaštje milostu p toc älja än tuată vrijamja
karje arje frikă d jel.

⁵¹ Ku mănă capănă afukut marje čudă
š aputirit p lumja karje ponosni š umišljeni.

⁵² Jel aizbacăt p vladari s nu vladjaskă više,
a adrikat p lumje karje je ponizni.

⁵³ A p lumja karje irja flămănz lja nasitit ku binje,
a p lumja karje bogată lja trimjes dăla jel ku mănile gualje.

⁵⁴⁻⁵⁵ Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj
baš kum adat obečală alu sāmănce anuastră,
alu Abraham š alu kupi aluj,
k osă lji fije uvjek d milă.”

⁵⁶ Atunča Marija ku Elizabeta arămas njeđe trje (3) lunj š sa tors akas.

Sa fukut Ivan karje bătjază

⁵⁷ Alu Elizabeta avinjit vrijamja s fakă š ja afukut bijat. ⁵⁸ Kând tuată familia alu je š komšiji auzăt d asta, kum Domnu afost aša d bun kătri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja.

⁵⁹ Kând kupilu anapunit opt (8) zălje, atribut s fije obrezăt,* aša k komšiji š familia avinjit s proslavjaskă aja. Avrut p kupilu s l kjamje Zaharija kum tatusov s kjamă, ⁶⁰ ali Elizabeta azăs: “Nu, njego mora s s kjamje Ivan!”

⁶¹ Komšiji š familia azăs: “Nimilja dăla familia ata nu s kjamă Ivan!” ⁶² Atunča, daja če Zaharija na putut s audă, lumja ku mănile la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamă. ⁶³ Zaharija akătat s ji dja ploče s skrije š askris: “S kjamă Ivan”, š toc sa mirat. ⁶⁴ Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizljigat ljimba š jel dăturdătă ančiput s rubjaskă š s slavjaskă p Dimizov.

⁶⁵ Kând toc karje trija upruapje d jej avizut če Dimizov afukut alu Zaharije, lja fost frikă d Dimizov. Än tuatje saturlje än djalurlje alu Judeje, lumja rubja d aja če sa dogodit.

⁶⁶ Činje god auzăt d jej gândja d aja š sa tribat: “Atunča če osă fije d bijatusta kând ufi marje?”, k Domnu sigurno osă fakă nješto marje pisti jel.

Zaharija rubjaštje d Mesija š d Ivan karje bătjază

⁶⁷ Sufljetu alu Svântuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta porukă dăla Dimizov:

⁶⁸ “Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor,
k avinjit s ažută alu narodu aluj š s lji izbavjaskă!

⁶⁹ Š atrimjes nauvă marje Spasitelj
dăn sāmănce alu argatu aluj David,

⁷⁰ kum jel d mult aobečit
pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes:

⁷¹ s nji spasaskă dăla dušmani alji noštri
š dăla mănă alu tuată lumja karje nji mrzaštje.

⁷² Jel asta afukut s pokazaskă milă alu sāmănce anuastră

* **1:59** obrezăt – Obrezjala afost znaku alu savezu alu Dimizov ku Abraham š ku sāmănce aluj (Post 17,9–14). Židovi afost obrezăc kum apokaza k irja odani alu Dimizov š k pripadnjaštje alu narodu aluj karje akuljes.

aša ča ispunit savezu alu svānt karje afukut ku jej,
⁷³ aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu anuastrā sāmānca.
⁷⁴ Kašā kum aobečit, nja skos dāla dušmanj
 s putjem s ji služām frzdā frikā,
⁷⁵ s trijim kum Dimizov azās
 š s fičem čije bun ān tuatje zuvilje anuaštrje.
⁷⁶ A tu, bijatu alu mjov, osā t kjem proroku alu Maj marje Dimizov.
 Osā plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremještj drumu.
⁷⁷ Osā ānvāc p narodu aluj s štije kum s s spasaskā
 kum s lji fije oprostīt grešala alor.
⁷⁸ Daja če je Dimizov pljin d milā š arje osjećaj d noj,
 jel trimjatje lumina dān čerj.
 Kašā suarilje karje sa drikā ān diminjacā,
⁷⁹ Dimizov osā adukā lumina alu ālja karje trijaštje ān nuaptje š arje frikā d muartje.
 Jel osā nji pokazaskā drumu karje aduče ān mir.”

⁸⁰ Ivan akriskut š apostanit capān ān sufljet. Trija ān lok undje nuje nimika.[†] Kānd akriskut, jel ančiput la intja alu toc s rubjaskā alu naroduluj alu Izrael.

2

Sa fukut Isusu ān Betlehem (Mt 1,18–25)

¹ Ān vrijamaja caru alu Rimuluj, August, azapovjedit s fakā popisu d tuatā lumje karje trijaštje ān cara. ² Āsta afost prvi popis d lumje karje sa dogodīt ān vrijamje pānd Kvirinije afost upravitelju p regija Sirija. ³ Toc apljikat ān trgu undje trija sāmānca aluj s s skrije ān popis.

⁴ Aša š Josip, karje afost sāmānca alu caru David, apljikat dān sat Nazaret ān regije Galileje ān sat Betlehem ān regije Judeje, undje d mult sa fukut David. ⁵ Jel apljikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije ān popis. Marija već afost grja, ⁶ š pānd afost ān Betlehem, ja vinjit vrijamja s fakā. ⁷ Ja afukut bijat, prvi kupil, la ānvilijat š la pus ān aljbje daja če ān sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej.

Anđeli začē alu pastirilor k Isusu sa fukut

⁸ Ān nuaptjaja p pājenj upruapje d Betlehem, njeki pastirurj pāza vojilje alor. ⁹ Dāturdatā sa ukazāt anđelu alu Domnuluj š lja osvitljīt slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat! ¹⁰ Anđelu lja zās: “Na vjec frikā! Jakā aduk vuavā Bunā vorbā karje p tuatā lumja s usričaskā! ¹¹ Astāz sa fukut vuavā Spasitelju ān Betlehem, ān trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu! ¹² Aša osā štijec k je istina aja če zāk: Osā gāsāc kupilu karje je ānvilijat ān plahtā kum začē ān aljbje.”

¹³ Dāturdatā alu anđeluj avinjit marje vuastje d anđelurlje dān čerj karje aslavit p Dimizov:

¹⁴ “Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj,*
 a p pāmānt mir alu lumje karje ja ugodīt.”

¹⁵ Š anđelurlje apljikat dāla jej š sa tors p čerj. Pastiri arubit unu ku alc: “Ajdac ān Betlehem s vidjem ča fost če nuavā azās Domnu!”

[†] **1:80** lok undje nuje nimika – Asta afost napušteni lok la zapadnā partje d apā Jordan. Nuje dāpartje dāla lok undje apa Jordan untrā ān Mrtvo more. * **2:14** Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ān grčki original skrije: “Slava p visina!”

¹⁶ Apripit ăn Betlehem ș ănklo angăsăt p Marija ș p Josip ku kupilu če sa fukut karje azukut ăn aljbje. ¹⁷ Kănd la găsăt, alu toc arubit aja če anđelu azăs d kupil. ¹⁸ Ș tuată lumja karje apus urjajke la pastirurj sa mirat d aja če lja zăs. ¹⁹ A Marija nimika na mujtat d asta ča uzăt ș găndja d aja ăn inima alu je. ²⁰ Pastiri sa tors la vojilje p karje păza ș slavja ș zahvalja alu Dimizov. Tot ča uzăt ș avizut afost kum lja zăs anđelu.

²¹ D opt (8) zălje maj ănklo kănd avinjit vrijamja s obrezaskă p kupilu,[†] ja pus lumilje Isusu karje anđelu adat majdată njego če Marija arămas grja.

Josip ș Marija aduče p Isusu ăn Hram

²² Kănd avinjit vrijamja Marija s s očistjaskă kum skrije ăn zakonu alu Mojsije,[☆] Josip ș Marija alat p Isusu ș apljikat ăn Hram ăn Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj, ²³ kum skrije ăn zakonu alu Domnuluj: “Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadnjaštje alu Domnuluj.”[☆] ²⁴ Ș aprinisăt žrtvă kum mama aputja jar s fije čistă, kum zakonu alu Mojsije ănvacă: “duavă (2) grlic ili doj (2) goluburj tănărj.”[☆]

Šimunu ș Ana kunuaštje k Isusu je Kristu p karje Dimizov la trimjes

²⁵ Trija atunča unu om ăn Jeruzalem, s kjamă Šimun, karje irja pravedan ș askulta zakonu alu Dimizov. Sufljetu alu Svântuluj irja p jel ș aștiptat p Dimizov s izbavjaskă p Izraelcurlje kum aobečit.[‡] ²⁶ Sufljetu alu Svântuluj ja zăs k nusă muarje pănă god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavjaskă p narodu aluj. ²⁷ P zuvă kănd Josip ș Marija adus kupilu Isusu s fakă obredu kum je skris ăn zakonu alu Mojsije, Sufljetu alu Svântuluj adus p Šimun s pljače ăn Hram. ²⁸ Šimun alat p Isusu ăn mănș aslavit p Dimizov ku vorbiljaštja:

²⁹ “Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat
ș akuma jo, argatu alu tov, pot s mor ăn mir.

³⁰ Akuma vojki alji mjej avizut spasjala,

³¹ p spasilju karje tu atrimjes d tot narodu.

³² Jel je lumina s otkrijaskă istina ata alu tot narodu,
ăla karje aduče slava alu Izrael, narodu alu tov.”

³³ Josip ș Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu. ³⁴ Šimun lja blagoslovit ș azăs alu Marije, mama alu Isusuluj: “Jakă, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurj osă kadă ș mulc osă adrikă. Dimizov la trimjes kașă znaku s pokazaskă drumu d spasjală, karje mulc inș osă l odbacaskă, ³⁵ ș așă osă arată rovu ăn inima alor. A kănd l odbacaštje, maču osă probijaskă inima ata.”

³⁶ Afost ăn Hram ș proročică Ana, fata alu Fanuel dăn sămăncia alu Așer. Ja irja mult bătrnă. Afost șaptje (7) aj ăn brak ³⁷ ș atunča atrijit kașă udovica pănla optzăč ș patru (84) aj. Na išăt dăn Hram, njego ăn post ș ăn molitvă aslužăt alu Dimizovuluj zuva ș nuaptja.

³⁸ Baș kănd Šimunu azavrșăt, avinjit Ana ș ančiput s slavjaskă p Dimizov ș s rubjaskă d Isusu alu toc karje aștiptat p Dimizov s izbavjaskă p Jeruzalem dăla dușmanji alor.

³⁹ Kănd Josip ș Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj azapovjedit, sa tors akas ăn Nazaret ăn regije Galileje. ⁴⁰ Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capăn ș maj mult mudar ș Dimizov nastavja s l blagoslovjaskă.

Fălkovu Isusu rubjaštje ku učitelji ăn Hram

⁴¹ Roditelji alu Isusuluj tot anu pljika ăn Jeruzalem kănd irja prazniku Pasha. ⁴² Kănd Isusu avut duavăsprjače (12) d aj, jej apljikat kașă uvjek s slavjaskă prazniku. ⁴³ Dăpă

[†] 2:21 Vjez fusnota ăn 1,59. [☆] 2:22 Lev 12,1–4 [☆] 2:23 Iš 13,1–2 [☆] 2:24 Lev 12,6–8 [‡] 2:25 aștiptat p Dimizov s izbavjaskă p Izraelcurlje kum aobečit – Ăn grčki original skrije: “aștipta utjeha alu Izrael”.

praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a fälkovu Isusu arāmas ān Jeruzalem, ali roditelji aluj na štijut aja. ⁴⁴ Agāndit k Isusu je ān grupa alor. Jej aumblat una zuvā a atunča ančiput s l katje āntrā familjije š āntrā ortač alor, ⁴⁵ ali nu la gāsāt š aša sa tors ān Jeruzalem š ānklo s l katje. ⁴⁶ Dāpā trje (3) zālje la gāsāt ān Hram āntrā učiteljurj kum punje urjajke š lji āntrjabā. ⁴⁷ Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kāt štije š kum binje odgovorjaštje p pitanje.

⁴⁸ Kānd jej angāsāt p Isusu na štijut če s gāndjaskā. Azās mumusa: “Bijatu alu mjov, dāče afukut tu asta nuavā? Jakā, tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kātam!”

⁴⁹ Isusu azās alor: “Dāče mas kātāt? Dali voj nu štijic k jo mora s fiuv ān kasa alu Tatimjov?” ⁵⁰ Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zākā.

⁵¹ Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov ān sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit. ⁵² Isusu krištja š postanja još maj mult mudar š Dimizov l blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l poštuja maj mult š maj mult.

3

Ivan karje bātjazā pripremjaštje drumu d Isusu

(Mt 3,1–12; Mk 1,2–8; Iv 1,19–28)

¹ Afost činčsprjače (15) d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjaskā. Poncije Pilat afost upravitelju ān regije Judeje. Herod* avladit ān regije Galileje, a fratusov Filip avladit ān regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit ān regije Abilene.† ² Š Ana š Kaifa afost marj popurj‡ ān Jeruzalem. Ān vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, ān pustinje.Š ³ Jel apljikat ān tuatje lokurj pānglā apā Jordan s rubjaskā alu lumjej k trjebje s s bātjazā s pokazaskā kum sa okrnit dāla grešalā š Dimizov lja oprostīt grešala. ⁴ Kum askris proroku Izaija, Ivan afost

“glasu karje strigā ān pustinje:

‘Pripremic drumu d Domnu

š očistic d jel stazilje!

⁵ Ispunic tuatā dolina

š poravnic tot djalu š brjegu!

Ispravic drumu karje strāmb

š poravnic aja čije nuje ravno!*

⁶ Tuatā lumja osā vjadje spasjala alu Dimizovuluj!”☆

⁷ Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bātjazā: “Voj, šarpilor! Činje va zās k aša d ljaznje putjec s fuđic dāla kaznā karje Dimizov trimjatje? ⁸ Fičec binje karje aratā k vas okrnit dāla grešala avuastrā.† Š vu ānšālāc akā gāndic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sāmānca alu Abraham. Ali jo vu zāk, Dimizov puatje d bulovanjīštja s stvurjaskā kupi alu Abraham! ⁹ Dimizov uskoro osā luvjaskā ku sukurja ān tot ljemnu karje nu dā bun plod. Tot ljemnu karje nu dā bun plod osā fije tijat š arunkat ān fok.”

* **3:1** Herod – Konuskut š kašā Antipa, afost bijatu alu Herod Marje. † **3:1** Herod, Filip š Lizanije afost “tetrarsi”. “Tetrarh” afost rimski naslov d vladar ān unu lok karje vladja samo ku odobrjala alu vlastu alu rimuluj. Obična lumje njekad lji kima carurj (na primjer, vjez Mt 14,9; Mk 6,14). ‡ **3:2** Š Ana š Kaifa afost marj popurj – Ana afost marje popā 6.-15. aj maj ānklo d Krist, ali atunča vlada alu rimuluj la skinīt dāla položajula. Zetu aluj, Kaifa, afost marje popā 18.-37. aj maj ānklo d Krist. Aša službeno ān aja vrijamje Kaifa afost marje popā, ali lumja još uvijek akimat p Ana marje popā š jel š majdāpartje avut autoritet āntrā Židovj. § **3:2** pustinje – Vjez fusnota ān 1,80. * **3:5** Ivan azās alu lumjej k mora s s pokajaskā d grešala alor s fije spremic d vinjala alu Domnuluj. Āštja stihurj koristjaštje metafora. D fukut ravni drum ān pustinje je slika s fije spremic s prihvatjaskā p Isusu š poruka aluj. ☆ **3:6** Iz 40,3–5 † **3:8** Fičec binje karje aratā k vas okrnit dāla grešala avuastrā – Ān grčki original skrije: “Fičec plodu karje je dostojan d pokajalā”.

¹⁰ Antribat mulc lumje p Ivan: “Atunča će trjebje s fičem?”

¹¹ Ivan lja zās: “Činje arje duavă (2) kămăšj, trjebje s dja alu ălja karje narje ničuna. A činje arje mănkarje, trjebje s podiljaskă ku ălja karje narje.”

¹² Avinjit s s bătjază čak š carinikurlje† š la tribat: “Učiteljulje, će trjebje s fičem?”

¹³ Ivan lja zās: “Nu lăc maj marje porezu njego će je lumja datorj.”

¹⁴ Š la tribat vuastja: “A će trjebje noj s fičem?”

Ivan lja zās: “Nu lăc banji dăla nimilja ku săla š p nimilja nu punjec minčunj s dobidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuastră.”

¹⁵ Kum lumja očekuja k Kristu ăndată vinje, toc ăn inimă s ăntriba dal je Ivan Kristu.

¹⁶ Daja Ivan alu toc azăs: “Jo p voj bătjez ku apa, ali vinje njeko maj marje d minje, atăta d marje k jo nu sânt dostojan čak s ji fiuv argatš. Jel p voj osă bătjază ku Sufljetu alu Svăntuluj* š ku foku.† ¹⁷ Jel osă fije kašă omu karje odvojaštje gruvu dăla jarbă. Gruvu osă sprimjaskă ăn ostavă, a jarba osă apringă ku foku karje nikad nu prestanjaštje s argă.”

¹⁸ Ivan rubja alu lumjej Bună vorbă d Dimizov ku multje altje opomenje.

¹⁹ Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru dăn regije Galileje,‡ daja će sa ănsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratisov, š d multje altje rovj ča fukut Herod. ²⁰ Ali kănd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan ăn kisuarje.

Ivan bătjază p Isusu

²¹ Majdată njego će p Ivan la pus ăn kisuarje, kănd Ivan bătizat p toc karje avinjit la jel, jel bătizat š p Isusu. Atunča kănd Isusu sa rugat, čerju sa diškis, ²² š Sufljetu alu Svăntuluj sa slubuzăt p jel ăn oblik kašă golubu. Dăn čerj sa uzăt glasu: “Tu ješt Bijatu alu mjov p karje jo vrjauv! Tu ješt radostu alu mjov!”

Sămănca alu Isusuluj

²³ Kănd Isusu ănciput s rubjaskă d Dimizov la intja alu toc, avut njeđe trjezăč (30) d aj. P Isusu l kuništja k je bijatu aluš Josip.*

Josip afost bijatu alu Eli,

²⁴ Eli afost bijatu alu Matat,

Matat afost bijatu alu Levi,

Levi afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Janaj,

Janaj afost bijatu alu Josip,

²⁵ Josip afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Amos,

Amos afost bijatu alu Naum,

Naum afost bijatu alu Hesli,

† **3:12** carinikurlje – Obično aja afost Židovi karje alcă Židovj nu lja vurut daja će jej alukrizat d vlada alu rimuluj (karje apreuzmit p Izrael). Večina d carinikurj ănšăla p alcă. Kăta maj mult banj njego će lumja dugujaštje, a viška cănja d jej. Š d ăla razlog lumja mrza š lji smatnja k je izdajic alu vlastiti narodu š alu vjera alor. § **3:16** nu sânt dostojan čak s ji fiuv argat – ăn grčki original skrije: “nu sânt dostojan nič klicimitilje s ji dizljeg.” * **3:16** bătjază ku Sufljetu alu Svăntuluj – Aiča Ivan koristjaštje bătizija ăn apă kašă metafora s opisaskă kum lumja osă iskušaskă săla alu Sufljetu alu Svăntuluj ăn životu alor. † **3:16** ku foku – Asta puatje s rubjaskă d aja kum Sufljetu alu Svăntuluj čistjaštje životu alu ălja karje krjadje (vjez Ap 1,5, 8; 2,1–4; 11,16). Ali ăn ăsta kontekst vjerovatno k foku rubjaštje d zuvă alu suduluj (vjez 3,7–9, 17). ăn aja vrijamje Dimizov osă kaznjaskă p lumja karje na prihvatit ănvăcala alu Isusuluj.

‡ **3:19** Herod, karje irja vladaru dăn regije Galileje – ăn grčki original skrije: “Herod, tetrarh”. Vjez fusnota ăn 3,1.

§ **3:23** bijatu alu – ăn ăsta popis “bijatu alu...” puatje š s značaskă “sămănca alu”. ăn Biblije, lumja karje askris popisu d potomakurj obično na vurut s skrije p tuată sămănca alu njeki om, njego s arată loza dăla una văznă osobă pănla altă văznă osobă. * **3:23** Daja će Marija arămas grja pisti Sufljetu alu Svăntuluj, Josip afost alu Isusuluj kašă očuhu (vjez 1,26–37; Mt 1,18–22).

Hesli afost bijatu alu Nagaj,
²⁶ Nagaj afost bijatu alu Mahat,
 Mahat afost bijatu alu Matatija,
 Matatija afost bijatu alu Šimij,
 Šimij afost bijatu alu Joseh,
 Joseh afost bijatu alu Joda,
²⁷ Joda afost bijatu alu Johanan,
 Johanan afost bijatu alu Resa,
 Resa afost bijatu alu Zerubabel,
 Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel,
 Šealtiel afost bijatu alu Neri,
²⁸ Neri afost bijatu alu Malki,
 Malki afost bijatu alu Adi,
 Adi afost bijatu alu Kosam,
 Kosam afost bijatu alu Elmadam,
 Elmadam afost bijatu alu Er,
²⁹ Er afost bijatu alu Jošua,
 Jošua afost bijatu alu Eliezer,
 Eliezer afost bijatu alu Jorim,
 Jorim afost bijatu alu Matat,
 Matat afost bijatu alu Levi,
³⁰ Levi afost bijatu alu Šimun,
 Šimun afost bijatu alu Juda,
 Juda afost bijatu alu Josip,
 Josip afost bijatu alu Jonam,
 Jonam afost bijatu alu Elijakim,
³¹ Elijakim afost bijatu alu Meleja,
 Meleja afost bijatu alu Mena,
 Mena afost bijatu alu Matata,
 Matata afost bijatu alu Natan,
 Natan afost bijatu alu David,
³² David afost bijatu alu Jišaj,
 Jišaj afost bijatu alu Obed,
 Obed afost bijatu alu Boaz,
 Boaz afost bijatu alu Sala,
 Sala† afost bijatu alu Nahšon,
³³ Nahšon afost bijatu alu Aminadab,
 Aminadab afost bijatu alu Admin,
 Admin afost bijatu alu Arni,
 Arni‡ afost bijatu alu Hesron,
 Hesron afost bijatu alu Peres,
 Peres afost bijatu alu Juda,
³⁴ Juda afost bijatu alu Jakov,
 Jakov afost bijatu alu Izak,
 Izak afost bijatu alu Abraham,
 Abraham afost bijatu alu Terah,
 Terah afost bijatu alu Nahor,

† 3:32 Sala, Sala – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Salmon, Salmon”.
 grčki rukopisurj skrije: “Aram, Aram”.

‡ 3:33 Admin, Admin ... Arni, Arni – Njeki

³⁵ Nahor afost bijatu alu Serug,
 Serug afost bijatu alu Reu,
 Reu afost bijatu alu Peleg,
 Peleg afost bijatu alu Eber,
 Eber afost bijatu alu Sala,
³⁶ Sala afost bijatu alu Kenan,
 Kenan afost bijatu alu Arpakšad,
 Arpakšad afost bijatu alu Šem,
 Šem afost bijatu alu Noa,
 Noa afost bijatu alu Lamek,
³⁷ Lamek afost bijatu alu Metušalah,
 Metušalah afost bijatu alu Henok,
 Henok afost bijatu alu Jered,
 Jered afost bijatu alu Mahalalel,
 Mahalalel afost bijatu alu Kenan,
³⁸ Kenan afost bijatu alu Enoš,
 Enoš afost bijatu alu Šet,
 Šet afost bijatu alu Adam,
 Adam afost bijatu alu Dimizov.Š

4

Nikuratu iskušastje p Isusu (Mt 4,1–11; Mk 1,12–13)

¹ Isusu, pljin ku Sufljetu alu Svāntuluj, apljikat dāla apa Jordan š Sufljetu la dus ān lok undje nuje nimika ² š d patruzāč (40) d zālje š la iskušāt nikuratu. D zāljljalja na mānkat nimik, š kānd atrikut patruzāč (40) d zālje, afost flāmānd.

³ A nikuratu ja zās: “Akā ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjkaskā mālaj.”

⁴ Isusu ja odgovorit: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Nu trijaštje omu samo d mālaj.’ ”✧

⁵ Š nikuratu la dus p Isusu p marje djal š ja pokazāt dāturdātā tuatā cara alu pāmāntuluj
⁶ š nikuratu začē: “Cije osā zdauv asta tuatā vlast š slava aluj. Mije je dat š jo dav alu činje vrjauv. ⁷ Akā t poklonještj la minje, tot je alu tov.”

⁸ Isusu ja odgovorit: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Klanjaštje la Domnu, Dimizov alu tov, š aluj jedino služastje!’ ”✧

⁹ Nikuratu la dus ān trg Jeruzalem š la pus p špic p Hram š začē aluj: “Akā ješt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da iča ān zos! ¹⁰ Daja če skris je ān Svāntā pismā: ‘Jel osā zapovidjaskā alu anđeli aluj d tinje s t pāzaskā’,

¹¹ š: ‘p māj s t adukā undje ku pičoru s nu t tu luvješt d buluvan.’ ”✧

¹² Isusu ja zās: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Nu iskušā p Domnu, Dimizov alu tov!’ ”✧

¹³ Kānd iscrpit tuatā kušnja, nikuratu sa udaljīt dāla jel pānla nuavā prilikā s l iskušaskā.

Isusu ānčapje s služaskā alu Dimizov (Mt 4,12–17; Mk 1,14–15)

Š 3:38 bijatu alu Dimizov – Aja značastje k je Adam stvorit p slika alu Dimizov (vjez Post 1,26–27; 5,1–3). Slično, tuatā lumja arje sāmāncā ān Dimizov (vjez Ap 17,28–29). ✧ 4:4 ZakPon 8,3 ✧ 4:8 ZakPon 6,13 ✧ 4:11 Ps 91,11–12 ✧ 4:12 ZakPon 6,16

¹⁴ Isusu, pljin d snagă alu Sufljetuluj, sa tors ăn regija Galileja ș vorba d jel sa proșirit ăn tuatje lokurj ăn Galileja. ¹⁵ Isusu ănvăca ăn lokurj undje židovi s strănda ș s ruga (karje s kjamă sinagoga) ș toc l hvalja.

*Lumja ăn Nazaret odbacaștje p Isusu
(Mt 13,53–58; Mk 6,1–6)*

¹⁶ Š atunča Isusu avinjit ăn Nazaret, ăn sat undje akriskut. Š kașă uvijek sămbătă untră ăn sinagogă ș sa drikă s čitjaskă d Svănta pismă pănglă toc. ¹⁷ Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izaija. Jel adiškis knjiga ș angăsăt lok undje stă skris:

¹⁸ Sufljetu alu Domnuluj je p minje.

Madat snagă ș autoritet

s rubjesk Bună vorbă alu săračilor.

Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic

s puatje s pljače slobodni,

s tork vidu alu vorbilor,

s oslobodjesk p lumja dăla ălja karje lji mučăștje,

¹⁹ ș s rubjesk k ăsta an ăn karje Domnu arată aluj binilje.✧

²⁰ Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomoćnikuluj ș šadje s rubjaskă. Tuată lumja ăn sinagogă sujăta ăn jel ș jedva štipta s zăkā nješto. ²¹ Š ančiput ku aștja vorbje s lji zăk: “Astăz sa ispunit aștja vorbje d Svănta pismă karje akuma amčtitit.”

²² Š kănd Isusu azavrșăt ku vorba, toc karje irja ăn sinagogă rubja d jel ș s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: “Dali nuje ăsta bijatu alu Josip?”

²³ A Isusu lji zăče: “Sigurno osă mi zăcec asta poslovică: ‘Doktorulje, likujaștje săngur p tinje!’ ș: ‘Făj ș aiča ăn trg undje ajkriskut aja čam auzăt će sa dogodit ăn trg Kafarnaum.’”

²⁴ Š nastavit: “Asta poslovică je istinita: ‘Nimilja nu prihvataștje p proroku ăn lok undje jel akriskut’.

²⁵ Kum ș štijec afost multje udovic ăn Izrael kănd proroku Ilija afost viuv. Atunča p trje (3) aj ș șasă (6) lunj na fost pluaje ș apostanit marje fuamje p tot pământu. ²⁶ Ali Dimizov na trimjes p Ilija alu ničuna udovică ăn Izrael. Njego jel la trimjes s așutje alu udovicăj karje na fost Židovkă ăn trg Sarfata majuprapje d trg Sidon.✧* ²⁷ Š isto așă kănd afost proroku Elizej viuv, ăn Izrael afost multje lumje karje avja gubă, zarazna buală p pjalje.† Ali ničunu dăla jej nu sa likujit osim Naaman d Sirija.”✧

²⁸ Kănd auzăt, toc ăn sinagogă sa nikăžăt. ²⁹ Jej sa skulat, la putirit d trg ș la dus p rub d litică p karje sagrađit alor trgu s l runče ăn zos. ³⁰ Ali jel atrikut ăntră jej ș apljikat p drumu aluj.

*Isusu putirjaștje dăn om p sufljetu alu rov
(Mk 1,21–28)*

³¹ Isusu sa slubăzăt zos ăn Kafarnaum, karje je još unu trg ăn regija Galileja, undje ănvacă sămbătă ăn sinagogă. ³² Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku văncală aluj daja će rubja kașă ălja karje arje vlast.

✧ 4:19 Iz 61,1–2 ✧ 4:26 1 Car 17,8–16 * 4:26 Atunča Ilija apljikat ăn altu pământ alu komșiulor. P pământula atrijit una udovică ș bijatu alu je, ș skoro arămas frzdă mănkarje d pluaje karje apostanit fuamja. Međutim, jej sa pobrinit d Ilija ș Dimizov sa pobrinit d jej așă će găvanu alor ku pjelmu ș alor volba d zitin nikad nu sa spraznit. Tuată vrijamja atrajit fuamja, jej avut mănkarje. Ilija ănklo arămas maj mult aj. † 4:27 gubă, zarazna buală p pjalje – Asta frază prevodjaștje grčka vorbă karje s koristja d označală njeke različite vrstje d bualje p pjalje. Tradicionalno s podrazumjaștje k s odnosaștje p guba. Om karje avut una d aștja bualje p pjalje smatratit je ritualno rov. Omu atribja cănut odvojit d alci lumje kum alu alcilor na prenesja buală ș kum nu vinja ăn kontakt ku altu om ș ačiča p omula ritualno rov (vjez Lev 13,45–46). ✧ 4:27 2 Car 5,1–14

³³ Afost ăn sinagoga omu ku sufljetu alu rov. Jel astrigat ăn tot glasu: ³⁴ “Hej, že aj tu ku noj, Isusulje d n Nazaret? Ajvinjit s uni tje tj p noj p sufljeti alji rovj?  tiu  jo  inje je t tu: tu je t Sv ntu karje Dimizov atrimjes!”

³⁵ Isusu ja zapovjedit: “Ta    je  d n jel!” P aja sufljetu alu rov p omu la dub r t p ngl  toc   ai  t d jel   nu ja naudit nimika.

³⁶ Lumja afost zadivic   ančiput s rubjask  unji ku alc: “D karje a tja vorbje! Ku autoritetu   ku snaga zapovjedja tje alu sufljeti alji rovj,   jej ja  !” ³⁷   toc  n regijaja auz t  e Isusu afukut.

Isusu likuja tje p mult  lumja
(Mt 8,14–17; Mk 1,29–34)

³⁸ Isusu ai  t d sinagog    apljikat  n kas  alu  imun. A suakra alu  imunuluj amu ito marje fok   jej la rugat s ja  utje. ³⁹ Isusu astat p ngl  ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje   fokul sato.   odma sa skulat   lja dus s m l n je.

⁴⁰ K nd ak zut nuaptja,  toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot  la apus m nilje s lji likuja tje d tuatje bualje. ⁴¹ Isusu putirja sufljeti alji rovj d n multje lumje,   sufljeti alji rovj striga k nd i a: “Tu je t Bijatu alu Dimizovuluj!” Atunča jel alor zapovjedit s nu rubjask  daja  e jej a tijut k je jel Kristu p  la karje Dimizov atrimjes.

Isusu pljak   n altje trgurj
(Mk 1,35–39)

⁴² K nd asvanit zuva, Isusu ai  t d trgula   apljikat  n pustinje.   mult  lumje l kat . K nd la g s t, jej l ruag  s r m je ku jej. ⁴³ A jel lji z  e: “Trjebje s m duk    n alturj trgurj s rubjesk Bun  vorb  d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes.” ⁴⁴   Isusu rubja Bun  vorb   n sinagogje  n p m nt alu židovilor. 

5

Isusu kjam  p  imun, p Jakov   p Ivan s l sljedjask 
(Mt 4,18–22; Mk 1,16–20)

¹ Una zuv , k nd Isusu astat p ngl  ap  Galileja,* mult  lumje s str nda p ngl  jel s audje vorba alu Dimizov. ² Majdat  d asta, njeki ribarji ve  ai  t d n  amacurj   ančiput s  istjask  mre ilje. A Isusu avizut alor doj (2)  amacurj p obal  ³   auntrat  n unu  amac, karje irja alu  imun.   Isusu la rugat s puatje uc r  s l pindje d la obal . Atunča  adje,    nv ca p narodu d  amac.

⁴ K nd aprestanit s rubjask , z  e alu  imun: “Pindje  amacu maj d partje undje maj ad nk  apa,   arunk c mre ilje d pukat.” ⁵ Šimunu z  e alu Isusuluj: “Gospodarulje, tuat  nuaptja njam potruditi   nimika nam pukat. Ali kum tu a a z  , os  arunk mreža.” ⁶ K nd  imun   ortači aluj afukut aja, jej apukat mult pjaštje, at ta d mre ilje ančiput s s rup . ⁷ Ribarji afukut ku m na alu ortači alor  n altu  amac s vije s a ut . Jej avinjit   at ta napunit p amiždoj  amacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjask .

⁸ K nd  imun Petar aja avizut, ak zut la intja alu Isusuluj   z  e: “Fu  d la minje, Domnulje, daja  e nu s nt om bun!” ⁹   jel   toc karje afost ku jel  n  amac sa mirat k t mult pjaštje apukat. ¹⁰   isto a a sa mirat Jakov   Ivan, fi orji alu Zebedej, orta i alu  imun.

  4:40 K nd ak zut nuaptja –  n gr ki original skrije: “k nd kadje suarilje”. D  idovj alta zuv  an iput k nd suarilje kadje. Daja  e na kutizat s lukrjaz  s l lukrjaz  s mb t ,  tipta p nd s mb ta nu zavr  a tje, a atun a an iput s aduk  p lumja bulnav  la Isusu.   4:44  n p m nt alu  idovilor –  n gr ki original skrije: “ n Judeja.” Me utim,   ak  Luka asta vorb  koristja tje d ozna al  regija alu rimulor Judeja, njekad (ka   kum je ai      n 23,5) jel koristja tje d ozna al  d tuat  domovina alu  idovilor. * 5:1 p ngl  ap  Galileja –  n gr ki original: “p ngl  ap  Genezaret”. Isto  e   apa Galileja.

Isusu atunča začē alu Šimun: “Navja frikā. Dakuma osā puč p lumja†.” ¹¹ Kānd jej askos čamacurj p obalā, jej alāsat tot š apljikat dāpā Isusu.

Isusu likujaštje p omu karje arje bualā p pjalje

(Mt 8,1–4; Mk 1,40–45)

¹² Una zuvā Isusu avinjit ān unu trg undje afost unu om pljin d bualje p pjalje. Kānd jel avizut p Isusu, akāzut la intja alu Isusuluj ku fālči kātri pāmānt š sa rugat d jel: “Domnulje, akā vrjaj, poc s m likuješt.”

¹³ Isusu tindje māna, la dotaknit š začē: “Vrjauv. Fi likujit!” Š guba odma sa povlačit.

¹⁴ Isusu ja naredit: “Nu zača alu nimilja, nu još, njego fuđ odma š pokazaštije alu popāj kum aputja s t pregledjaskā. Prinisaštje žrtvā d čistjala ata, kum Mojsije azapovidit kum aputja toc s vjadā k ješt likujit.”☆

¹⁵ Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s l audje š s likujaskā d buala alor. ¹⁶ A maj mult vorj jel s povlača ān pustinje š s ruagā.

Isusu likujaštje p omu karje nu puatje s umblje

(Mt 9,1–8; Mk 2,1–12)

¹⁷ Kānd una zuvā Isusu ānvaca p narodu, ānklo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjit dān tot satu ān regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A sāla alu Domnuluj irja ku Isusu s likujaskā p lumja. ¹⁸ Avinjit njeka lumje karje aduče p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adukā š s položaskā pāglu Isusu. ¹⁹ Pāntruv narod jej na putut s l adukā ān kasā undje Isusu ānvāca. La dus p stipinic p krov š afukut rupā š p nosilā, la slubuzāt ‡ ān mižlok d sobā pravo la intja alu Isusuluj.

²⁰ D aja Isusu ashvatit k krjadje ān jel, azās: “Ortakulje, sa oprostit grešala ata.”

²¹ P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agāndit: “Činje āsta karje gāndjaštje k rubjaštje kašā Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskā grešala?”

²² Ali Isusu aštijut če gāndjaštje š lji začē: “Dāče aša gāndic? ²³ Dali nuje majušurje s zākā: ‘Sa oprostit grešala ata’, njego s zākā: ‘Skual š umblā’? ²⁴ Ali, s štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pāmānt s oprostjesk grešala.” Atunča začē alu omuluj karje nu puatje s umblje: “Cije zāk: ‘Skual, ja nosilā š fuđ akasā!’”

²⁵ Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut š apljikat akas, slavja p Dimizov p drum. ²⁶ Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskā p Dimizov. Afost pljin d frikā š rubja: “Astāz noj amvizut nješto če nuje d krizut!”

Isusu kjamā p porezniku

(Mt 9,9–13; Mk 2,14–17)

²⁷ Isusu dāpā aja aišāt š avizut p cariniku LeviŠ kum šadje la carinā, š ja zās: “Vinā dāpā minje.” ²⁸ Š Levi sa skulat, alāsat tot, š apljikat dāpā jel.

²⁹ Atunča Levi apriredit d Isusu marje veselije ān kasa aluj. A ku jej amānkat mulc lumje š āntrā jej irja mulc carinikurj. ³⁰ Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenikurlje alu Isusuluj ku vorbilje: “Dāče mānkāc š bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešaštje?”

³¹ A Isusu lja zās: “Alu lumjej zdravānā nu trjebje doktorjamja, već alu lumjej karje bulnavā trjebje doktorjamja. ³² Nam vinjit s kjem p lumja karje gāndjaštje k je pravedna, njego amvinjit s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskā la Dimizov.”

† 5:10 Dakuma osā puč p lumja značaštje k Petar rubjaštje alu lumjej d Dimizov š lji duče la Dimizov. ☆ 5:14 Lev 14,1–32 ‡ 5:19 La dus p stipinic p krov š afukut rupā š p nosilā, la slubuzāt – Ān grčki original skrije: “Sa urkat p krov š slubāzāt p omu karje nu puatje s umblje...pisti pločic d glinā (crjep)”. Ān zuviljalja ān pāmāntula, fiča krovu d nāroj š d paje karje s punja p krāč š p građe. Njekad koristja pločic d glinā (crjep). Krovj irja ravni, a kaši avja stepinic ili basamač p karje lumja s urka p krov. Š 5:27 Levi isto s kima Matej. Vidjec (Matej 9,9).

Isusu ânvacă k nov drumu aluj maj bun njego drumu alu bătărn

(Mt 9,14–17; Mk 2,18–22)

³³ Njeka lumje ja zăs: “Učenikurlje alu Ivan maj mult vorj postjaštje š s ruagă, aša š učenikurlje alu farizeji, ali alji tjei stalno mälănkă š bja.”

³⁴ Lja antribat Isusu: “Dali kutizăc svatovi alu mladoženjej s natiric s postjaskă pând mladoženja ku jej?” ³⁵ Ali osă vinje vrijamja kând osă lji ja p mladoženja† š atunča s postjaskă.”

³⁶ Atunča Isusu nastavit aša če lja spus asta vorbă: “Numilja nu rupje pjatika dăla cuală nuavă s puată s krpjaskă p cuală bătărnă. Akă aja fače, osă rupă cuala nuavă, a pjatika dăla nuavă cuală nu pristajaštje alu cuală bătărnă. ³⁷ Š numilja nu tuarnă vinu alu nov† ân bătărnă tăšnj d pjalje. Š Akă aja fače, vinu alu nov osă rupă tăšnjilje* š osă varsă, a tăšnjilje osă propanjaskă. ³⁸ Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje ân nuavje tăšnj. ³⁹ Š numilja činje bja bătărn vin nu vrja vinu dăla nov daja če zăče: ‘Bătărn je maj bun.’”†

6

Isusu zăče k arje autoritet p sâmbăta, svântă zuvă alu židovilor

(Mt 12,1–8; Mk 2,23–28)

¹ Una sâmbătă Isusu triča pisti pijană d gruv. Učenikurlje aluj rupja gruv, š la trljit ku mănile š la mănkă. ² A njeki farizeji azăs: “Dăče prekršăc zakonu alu Mojsije ku aja če rupjec gruvu ân sâmbătă?”*

³ Isusu lja odgovorit: “Dali voj nas čitit ân Svântă pismă ča fukut David, argatu alu Dimizov, kând aflămăzăt jel š âlja karje afost ku jel? ⁴ Dali na auntrat ân šator undje Dimizov s poštujaštje, jel amănkă dă mälaju karje posvitit š adat alu âlja karje afost ku jel? Dali nu zăče zakonu alu nostru k mälajusta nu kutjază s mälăncje nimilja činje nuje popă?”† ⁵ Atunča Isusu lja zăs asta: “Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sâmbătă!”

Isusu likujaštje p omu ân sâmbătă

(Mt 12,9–14; Mk 3,1–6)

⁶ Alta sâmbătă Isusu auntrat ân sinagogă s ânvacă. Afost ânklo om karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă. Š ⁷ Učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužaskă p Isusu k aprekršăt unu zakon alor. Daja pomatrja p Isusu s vjadă dal vrja ân sâmbătă s likujaskă.* ⁸ A Isusu aštijut găndjala alor pa zăče alu om karje arje mănă karje nu puatje s koristjaskă: “Skual š stăj aiča la intja alu toc!” Jel sa skulat š astat ânklo. ⁹ Atunča Isusu

* **5:34** Postu je znaku d tugă. Svatovi nikad nu postjaštje pând s slavjaštje. † **5:35** Isusu p jel usporidjaštje ku mladoženja, a p učenikurlje aluj ku svatovi. † **5:37** vinu alu nov ili “sok d strugurj.” Asta s odnosaštje p vin karje još na kopt. § **5:37** tăšnj – Asta afost saku karje afost fukut d pjalje alu živutinje. * **5:37** vinu alu nov osă rupă tăšnjilje – Kând vinu alu nov akopt jel slubadje plinu karje proširjaštje tašna. Daja če tašna abătărnă piznjaštje daja če nu maj puatje s s raširjaskă kašă tašna anuavă. † **5:39** Asta metaforă s razlikujaštje dăla tradicija alu vōdilor karje kašă vinu alu bătărnă š nov načinu d život karje je Isusu ânvacă karje je kašă vinu alu nov. Poanta alu asta ilustracija je k lumja karje zanjimja samo tradicija alor na vut voje s puje urjajke karje je Isusu ânvacă, š akă aja če jel ânvacă ispunja tot čije alor (židovsko) Svântă pismă zapovidjaštje. * **6:2** Zakonu alu Mojsije zăče nu kutjez s lukrjez ân sâmbătă (vjez “sâmbăta” ân rječnik). Farizeji irja strogi ân načinu karje jej tumača zakonu alu Mojsije š jej smatrja k âla činje rupje gruvu jel lukrjază (Iš 34,21). † **6:4** Vjez ân 1 Sam 21,1–7. † **6:4** Mälaju karje je posvetit afost duavăsprjače (12) d mälajurj karje s nalazja ân lok svânt ân Šator. Popilje ânklo punje ân tuată duminika d žrtvă alu Dimizov. Ân tuată zuvă sâmbătă lji prominja duavăsprjače (12) mälajurj karje akopt ân zuvasta. Samo popilje aputut s mälăncje mälajur alji bătărnje (Lev 24,5–9). § **6:6** karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă – Aiča š ân 8. stih, ân grčki skrije: “măna afost uskată”. Măna alu omuluj afost oštetiť aša k na putut s utingă. Vjerovatno afost savijită skroz ân pulm, aša s izgledjaskă mikă š naborită. * **6:7** Mulc učitelj dăla zakon alu Mojsije azăs akă alu njeko tind njeka pomoću, aja je lukru. Daja če tumača zakonu strogo rov, azăs k nuje uredu s âtinde pomoću ân sâmbătă. Ânvacat k alu omuluj puatje s tingă pomoću ân sâmbătă samo ân marje ozbiljna situacije kašă kum je porodu š kând životu alu omuluj arfi ân opasnost.

zäče: “S vu änrjeb: Dopustjaštje zakonu alu Mojsije s s fakä äñ sämbätä binje, ili rov? S spasaskä životu, ili s l uništjaskä?” ¹⁰ Sa ujtat p toc äñ sinagogä š atunča zäče alu omuluj: “Ätiđje mäna!” Jel afukut aša š mäna sa likujit. ¹¹ Atunča farizeji š učitelji d zakon alu Mojsije sa nikážät, š ančiput s dogovorjaskä če s fakä päntruv Isusu.

Isusu kuljađje p duaväsprjače (12) d apostolurj

(Mt 10,1–4; Mk 3,13–19)

¹² Äñ zuviljalja Isusu apljikat p djäl s ruadje š provodit nuaptja ku ruguala la Dimizov.

¹³ Käñd avinjit alta zuva, akimat la jel p učenikurlje š äñträ jej akuljes duaväsprjače (12) d lumje, karje lja odredit d apostolurj.

¹⁴ Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar,

Andrija, fratilje alu Petar,

Jakov,

Ivan,

Filip,

Bartolomej,

¹⁵ Matej,

Toma,

Jakov, kupilu alu Alfej,

Šimun karje avut nadimaku Domoljub,

¹⁶ Juda, kupilu alu Jakov,

š Juda Iškarjot, karje maj äñklo izdajit p Isusu.

Isusu äñvacä š likujaštje

(Mt 4,23–25; 5,1–12)

¹⁷ Isusu sa dat äñ zos dăpä djäl ku apostoli š astat p ravnică. Äñklo aštiptat mulc alturj učenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pămăntu alu Židovilor,† š d regija pänglä apă undje irja trgovj Tir š Sidon p sjever. ¹⁸ Avinjit toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskä tuată buala. S likuja š älja karje lja mučit sufljeti alji rov. ¹⁹ Tuată lumje la akătat s l dotaknjaskä daja činje l dotaknja snaga ajiša dăñ jel š lji likuja.

²⁰ Atunča Isusu sa ujtat p učenikurj š zäče:

“Nurukošj ištjec voj karje ištjec särač

k voj ištjec ukljućic äñ cara alu Dimizov!

²¹ Nurukošj ištjec voj karje ištjec flămăñž

k voj osă fic narinic!

Nurukošj ištjec voj karje akuma plăñdec

k voj osă vu radujic!

²² Nurukošj ištjec voj kăñd lumja vu mrzaštje

š kăñd p voj iskljućăštje š vu vridjaštje š vu zäče k ištjec rov

daja če ištjec učenikurlje alji mjej, alu Bijatu alu Omuluj!

²³ Raduicăvă voj äñ zuvaja š säric d radost

k istina je nagrada avuastră marje je p čerj,

k jej karje vu maltetirjaštje sămăñca je alu älja karje d mult maltetirja p prorokurlje!”

²⁴ “Ali grjev vuavă, lumja karje bugată,

k već asprimit utjšala avuastră!

²⁵ Grjev vuavă karje ištjec narinic,

k osă fic flămăñž!

† 6:17 pămăntu alu Židovilor – Äñ grćki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosaskä p rimska regija äñ južna Palestina, ali äñ äšta stih s odnosaštje općenito p tot pămăntu äñ karje atriit Židovi.

Grjev vuavă karje akuma vu radujic,
k osă tugujic š s plăndec!

²⁶ Grjev vuavă kănd p voj tuată lumja uhvaljaštje,
k jej karje uhvalja p voj sāmānca je alu ālja karje uhvalja d mult d prorokurlje alji
mičinoš.”

Isusu ānvacă s vrjem p dušmanji alji noštri
(Mt 5,39–42)

²⁷ “A jo vu zăk, vuavă karje punjec urjajke: Vrjec p dušmanji alji voštri. Binje fičec alu lumjej karje vu mrzaštje. ²⁸ Kătăc dăla Dimizov s fakă binje alu ālja karje vu blastămă. Rugăcăvă d ālja karje p voj maltetirjaštje. ²⁹ Alu āla karje t luvjaštje p una falkă tindje š altă, š alu āla karje c ja ancuku dopustjaštje s c ja š kămaša. ³⁰ Ali dăj alu tot āla karje dăla tinje kată, a dăla āla karje dăla tinje fură nu kăta s āntuarkă. ³¹ Fičec alu lumjej isto će vrjec jej vuavă s fakă.

³² Akă vrjec samo p ālja karje p voj vrja, nu zaslužăc nagradă. Š lumja karje rovj vrja p ālja karje vrja p jej. ³³ Isto aša akă fičec binje samo alu ālja karje fače vuavă binje, nu zaslužăc nagradă. Š lumja karje rovj fače isto aja. ³⁴ Akă pozajmic samo alu ālja karje puatje s vu āntuarkă āndrăt, nu zaslužăc nagradă. Š lumja karje rovj pozajmjaštje alu lumjej karje rovj s s āntuarkă āndrăt. ³⁵ Njego, vrjec isto p dušmani alji voštri. Fičec binje alor š pozajmic alu ālja karje nu puatje s vu āntuarkă āndrăt. Akă aja fičec, osă primic marje nagradă š osă fic kašă Maj marje Dimizov karje bun kătri lumje karje nu zahvaljaštje š karje je rovj. ³⁶ Fic bunj kătri tuată lumje kum Tata alu vostru ān čerj jaštje bun kătri tuată lumje.”

Isusu ānvacă s nu sudjaskă
(Mt 7,1–5)

³⁷ “Nu sudic š nusă fic sudic. Nu optužăc š nusă fic optužăc. Oprostic š osă vu fije oprostic. ³⁸ Dăc š Dimizov osă vu dja. Jel osă vu tuarnă marje količină ān puală, ka omu bun karje punjaštje găvanu aluj d gruv aša će nabijaštje š potresaštje gruvu pând god nu s napunjaštje, š nastavjaštje s dodajaskă još maj mult pând gruvu nu s prelijaštje. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osă mirjaskă š vuavă.”

³⁹ Isusu azăs alor š još una vorbă: “Dali puatje vorbu s adukă p vorbu? Nu puatje, k amiždoj osă kadă ān rupă. ⁴⁰ Učeniku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učeniku p karje učitelju la ānvăcat tot će štije, osă fije kašă učitelju aluj. ⁴¹ Dăče tujc la askja ān vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu ān vojk alu tov? ⁴² Dăče zăc alu altuluj: ‘Omulje, s c skot askja dăn vojk alu tov’, a sāngur ān vojk nu vjez ljemnu? Ku duavă licje! Skuatje majdată ljemnu dăn vojk alu tov pa atunča osă vjez kum s skoc askja dăn vojk alu altuluj.”

Isusu ānvacă d bunje š d ruavje vorbje
(Mt 7,17–20; 12,34–35)

⁴³ “Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskă plodu karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu puatje s rudjaskă plodu alu bun. ⁴⁴ Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dăn mărčinj nu sa dună smokva nit strugurlje. ⁴⁵ Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bună, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavă. Aja će omu rubjaštje arată d karje jel inima arje.”

Omu karje je mudar fače aja će Isusu zăče
(Mt 7,24–27)

⁴⁶ “Če mikimăc, ‘Domnu, Domnu!’, a nu fičec aja će zăk? ⁴⁷ Āla karje vinje la minje š auzăt vorbilje alji mjalje š fače aja će zăk ⁴⁸ je kašă omu karje fače kasa š surpa adănkă rupă š postavit temelju p buluvan. A kănd avinja poplava, š kănd apa navalit p kasă, nu puatje s miškă daja će binje făkută. ⁴⁹ Ali āla karje auzăt vorbilje alji mjalje š nu fače aja će

zäk je kašä omu karje fače kasa p pämänt frzdä temelj. Känd apa navalit p kasä majdataš sa duburät š irja skroz uništitaš.”

7

Isusu likujaštje p argatu alu kapetanuluj alu rimuluj

¹ Däpä aja če tot azäs alu naroduluj, Isusu apljikat än trg Kafarnaum. ² Änklo afost njeki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milä. Äla argat afost bulnav p muartje. ³ Känd kapetanu auzät d Isusu, atrimjes la jel vođe alu lumjaja karje irja Židovurj än trgula s l ruadje s vije š s likujaskä p argatu aluj. ⁴ Känd jej avinjit la Isusu, mult la rugat: “Zaslužät s ji fač aja ⁵ daja če vrja p narodu alu nostru, frzdä jel noj nam putja s sagrađim sinagoga anuasträ.”

⁶ Isusu apljikat ku jej. Š känd avinjit la upruapje la kasä, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej azäs: “Kapetanu azäs asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu sänt vrjedan s uncär än kasa amja. ⁷ Nu sänt vrjedan s viuv pänla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskä argatu alu mjov. ⁸ Asta štiov k š jo mora s askult p kapetanu alu mjov. Am š jo vuastje dusu minje. Š zäk alu unu: ‘Fuđ!’ š jel pljakä. Š alu altuluj zäk: ‘Vinä aiča!’ š jel vinje. Š alu argatu alu mjov zäk: ‘Fäj aja!’ š jel fače.”

⁹ Känd auzät aja, sa mirat Isusu š sa okrinīt la mulc lumje karje apljikat däpä jel š začē: “Istina je, än Izrael na gäsät p unu Židov karje krjadje kašä ästa karje nuje Židov karje aša krjadje.” ¹⁰ Känd sa tors akas älja p karje kapetanu atrimjes, angäsät p argatu likujit.

Isusu uskrisnjaštje p bijatu alu udovicäj

¹¹ Däpä aja Isusu apljikat än trg karje s kima Nain. La sljedit učenikurlje aluj š mulc lumje. ¹² Känd avinjit la upruapje la uša alu trguluj, baš atunča njeka lumje adučē p mort fälkov dän trg pänla grupä s l ängruapä. Fälkovu karje amurit afost jedinac la mamä, karje afost udovicä, š mulc lumje dän trg irja ku ja. ¹³ Känd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zäs alu je: “Nu pländä!” ¹⁴ Avinjit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat. Isusu azäs: “Fälkovulje, c zäk, skual!” ¹⁵ Š fälkovu sa drikat š arubit, a Isusu azäs alu mumusäj: “Jakäc kupilu alu tov”.

¹⁶ Toc sa mirat la šäla alu Dimizovuluj. L slavja š zača: “Marje proroku trijaštje änrä noj! Dimizov avinjit s ažutä alu narodu aluj!” ¹⁷ Š toc änrä Židovj* š än altje lokurj auzät aja če Isusu afukut.

Ivan karje Bätjazä trimjatje p učenikurlje aluj s äntrijabä jaštje Isusu Mesija (Mt 11,2–11)

¹⁸ Učenikurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu afukut. Ivan akimat p doj (2) učenikurj aluj ¹⁹ š lja trimjes la Domnu Isusu s l äntrijabje: “Ješt tu äla karje Dimizov aobečit k osä vije† ili dal trjebje s štiptäm p altu s vije?”

²⁰ Känd jej avinjit la Isusu, azäs lumjaja: “Ivan karje bätjazä atrimjes p noj la tinje s t äntribäm: ‘Ješt tu äla karje Dimizov aobečit k osä vije ili dal trjebje s štiptäm p altu s vije?’ ”

²¹ Pänd jej afost änklo, Isusu alikujit p mulc d bualä, d patjalä š d sufljeti alji rovj. Š alikujit p multä lumje karje vorbj s puatje s vjadä. ²² Atunča aodgovorit alor: “Fuđic š javic alu Ivan ča vizut š auzät: vorbi vjadje, lumja karje nu puatje s umblä akuma umblä, lumja karje avut bualä p pjalje,‡ akuma je likujic, surdi audje, morcä s skualä, š alu säračilor s rubjaštje Bunä vorbä d Dimizov. ²³ Blagoslovit äla karje nu kadje än vjerä dän minje.”

* **7:17** toc änrä Židovj – Än grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosask p trgu alu rimuluj än južna Palestina, ali än ästa stih s odnosaštje p općenito p tot pämäntu än karje atrijit Židovi. † **7:19** karje Dimizov aobečit k osä vije – Än grčki original skrije: “äla karje trjebje s vije.” Aša s rubja d Mesija. ‡ **7:22** bualä p pjalje – Vjez fusnota än 4,27.

²⁴ Känd apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskā alu multā lumje d Ivan. Jel azās: “Aspljikat ān lok undje nuje nimika. D karje om aspljikat ānklo s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p njeko karje kašā trstika karje vāntu uljigāna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec. ²⁵ Ili aspljikat s vidjec p omu karje mändru ānbrākat? Nu! K lumja karje aduče mändrje cualje š trijaštje ān bugacije s nalazaštje ān palače alu caruluj. ²⁶ Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok. ²⁷ Ivan je āla d karje je skris ān Svāntā pismā:

‘Jakā, trimjet p omu karje duče vorba amja
s pljače la intja ata s pripremjackā drum d tinje.’[☆]

²⁸ Punjec binje urjajke: d tuatā lumje karje ikad atrijit nimilja nuje maj marje d Ivan. A ipak, ān cara alu Dimizov, āla karje je maj mik je maj marje d jel.”^Š

Isusu ukurjaštje p vođilje alu Židovilor daja ča odbit p Ivan š p jel
(Mt 11,12–19)

²⁹ Tuatā lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurlje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bātizat. Atunča, känd jej auzāt če Isusu azās, sa složāt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskā. ^{*} ³⁰ Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bātzajā Ivan.

³¹ Isusu azās: “A ku činje s lji usporidjesk p lumja ān asta vrijamje?† P činje samānā?
³² Jej je kašā kupi karje šadje la tržnicā š unu p alt s strigā:

‘Noj amkāntat vuavā vjasāl kāntič
š voj na žukat!
Noj amkāntat vuavā tužne kāntič
a voj na plāns!’[‡]

³³ K, avinjit Ivan karje bātzajā na mānkat mālaj nič vin na but, ^Š a začec: ‘Ān jel je sufljetu alu rov!’ ³⁴ Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit karje amānkat šambut, a začec: ‘Jakā, omu karje vrja mult s mālānče š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š ku grešnikurlje!’ ³⁵ Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan.”^{*}

Isusu ānvacā k āla alu činje mult s oprostjaštje, mult š surutā
(Mt 26,6–13; Mk 14,3–9; Iv 12,1–8)

³⁶ Unu farizej akimat p Isusu s mālānče ku jel. Jel auntrat ān kasā alu farizej š alat loku la astal s mālānče.† ³⁷ Afost njeka mujarje, kunuskutā ān trgula p grešala alu je. Ja adoznajit k Isusu mālānkā la farizej ān kasā. Š jakā, mujarja adus skumpā ulje karje

☆ 7:27 Mal 3,1 Š 7:28 maj marje d jel – Isusu nu začē k je Ivan nuje marje prorok. Zāčē k je lumja karje adoživit blagoslovurj alu carāj alu Dimizovuluj, kašā āštja lumje (vjez stihurlje 18-23), zaista blagoslovic. Uživjaštje ān stvarurj karje Ivan još na doživit. Lumja alu pāmāntusta smatrjaštje p njeka lumje k je nevažni. Ali ān cara alu Dimizov, Dimizov lji smatrjaštje k je važni. * 7:29 sa složāt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskā – Ān grčki original skrije: “opravdja p Dimizov”. D āsta kontekst, aja značaštje k sa slažāt k je drumu alu Dimizov, karje Ivan š Isusu rubja, bun. † 7:31 lumja ān asta vrijamje – Ān grčki original skrije: “lumja d āsta naraštaj”. Aja Isusu maj mult kima p ālja karje aluj s protivja, posebno p vođilje alu Židovilor. ‡ 7:32 Isusu usporidjaštje p vođilje alu Židovilor ku kupi karje je nikāžac p ortači alor k nu fače aja če vrja. Kašā aša kupi, vođilje alu Židovilor uznemiric dān Ivan š Isusu k nu s ponašaštje kum alor s sviđaštje ili prihvatjaštje. Š 7:33 na mānkat mālaj nič vin na but – Ivan trija grjev. Trija ān lok undje nuje nimika, mānka skakavacurj š med š s ānbrka ān cualje neudobne (vjez Mt 3,4; Mk 1,6). * 7:35 Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan – Ān grčki original skrije: “Š mudrost opravdjaštje p tuatje kupi alu je”. Ān āsta kontekst, aja značaštje k je lumja mudra känd prihvatjaštje drumu karje rubja Ivan š Isusu. † 7:36 alat loku la astal s mālānče – Afost običaju la posebna gozbā kašā asta mānkarje k omurj mālānkā pānd začē udobno pānglā astal.

miruasă ăń măndru bukal. ³⁸ Š astat la pičuarje dăpă Isusu. Ančiput s plăngă š lakrmilje kădja p pičuarje. Ku păru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpă ulje karje miruasă.

³⁹ Kănd avizut farizej karje akimat p Isusu, agăndit: “Kănd ăsta om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje grešnică.”

⁴⁰ P aja Isusu ja zăs: “Šimune, am s c zăk nješto.”

A jel azăs: “Učiteljulje, zi!”

⁴¹ A Isusu azăs: “Doj (2) omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit činč sutje (500) kovanic d arđint,† a altu om činzăč (50). ⁴² A kum jej na vut dundje s ăntuarkă, alu amiždoj aoprosti datoriya. Atunča karje d jej doj (2) maj mult osă l vrja?”

⁴³ Šimun azăs: “Găndjesk alu ăla karje maj mult oprosti datoriya.”

Azăs Isusu: “Binje azăs.” ⁴⁴ Atunča Isusu sa okrinit la mujarje š zăče alu Šimun: “Vjez p asta mujarje? Jo auntrat ăń kasă ata, ali tu nu maj dat apă s spăl pičuarilje, a ja aplăns š lakrmilje alu je akăzut p pičuarje a ja lja asplat š ku păru mi lja frikat. ⁴⁵ Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d kănd jo amuntrat na prestaniť s m surutje pičuarilje. ⁴⁶ Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpă ulje karje miruasă auns pičuarilje. Š ⁴⁷ Dăče găndješt k ja apokazăt atăta d marje ljubav? C zăk istină: aja je daja če grešala alu je, š akă lja fost multă, afost oprosti. ăla karje găndjaštje k trjebje aluj ucără s s oprostjaskă, ăla vrja ucără.” ⁴⁸ Atunča alu mujarje azăs: “Zaista, grešala ata cam oprosti.”

⁴⁹ ălja karje afost ăńklo ančiput ăntri jej s rubjaskă: “Činje je ăsta š grešala s oprostjaskă?”

⁵⁰ A jel zăče alu mujarje: “Daja čaj krizut, tu ta spasăt! S c dja Dimizov mir pănd plječ!”

8

Mujerilje karje sljedjaštje p Isusu

¹ Majdata d aja Isusu pljika p trgurj š p saturj s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duavăsprjače (12) apostolurj ² š njeke mujerj karje Isusu lja likujit dăla sufljeti alji rovj š dăla buală. ălja mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, dăń karje Isusu aputirit šaptje (7) sufljeti alji rovj, ³ Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju ăń palače alu Herod,* Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banjli alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolilor.

Isusu rubjaštje vorbă d om karje sijaštje sămăńca (Mt 13,1–17; Mk 4,1–12)

⁴ Kănd pănglă Isusu sa străńs mulc lumje dăń tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbă: ⁵ “Una zuvă aišăt omu s posijaskă sămăńca ăń polje. Kănd aposijit, njeke sămăńca akăzut p drum š lumja umbla p aja š puji lja amăńkat. ⁶ Njeke sămăńca akăzut p pămăńť undje jaštje buluvan š tek ča kriskut sa uskat daja če narje apă. ⁷ Njeke sămăńca akăzut ăńtră mărčinj š mărčinjilje akriskut una ku jej š ja sa ugušăt. ⁸ A njeke sămăńca akăzut p bun pămăńť š krjaštje š rudjaštje d usută (100) d vorj.” Isusu azăs aja, š astrigat: “Toc činje arje urjekj s audă, trjebje s puje urjajke š s razumjaskă!”

Isusu ăńvacă kum alta lumje s ponašaštje kănd audje vorba alu Dimizov (Mt 13,10–23; Mk 4,10–25)

⁹ Učenikurle alu Isusuluj la antribat če značaštje asta vorbă. ¹⁰ Isusu azăs: “Dopustit vuavă s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje kănd jo ăńvac p alcă s ispunjaskă Svănta pismă:

† **7:41** kovanic d arđint – ăń grčki original skrije: “denari”. Denar afost kovanica d arđint alu rimulor. Vridja kašă una dnevnica d obični radnik. Š **7:46** Gostjamja ăń kasă obično s nudja apa kum aputja s spală pičuarilje, k većina lumje ili pljika dăskulcj ili duča sandalje š ăń kasă vinja ku pičuarilje pljinje d prašană. Gostjamja isto s dočekujaštje ku poljubacu ăń falkă, a alu lumje posebne s undă kapu ku mirosu alu dulče ku ulja d maslină. * **8:3** Herod – Vjez 3,1 ku fusnota ăńklo.

‘S ujtă
a nu prepoznajaštje,
š s audă,
a nu razumjaštje’.[☆]

¹¹ Jakă če značaštje asta vorbă: sămăanca je vorba alu Dimizov. ¹² A sămăanca karje akăzut p drum prestavjaštje p ălja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s spasaskă. ¹³ A sămăanca karje akăzut p buluvan prestavjaštje p ălja karje audje, ku radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Ălja njeka vrijamje krjadje, a kănd vinje iskușjala prestanjaštje s krjadje. ¹⁴ A sămăanca karje akăzut ăn mărčinj prestavjaštje p ăštja karje punje urjajke la vorba alu Dimizov, ali kum vrijamja trjače, p jej lji ugušaštje brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu životuluj, daja jej nu duče plodu kopt. ¹⁵ A sămăanca karje akăzut p bun pământ prestavjaštje p lumja karje ku bună š ku poštena inimă păzaštje vorba alu Dimizov karje audje, jej pljakă maj dăpartje kănd je grjev, daja jej aduče bun plod.”

¹⁶ “Nimilja nu prindje lampa s viljaskă ku posuda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc ălja karje untră s puată s vjadă binje. ¹⁷ K tot čije ăviljit osă fije dăzvăljit š tot čije skuns osă s štije š osă vije p lumină. ¹⁸ Daja punjec binje urjajke k ăla karje păzaštje vorba amja osă razumjaskă mult, a p ălja karje nu păzaštje vorba amja osă s ja š aja če găndjaštje k razumjaštje.”

Jej karje fače voja alu Dimizov je članurlje alu familia alu Isusuluj
(Mt 12,46–50; Mk 3,31–35)

¹⁹ Atunča muma š fracă alu Isusuluj avinjit s l vjadă, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje. ²⁰ Ajavit alu Isusuluj: “Mumuta š fracă alji tej stă afar š vrja s t vjadă.”

²¹ Kănd Isusu auzăt aja, azăs alu lumjej: “Ălja karje punje urjajke š askultă vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac.”

Isusu smirjaštje oluja la apă Galileja
(Mt 8,23–27; Mk 4,36–41)

²² Ăn una zuvă azăs Isusu alu učenikurlje aluj: “Tričem p alta partje la apă.” Jej auntrat ăn čamac š aotplovit. ²³ Pănd plovja, Isusu ančiput s kulče. Š ančiput s suflje marje vânt. Vântu ančiput s fakă marj valurj karje ančiput s napunjaskă čamacu d apă š jej sa găsăt ăn rov.

²⁴ Jej avinjit la Isusu š la skulat š ja zăs: “Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!”

A Isusu sa skulat, azapovidit alu vântuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina. ²⁵ Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Dăče nas krizut ăn minje?”

A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azăs unji alu alc: “Činje ăsta s zapovidjaskă čak š alu vântuluj š alu apăj, š punje urjajke la jel?”

Isusu putirjaštje mulc sufljeti alji rovj dăn om
(Mt 8,28–34; Mk 5,1–20)

²⁶ Avinjit ăn regija Gerasa,[†] karje je p alta partje d apă d regija Galileja. ²⁷ Čim Isusu aișăt d čamac p obală, avinjit la intja alu Isusuluj njeki om dăn trg karje avut sufljeti alji rovj ăn jel. Već d mult kum nu sa brkat nič atrijit ăn kasă njego irja la mărmanc. ²⁸⁻²⁹ Multă vrijamje sufljeti alji rovj l cănja š akă lumja la ljigat p lanacurj š okove š l păza, jel rupja lanacu š sufljeti alji rovj l natirja s pljače ăn lok undje nuje nimika. Kănd omula avizut p Isusu, acăpat. Isusu azapovidit alu sufljeti alji rovj s jașă d omula. Akăzut la intja alu Isusuluj š astrigat: “Če vrjaj dăla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mărog d tinje, nu m mučja!”

[☆] 8:10 Iz 6,9 [†] 8:26 regija Gerasa – Lumja karje atrijit ăn trgula Gerasa š ăn okolică na fost Židovj.

³⁰ Isusu la tribat: “Kum t kjem?” Jel začē: “Mulc†”, k afost ān jel mulc sufljeti alji rovj. ³¹ Š sufljeti alji rovj ančiput mult s s ruađe d Isusu s nu naridjaskā s pljače ān jamā frzdā kraj undje osā fije kaznic.

³² A ānklo p djal mult porč s ranja. Sufljeti alji rovj sa rugat d Isusu s dopustjaskā s untrā ān porč š Isusu adopustit. ³³ Atunča sufljeti alji rovj aišāt d om š auntrat ān porč. Toc porči adat fuga ān zos dāpā djal ān apā š sa nikat.

³⁴ Kānd lumja karje pāza p porči avizut ča fost, afuđit š arazglasāt p trg š p saturj. ³⁵ A lumja avinjit s vjadje ča fost. Kānd jej ažuns, avizut p Isusu ku omu dān karje aišāt sufljeti alji rovj. Avizut p omu karje šadje š punja urjajke la Isusu, ānbrkat š bun ān kap. Š lumja sa spirjat. ³⁶ Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu likujit p omu ān karje afost sufljeti alji rovj. ³⁷ Tuatā lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikā, š arugat p Isusu s pljače dāla jej. Isusu auntrat ān čamac s pljače pisti apā āndrāt.

³⁸ Majdatā njego če Isusu š učenikurlje aluj aotplovit ān čamac, omu d karje sufljeti alji rovj aišāt sa rugat mult d Isusu s puatā s rāmaje ku jel. Ali Isusu ja zās: ³⁹ “Āntuarčitje akas š zi alu toc če Dimizov afukut d tinje.” Atunča jel apljikat š razglasāt p tot trgu če ja fukut Isusu.

*Isusu likujaštje p mujarja š adrikā p fata d morc
(Mt 9,18–26; Mk 5,22–43)*

⁴⁰ Multā lumje aštipta p Isusu s s āntuarkā dāpā alta partje d apā. Kānd Isusu ažuns, toc ku radostu la štiptat. ⁴¹ D dāturdatā avinjit omu karje sa kima Jair, karje irja vođa alu lumje karje s sastaja ān sinagogā. Akāzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat s vije ān kasa aluj. ⁴² Jel avut jedinicā fatā karje avut duavāsprjače (12) d aj karje irja p muartje.

Pānd Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pindja dāpā pistot. ⁴³ Āntrā lumje irja mujerj karje duavāsprjače (12) d aj krvarja, š potrošāt tot ča vut p doktorjamje, ali nimilja na putut s ju likujaskā. ⁴⁴ Avinjit d drāt š apus māna p rubu alu cuala alu Isusuluj š odma aprestanit s krvarjaskā.

⁴⁵ Antribat Isusu: “Činje apus māna p minje?”

Š pānd toc azās: “Nu jo”, Petar azās: “Gospodarulje, multā lumje t pindje š t strānde!”

⁴⁶ A Isusu azās: “Njeko namjerno apus māna p minje. Amositit k sāla aišāt d minje.”

⁴⁷ Kānd mujaraja saznajit k nu puatje s askundā k ja apus māna p Isusu, atrimurat d frikā š akāzut la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zās dāče apus māna p Isusu š kum odma sa likujit. ⁴⁸ A Isusu alu je azās: “Fata amja, tu ta likujit daja ča krizut. S c dja Dimizov mir pānd plječ!”

⁴⁹ Kānd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit njeko d kasā alu Jairš ku poruka: “Camurit fata. Nu maj muča učitelju više.”

⁵⁰ Auzāt Isusu š azās alu Jair: “Na vja frikā! Samo krjadje š ja osā fije binje!”

⁵¹ Kānd Isusu avinjit ān kasā alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatāj š alu mamāj alu fataja s utrije ku jel. ⁵² Š toc karje već irja ān kasā plāndja š tuguja dāpā ja. Isusu lja zās: “Nu plāndec! Nuje muartā, njego s kulkā!”

⁵³ Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja ča štijut k je muartā. ⁵⁴ Isusu alato d mānā š astrigat: “Kupilulje, skual!” ⁵⁵ Š sufljetu sa tors š odma sa skulat. Isusu azās s ji dja s mālānce. ⁵⁶ Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zākā alu nimilja če sa dogodit.

† 8:30 Mulc – Ān grčki original skrije: “Legija”. Legija afost rimska vorba d vuastje karje s odnosa p skupinā dān 6.000 vuastje. Aiča s koristjaštje d označālā d marje skupinā sufljeti alji rovj. Š 8:49 Jair – Ān grčki original skrije: “vođa alu sinagogāj”.

9

Isusu trimjatje p apostoli s rubjaskă Bună vorbă š s likujaskă p bulnavi
(Mt 10,9–14; Mk 6,7–13)

¹ Isusu akimat la jel p duavăsprjače (12) apostolurj š lja dat sāla š autoritet s putirjaskă p sufljeti alji rovj š s puatā s likujaskă p bulnavi. ² Lja trimjes s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov š s likujaskă p bulnavi. ³ Isusu lja zās: “Nimika nu lāc ku voj p drum: nič bācu, nič tašna, nič mālaju, nič banji, nič altje kāmāšj! ⁴ Ān tuatā kasa ān karje untrāc s prenočic ānklo, rāminjec ān ja pānd god nu pljikāc ān altu trg. ⁵ Undje p voj nu vu primjaštje, pānd išāc d trgula istrisāc prašāna dāpā pičuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov.”*

⁶ Učenikurlje apljikat š umbla p saturj. Rubja Bună vorbă d Dimizov š likuja p lumja pistot.

Herod je zbunjīt d Isusu
(Mt 14,1–2; Mk 6,14–16)

⁷ Herod, karje irja vladaru d regija Galileja,† auzāt tot če sa dogodit š afost zbunjen daja če njeka lumje rubja: “Isusu je Ivan karje bātjazā. Sa skulat dāla morc.” ⁸ Altu rubja: “Isusu je Ilija karje trjebje s vije.”‡ Aldā trje (3) azās: “Isusu je unu d prorokurj karje majdatā atriijt. Sa tors dāla morc.”

⁹ A Herod azās: “Jo amzās s taje kapu alu Ivan karje bātjazā š nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atāta aud?” Aša akātat prilikā s vjadā p Isusu.

Isusu rānjaštje maj mult d činč mij (5.000) d lumje
(Mt 14,13–21; Mk 6,32–44; Iv 6,1–13)

¹⁰ Kānd apostoli sa tors āndrāt undje irja Isusu, jej arubit aluj tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fije sāngur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida. ¹¹ Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dāpā Isusu. Isusu lja primit š rubja Bună vorbă d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskă. ¹² Pānd akāzut nuaptja, avinjit duavăsprjače (12) apostolurj la Isusu š ja zās: “Las p lumja s pljače p saturj š p okolicā s gāsaskă mānkarje š undje s s kulčje daja če ištjem aiča undje nuje nimika.”

¹³ A Isusu zāče: “Voj lji nahranic.”

A jej zāče: “Avjem samo činč (5) mālajur š doj (2) pještj. Dali s pljikām š s kumprām mānkarje d tot narodu?” ¹⁴ A lja fost njeđe činč mij (5.000) d vujniči.

Isusu p aja azās alu učenikurj aluj: “Zācec alu lumjej s šagā ān grupje njeđe činzāč (50).” ¹⁵ Š učenikurlje afukut aša š lumja ašāžut. ¹⁶ Isusu alat činč (5) mālajurj š doj (2) pještj, sa ujtāt ān čerj, š azahvaljit alu Dimizov d mānkarje š arupt mālaju š adat mālaju š pjaštje la učenikurj s podiljaskă alu lumjej. ¹⁷ Toc avut s mālānce kāt god aputut. Š još duavăsprjače (12) d korpje sa nakupit d ostatkurj d mālaj š d pještj.

Petar priznajaštje k je Isusu Mesija
(Mt 16,13–23; Mk 8,27–33)

¹⁸ Maj ānklo, Isusu apljikat dāpartje dāla lumje s s ruađe š učenikurlje aluj apljikat ku jel. Kānd Isusu aprestit s s ruađe lja tribat: “Če rubjaštje lumja činje sānt jo?”

¹⁹ Jej aodgovorit: “Mulc inš zāče k ješt Ivan karje bātjazā, alcā zāče k ješt Ilija, Š š alcā njeki zāče jar k ješt unu d prorokurj karje majdatā atriijt š sa tors dāla morc.”

* 9:5 s lji upozoric p kazna alu Dimizov – Ān grčki original skrije: “d svjedočala pāntruv jej.” Aja afost znaku k apostoli lasā p lumjaja la sudbina alor. Alu lumjaja apritit rovu s lji odbacaskă Dimizov daja ča odbacāt p glasnikurlje alu Dimizovuluj. Apostol Pavao fače ista stvar (vidjec Ap 18,6). † 9:7 karje irja vladaru d regija Galileja – Ān grčki original skrije: “tetrarha”. Vjez fusnota d Herodu ān 3,1. ‡ 9:8 Ilija karje trjebje s vije – Ilija afost unu dāla maj marje prorok d zavjetu alu Bātārn, karje Židovi očekuja s s āntuarkā (vjez Mal 3,23–24). Š 9:19 Ilija – Vjez fusnota ān 9,8.

²⁰ A atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “A voj, če zāčec činje sānt jo?”

Petar zāče: “Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!”

²¹ A Isusu lja zapovjedit s nu zākā alu nimilja. ²² Azās: “Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vočilje alu židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskā. Mora s m umuarā š aldā trje (3) zālje jo mora s fiuv adrikat dāla morc.”

Isusu zāče k ālja karje vrja s l sljedjaskā mora s fije spreman s patjaskā

(Mt 16,24–28; Mk 8,34–9,1)

²³ Atunča Isusu azās alu lumjej: “Akā njeko vrja s fije učeniku alu mjov mora s s odriknjaskā sāngur d jel, š tuatā zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskā p minje.* ²⁴ K činje god vrja životu aluj s spasaskā, osā l pjargā; a činje god izgubjaštje životu aluj d minje, osā l spasaskā. ²⁵ Če koristjaštje alu omuluj akā dobidjaštje tot pāmāntu, ali pjardje sāngur p jel? ²⁶ Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osā am rušunje känd jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu anđelilor alu svānt. ²⁷ Punjec urjajke k istina je: njeki dāla voj karje aiča stāc nusā muarā pānd nu vjadje cara alu Dimizov.”

Petar, Ivan š Jakov vjadje slava alu Isusuluj

(Mt 17,1–13; Mk 9,2–13)

²⁸ Otprilike opt (8) zālje dāpā aja če lja zās aja, adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruađje. ²⁹ Š pānd Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualjilje ja sjajit čisto albā. ³⁰ Dāturdatā, doj (2) omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Ālja afost Mojsije š proroku Ilija. ³¹ Sa pojavit ān marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala aluj d pāmāntusta,† karje Isusu uskoro osā fakā ān Jeruzalem s ispunjaskā voja alu Dimizov.

³² Pānd Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukat somnu. Känd sa skulat, avizut marje luminā karje vinje dāla Isusu š doj (2) omurj karje astat pānglā jel. ³³ Pānd Mojsije š Ilija sa sprimit s pljače dāla Isusu, Petar azās alu Isusuluj, ali nič jel na štijut če rubjaštje: “Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku voj. Fičem trje (3) kolibje: una cije, una alu Mojsije, š una alu Ilije.” ³⁴ Pānd Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrijit š alor irja frikā.

³⁵ Dimizov lja rubit dān oblak: “Āsta je Bijatu alu mjov karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultac!” ³⁶ Š känd jej auzāt glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut ān zuviljalja š alu nimilja na rubit d aja če jej avizut.

Isusu putirjaštje p sufljet alu rov dān kupil

(Mt 17,14–19; Mk 9,14–29)

³⁷ Känd alta zuvā sa dat ān zos dāpā djal, multje lumje karje irja ačija avinjit la Isusu. ³⁸ Dāturdatā, njeki om āntrā multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel: “Učiteljulje, ujtjitje la bijatu alu mjov, k jel je jedini kupil alu mjov. ³⁹ Jakā, sufljet alu rov mult vorj l pukā š dāturdatā jel ānčapje s cāpje. La runkā ān grčurj š ji pljika pjena p gurā. Š nu l lasā pānā god skroz nu l iscrpijaštje. ⁴⁰ Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskā, ali na putut.”

⁴¹ Atunča Isusu azās: “Lumjo karje trijic ān vrijamjasta, voj nu kridjec š ištjec strikac! Jo amfost ku voj atāta d mult š jar nu kridjec. M trjeb kāt mora s trpjesk p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!” ⁴² Š pānd bijatu avinjit la Isusu, sufljetu alu rov la duburāt š jel ančiput

* **9:23** Ān cara alu Rimuluj toc aštijut k kručja afost kazna p muartje. Kriminalcu karje je osudit obično aduče ravna gredā pānla lok undje osā fije razapnjit. Känd akoristit asta slikā, Isusu avrut s zākā akā jej vrja s fije učenikurlje aluj, mora s lasā če jej vrja š s fije spremni s askultje p Isusu, čak š s fije spremni s muarā pāntruv jel. † **9:31** d išjala aluj d pāmāntusta – Ān grčki original skrije: “d išjala aluj”. Asta frazā vjerovatno ukazaštje p muartja alu Isusuluj š uskrisnjala kašā marje djela d spasjalā karje uskoro osā fije ostvaritā. Arfi aja slično kašā išjala d zavjetu alu Bātār, känd Dimizov aoslobodit p lumja aluj karje afost argac ān Egipat.

s s grčaskă. A Isusu alu sufljetuluj alu rov azapovjedit s jaša š alikujit p bijatu š la dat la tatusov. ⁴³ Toc karje irja ačija sa mirat d moć alu Dimizov.

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj
(Mt 17,22–23; Mk 9,30–32)

Pänd toc sa mirat la asta š la tot če Isusu fače, jel azăs alu učenikurlje aluj: ⁴⁴ “Punjec binje urjajke če vu zăk: Još ucără lumja osă predajaskă p minje, p Bijatu alu Omuluj, ăn vlastu la dușmanji alji mjej.” ⁴⁵ Ali jej na štijut če jel avrut s zăkă. Aja značală afost skuns dăla jej. Jej na putut s razumjaskă š lja fost frikă s l ănrjabje d aja.

Ponizni je maj marje ăn cara alu Dimizov
(Mt 18,1–5; Mk 9,33–37)

⁴⁶ Učenikurlje ančiput s raspravljackă činje dăla jej maj marje. ⁴⁷ Aštijut d čaja raspravljackă Isusu daja alat p kupilu, š la pus pănglă jel. ⁴⁸ Š Isusu lja zăs: “Činje ku drag primjaštje p kupilusta păntruv minje, primjaštje š p minje. A činje p minje primjaštje, primjaštje š p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje je maj mik ănră voj toc, ăla je maj marje!”

Činje nuje păntruv voj, ăla je ku voj
(Mk 9,38–40)

⁴⁹ Ivan p asta azăs alu Isusuluj: “Gospodarulje, noj avizut p njeko karje ăn lumilje alu tov zapovidjaštje alu sufljeti alji rovj s jaša d lumje. Noj amzăs aluj s nu fakă aja daja če nuje učeniku alu tov kaša če ištjem noj.”

⁵⁰ Isusu azăs: “Nu branic! Akă njeko nu lukrjază păntruv voj, jel atunča lukrjază ku voj!”

Samarijanci nu prihvataštje p Isusu pänd jel putujaštje ăn Jeruzalem

⁵¹ Kănd s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu ăn čerj, Isusu aodlučit k avinjit vrijamja s pljače ăn Jeruzalem, ⁵² š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici apljikat š auntrat ăn sat ăn regija Samarija s ji pripremjackă če ji trjebje. ⁵³ A ănklo lumja na vurut s l primjaskă daja če pljika ăn Jeruzalem.† ⁵⁴ Kănd učenikurlje Jakov š Ivan auzăt k lumja ăn Samarija na primit p Isusu, jej azăs: “Domnulje, vrjaj s zapovidim s lja pringă foku dăn čerj?”Š ⁵⁵ A Isusu sa okrinut š lja ukorit p Jakov š p Ivan s nu fakă aja. ⁵⁶ Atunča Isusu š učenikurlje aluj apljikat ăn altu sat.

Nusă fije ušurje alu ălja karje sljedjaštje p Isusu
(Mt 8,19–22)

⁵⁷ Pänd jej još pljika p drum, njeko azăs alu Isusuluj: “Pljek dăpă tinje undje god tu plječ.”

⁵⁸ Isusu ja zăs: “Lisica arje jamă š puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu mjov d kulkat.”

⁵⁹ Atunča Isusu azăs alu altuluj: “Vină dăpă minje!”

A jel azăs: “Domnulje, lasămă majdată s pljek s ăngrop p tatimjov.”*

⁶⁰ Isusu ja zăs: “Las p morcă s grupaje p alor morcă,† a tu fuđ š rubjaštje alu alcilor

† **9:53** Židovi š Samarijanci s mrza š nu sa slaža pănglă aja undje trjebje s štujaskă p Dimizov (vjezIv 4,20). Samarijanci nu podrža p Židovi karje putuja ăn Jeruzalem s puată s s klanjaskă alu Dimizov ăn hramula. **§ 9:54** ăn zavjetu alu Bătărŋ, njeki car rov d trg Samarije atrimjes vuastja s apukă p proroku Ilija. Ali p vorba alu Ilije, foku sa slubuzăt d čerj š lja uništiti (2 Car 1,10–12). Jakov š Ivan vjerovatno agănditi k je kaša proroku alu marje Ilija š agănditi k Dimizov vrja s fakă isto ăn asta situacije. * **9:59** Nije jasno je li čovjekov otac umro pa će ga pokopati odmah ili čovjek želi ostati duže vremena dok njegov otac ne umre, pa da ga onda pokopa. Glavna poanta je ta da čovjek želi činiti nešto drugo prije nego što slijedi Isusa. † **9:60** Las p morcă s grupaje p alor morcă – Isusu nu găndjaštje doslovno k morci ăngrupa p morcă. Aja je metafora d ălja karje nu sljedjaštje p Isusu š ku sufljetu je morc. Poanta je ăn aja k učenikurlje nu kutjază s dopustjaskă alu nimilja s lji zadržaskă dăla pratjala alu Isusuluj.

Bună vorbă d cara alu Dimizov.”

⁶¹ Š još njeko začec: “Domnulje, viuv dăpă tinje, ali dopustjaštjem majdată s m oprostijesk ku ukućanji mjej.”

⁶² Isusu ja zăs: “Akă ânčepj s orještj ravno, a t ujc dăpă tinje, tu nu poc s služăštj ân cara alu Dimizov.”

10

*Isusu trimjatje p šaptjezăč š doj (72) ućenikurj
(Mt 11,21–27; 13,16–17)*

¹ Domnu Isusu dăpă aja akuljes ântră jej šaptjezăč š doj (72) alcă ućenikurj* š atrimjes kătă doj (2) s pljače la intja aluj ân tot trgu š ân tot loku undje Isusu atribut s pljače. ² Kănd sa sprimit s pljače lja zăs: “Berba je marje, ali radnič jaštje uncără.† Berba pripadnjaštje alu Domnuluj, daja rugăcăvă la jel s trimjată još maj mult radnič ân berbă. ³ Ânčipjec akuma, ali păzăcăvă k trimjet p voj kašă p vojilje ântră lumje karje kašă lupurj. ⁴ Nu dućec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stăc p drum ku lumja s nu pridjec vrijamja.

⁵ Ân tuată kasa ân karje untrăc s prenočic ânklo, majdată začec: ‘S dja Dimizov miru alu toc ân asta kasă!’ ⁶ Akă ân aja kasă jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osă ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akă ânklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel nusă primjaskă âla miru ku karje voj la blagoslovit. ⁷ Nu vu preselic d kasă ân kasă! Boravic ân aja kasă pând fic ân trgula š nu fic rušănošj s mănkcăc š s bjec aja će vu dă, k kum začem: Radniku azaslužăt plata aluj.

⁸ Ali ân tot trgu ân karje untrăc š ânklo vu primjaštje fic zadovoljni ku aja će god vu dă s mănkcăc. ⁹ Likujic ânklo p lumja karje bulnavj š začec alor: ‘Asta arată k cara alu Dimizov avinjit la voj!’ ¹⁰ Ali ân tot trgu ân karje untrăc š ânklo nu vu primjaštje, išăc la ulicilje aluj š začec: ¹¹ ‘Čak frikăm š prašăna d trgu alu vostru karje sa ljipit p pićuarje alu anuaštje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjit cara alu Dimizov!’ ¹² Vu zăk: Kănd vinja vrijamja d sud osă fije majušurje alu lumjej ruavă dăn trg Sodoma‡ njego alu lumjej dăn trgula!”

¹³ Isusu azăs: “Grjev vuavă, lumjo ân trg Korozaïn! Grjev vuavă, lumjo ân trg Betsaida! Akă njeko afukut čudurj ântră lumje pogană ân trg Tir š ân trg SidonŠ karje jo afukut ântră voj, jej već d kănd s okrinja dăla rov. Adućja cualje hrapave š šidja ân činušă s pokazaskă žalostu.* ¹⁴ Daja osă fije majušurje ân zuvă d sud alu lumje ân Tir š ân Sidon njego vuavă ân Korozaïn š Betsaida! ¹⁵ A voj, lumjo ân trg Kafarnaum, voj sigurno nusă vu drikăc pânla čerj samo daja će jo amfost ântră voj! Nu! Voj osă vu slubudjec ânklo undje loku d kaznit.†”‡

¹⁶ Atunča azăs alu šaptjezăč š doj (72) ućenikurj: “Kănd njeko punje urjajke la voj, aja je kašă kum punje urjajke la minje. Š kănd odbacaštje p voj aja je kašă kum odbacaštje p

* **10:1** šaptjezăč š doj (72) – Ân njeki grčki rukopisurj skrije k afost šaptjezăč (70) ućenikurj, aiča š ân 17. stih. † **10:2** Berba je marje, ali radnič jaštje uncără – Isusu vrja s zăkă k jaštje multă lumje karje sprimic s untră ân cara alu Dimizov, ali nuje dosta ućenikurj s ânvacă š s ažuťje alu lumje. ‡ **10:12** Sodoma – Sodoma afost trg karje Dimizov auniťit k lumja aluj afost atătă d rovj (vidjec Post 18,16–19,28). Š **10:13** trg Tir š ân trg Sidon afost doj (2) văžne trgurj ân Fenicija undje trija poganji. Sa smjestit la obală Sredozemne apă sjevernozapidno dăla Galileja akuma ân južnom Libanonu. * **10:13** Adućja cualje hrapave š šidja ân činušă s pokazaskă žalostu – Cualje hrapave irja grubje, njegru matrijalu karje afost fukut d păr alu krapăj ili devăj. Lumja adućja aja cualje hrapave š šidja ân činušă s puată s pokazaskă žalostu š očaj. Maj mult fiča aja kănd s ruga d oprost š kătă s lja ažuťă Dimizov. † **10:15** ânklo undje loku d kaznit – Ân grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku. ‡ **10:15** Isusu aprovodit multă vrijeme ân trgu Kafarnaum š afukut mult čudurj. Daja multă lumje ân trgula agăndit k aja značăštje k je Dimizov zadovoljit ku jej. Međutim, nikad nu sa pokajit d grešala alor š akă avut privilegije š prednost će atătă vorj auzăt d Isusu. Umjesto s primjaskă maj marje častu, Dimizov osă kaznjaskă p âlja karje nu s pokajaštje.

minje. A känd njeko odbacaštje p minje aja je kašā kum odbacaštje p Dimizov karje ma trimjes.”

*Šaptjezāč š doj (72) učenikurj s āntuarče š Isusu s zahvaljaštje alu Dimizov
(Mt 11,25–27; 13,16–17)*

¹⁷ Känd sa tors šaptjezāč š doj (72) d učenikurj la Isusu, ku drag azās: “Domnulje, čak š sufljeti alji rovj askultā känd lji zapovidim ān lumje alu tov.”

¹⁸ A Isusu lja zās: “Štiuv, k amvizut p Sotona kum akāzut d čerj ka sklipjala. § ¹⁹ Vidjec, jo amdat vuavā tuatā sāla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazāč šārpj š škorpionurj.* Nimika vuavā nu puatje s naudjaskā. ²⁰ Ali nu vu radujic samo daja če p voj sufljeti alji rovj askultā, njego maj mult radujicāvā daja če Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ān čerj.”†

²¹ Atunča Sufljetu alu Svāntuluj aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azās alu Dimizov: “T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku čerju š ku pāmāntu, čaj skuns istina d cara ata dāla lumje karje gāndjaštje k je mudri š mintošj š če pokazāštj aja alu lumje karje kašā kupi karje vrjaj s ānvacā. Da, Tato, cije s sviđaštje s fač aja aša.”

²² Atunča Isusu azās: “Tata alu mjov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje kunuaštje činje sānt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š ālja alu činje jo odlučjesk s l otkrijesk, binje kunuaštje činje je Tata.”

²³ Maj ānklo, känd afost sāngur ku učenikurlje aluj, š ja azās: “Nurukošj ālja karje vjadje aja če vidjec voj. ²⁴ K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s vjadā aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audā aja če voj audjec, ali na uzāt.”

*Isusu rubjaštje vorbā d om karje trijaštje ān Samarije karje irja pljin d milā
(Mt 22,34–40; Mk 12,28–31)*

²⁵ Udatā känd Isusu ānvāca, njeki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š antribat p Isusu s l iskušaskā: “Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?”

²⁶ A Isusu ja zās: “Če skrije ān zakonu alu Mojsije? Če tu razumještj če zāče?” ²⁷ Omu azās: “Zakonu zāče: ‘Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuatā inima ata š ku tot sufljetu alu tov š ku tuatā snaga ata š ku tuatje mincilje alji tjalje’* š ‘vrja p bližnji alu tov kum vrjaj sāngur p tinje.’”†

²⁸ Isusu ja zās: “Binje ajzās. Fāj aša š osā primješt vječni život.”

²⁹ Ali omu avrut s s spalje,‡ š aša jel āntrijabā p Isusu: “D činje rubjaštje känd zakonu zāče ‘bližnji alu mjov’?”

³⁰ Isusu aodgovorit ku asta vorbā: “Njeki om putuja dān Jeruzalem ān trg Jerihon š la napadnit fāračoši š alat tot dāpā jel, la butut š apljikat. Š p omula alāsāt s zakā skoro mort.

§ **10:18** Isusu aiča rubjaštje kašā proroku karje vjadje uništjala alu Sotonej. Ān vlastita službā aluj, a akuma š ān služba alu učenikurlje aluj, jel vjadje binje znaku k cara alu Dimizov vinje ku snaga š aduče porazu alu Sotonej (vjez 11,20; Iv 12,31; Rim 16,20; Otk 12,7–10; 20,1–3, 10). * **10:19** šārpj š škorpionurj – Isusu vjerovatno usporidjaštje šārpji š škorpionurlje ku sufljeti alji rovj kašā ālja d karje učenikurlje rubjaštje ān 17. stih. Sufljeti alji rovj je kašā šārpji š škorpionurlje k je opasni š fače štetā alu lumjej. † **10:20** Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ān čerj – Doj trje odlomakurj ān Biblije rubjaštje d knjiga ān čerj ān karje je skris lumilje alu tot narodu alu Dimizov (Ps 69,28; Fil 4,3; Žid 12,23; Otk 3,5; 13,8; 17,8; 20,12, 15; 21,27). Aja knjigā njekad s kjamā knjiga d život. P načinula Dimizov potičaštje narodu aluj aša če lja zās s razumjaskā k jej pripadnjaštje aluj, a jel nikad nu lji mujtā. ✧ **10:27** ZakPon 6,5 ✧ **10:27** Lev 19,18 ‡ **10:29** avrut s s spalje – Ān grčki original skrije: “avrut s s opravdjaskā”. Ān kontekstula, asta izjavā najvjerovatnije značaštje k āsta učitelju d zakonu alu Mojsije avrut jar s iskušaskā p Isusu, s pokazaskā kum Isusu zapravo na razumit kum pravilno s tumačaštje zakonu. Alta mogućnost je k avrut s pokazaskā k askultā zakonu alu Dimizov, š akā nu sa ponašāt binje kātri tuatā lumje. Ān āla slučaj aja puatje s s prevodjaskā kašā “Avrut s opravdjaskā ponašala aluj”.

³¹ Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Känd avizut p omu karje skoro mort, la zaobiđit š apljikat maj dăpartje. ³² Isto aša pănglă lokula avinjit atunča š levitu, pomoćniku ăn Hram. Känd la vizut, š jel la zaobiđit š apljikat maj dăpartje.

³³ Atunča njeki omu d regija Samarijaš trjače p drumula. Känd avizut p omula, ja fost žau d jel. ³⁴ Avinjit la upruapje d jel, ja spălat răžnilje ku ulje š ku vinu* š ja ănvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la dus ăn gostijonă š ănklo anastavit s s pobrinjaskă d jel. ³⁵ Mănje zuvă jel adat duavă (2) kovanic d arđint† alu gazdăj alu gostijonăj, š ja zăs: ‘Brinjaštitje d jel š akă maj mult putrošăštj, c plătjesk känd m ănturča.’ ”

³⁶ A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: “Če găndješt? Karje d ăštja trje (3) alu omuluj sa pokazăt k je bližnji alu omula karje la napadnit fărăčoši?”

³⁷ Azăs učitelju d zakon alu Mojsije: “Ăla karje ja pokazăt milă.”

Isusu ja azăs: “Binje ajzăs. Fuđ š făj kum š jel afukut.”

Isusu vinje ăn posjetă la Marta š la Marija

³⁸ Pănd Isusu š učenikurlje aluj nastavja s putujaskă kătri Jeruzalem, auntrat ăn unu sat. Ačija afost njeka mularje karje s kima Marta. La primit ăn kasa alu je. ³⁹ Avut soră karje s kima Marija. Pănd Domnu Isusu ănvăca, Marija šidja š punja urjajke. ⁴⁰ A Marta afost mult zabrinută k mora s pripremjackă tuată mănkarja, pa ja avinjit s s žaljackă: “Domnulje, nu c brigă če sorimja ma lăsat săngură s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m ăzutje!”

⁴¹ Ali Domnu Isusu ja zăs: “Draga Marta! Nu trjebje s t brinještj š t uznemirještj d aja če găndješt k trjebje. ⁴² A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja. Marija aja ashvatit, š ja nusă fije lat dăla ja.”

11

Isusu ănvacă d molitvă (Mt 6,9–13; 7,7–11)

¹ Udată Isusu sa rugat la njeki lok. Känd azavršăt ku rugala, avinjit la jel unu d učenikurlj š azăs: “Domnulje, ănvacă p noj s nji rugăm kum Ivan karje bătjază anvăcat p učenikurlje aluj.”

² Isusu lja zăs: “Känd rugăc, zăcec: ‘Tato ăn čerj, s s štujaskă lumilje alu tov asvânt. Aduj cara ata p tot pământu. ³ Adă nuavă mănkarje karje trjebje tuată zuva ⁴ š oprostjaštje anuastră grešala, k š noj oprostim alu ălja karje grešăštje păntruv noj. Nu da s kidjem ăn kušnje.’ ”

⁵ Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Akă plječ ăn ponoć la ortaku alu tov š ji zăc: ‘Adăm trje (3) mălajurj, ⁶ k ma vinjit ortaku ăn gostjamje, a nam s idauv nimik d mănkat!’, če osă zăkă ortaku? ⁷ Dali nusă zăkă: ‘Nu m uznemirja! Uša je već ăn kisă, a kupi je ăn pat k nu pot akuma s m skol s c dau!’ ⁸ Ali vu zăk: čak š akă omula nu s skuală daja če ješt ortak aluj, š nu c dă nimika, osă skuală daja če mult l rođ frzdă rušanje. Š osă zdja atăta kăt cije trjebje.

⁹ Š daja vu zăk: Nu odustanic! Rugăc p Dimizov š osă dobidic! Kătăc š osă găsăc! Bitjec la ušă š osă s vu dăškidje! ¹⁰ Činje god ruagă p Dimizov, primjaštje. Činje god kată, găsăštje. Činje god batje, ušă s ji dăškidje.

¹¹ Voj karje ištjec tatje, če afiča voj känd bijatu alu vostru kată pjaštje? Dal voj ja da šarpje? Nu! ¹² Ili akă bijatu alu vostru kată vov dăla voj, dal voj ja da škorpjion? Nu! ¹³ Akă

Š 10:33 Židovi š Samarijanci afost marj dušmanj (vjez “Samarijanci” ăn rječnik). Židovi mrza p Samarijanci š prepostavlja k jej je lumja ruavă karje azaslužăt s lji kaznjaskă Dimizov. * 10:34 ku ulje š ku vinu – Jej s koristja kašă ljaku ăn ăla pământ. Ulja alu maslinej s koristja d smirjală d bolurj š zaštita d pjalje uskată (vjez Iz 1,6). Vinu s koristja kašă dezinficijens. † 10:35 kovanic d arđint – Ăn grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji alu rimulor d arđint. Vridja kašă dnevnică d obični radnik.

voj, karje ištjec rovj, štijec s dăc alu kupi alu voštri bunje darurj, atunča kăt maj mult alu vostru Tata ăn ăerj osă darujaskă p Sufljetu alu Svăntuluj alu ălja karje l ruagă?”

Isusu putirjaštje p sufljetu alu rov ku săla alu Dimizovuluj, a nu ku săla alu Sotonăj
(Mt 12,22–30; Mk 3,22–27)

¹⁴ Isusu una zuvă aputirit p sufljetu alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskă. Kănd sufljetu alu rov aišăt, omu arubit š mulc lumje sa mirat. ¹⁵ Ali neki dăla jej azăs: “Jel putirjaštje sufljeti alji rovj daja ăe ji žută Beelzebul,* karje je vladaru alu toc sufljeti alji rovj.” ¹⁶ A alci avrut s la puăe ăn zamkă š akătat s idja neki znak kašă dokazu k Dimizov la trimjes.

¹⁷ A Isusu aštijut ăe găndjaštje, pa lja zăs: “Akă lumja ăn ista cară s burjaštje ăntră jej, osă propanjaskă cara alor. Akă familija ăn ista kasă s burjaštje ăntră jej, osă s raspadnjaskă familija alor. ¹⁸ Voj zăăec k jo ku săla alu Beelzebul putirjesk p sufljeti alji rovj. Aja atunča značăštje k š ălja karje je ăn cara alu Sotonăj s burjaštje ăntră jej. Kum atunča cara aluj s rămăje? ¹⁹ A ăije ku uăenikurlje alji voštri karje putirjaštje p sufljeti alji rovj? Akă, kašă kum zăăec, jo putirjesk p sufljeti alji rovj ku săla alu Beelzebul, atunča mora aja s fakă š uăenikurlje alji voštri ku săla alu Beelzebul. Sigurno nusă slažăštje. Uăenikurlje alji voštri osă zăkă k Beelzebul nu s burjaštje săngur păntruv jel. ²⁰ Ali daja ăe jo p sufljeti alji rovj putirjesk ku săla alu Dimizov, atunča aja arată k la voj avinjit cara alu Dimizov. ²¹ Kănd capăn omu karje arje bună oružije păzaštje palaăa aluj, tot ăe arje je sigurno. ²² Ali kănd l napadnjaštje maj capăn d jel, l savladjaštje š ija tuată oružija ăn karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot ăe omula avut š apodiljit ku lumja aluj.†

²³ ăla karje nuje ăn partja amja, jel je păntruv minje; ăla karje ku minje nu strănde vojilje, jel lji putirjaštje.”

Isusu rubjaštje vorbă d om alu karje ja fost maj rov njego maj dată
(Mt 12,43–45)

²⁴ Atunča Isusu azăs asta vorbă: “Kănd sufljetu alu rov jašă d om, lutjaštje p pustinje š kată lok s odmorijaskă. Kănd nu l găsăštje, azăs săngur aluj: ‘M tork ăn om ăn karje maj dată atrijit dăn karje aišăt.’ ²⁵ Kănd sa tors, găsăštje k je omula kašă kasa karje je ăistită š uredna, ali guală. ²⁶ Atunča sa dus s adukă p alcă šaptje (7) sufljeti alji rovj još maj rov d jel, š toc untră ăn om š ăn jel trijaštje. Š na kraju postanjaštje alu omuluj maj rov njego ăe irja maj dată njego ăa pljikat sufljetu alu rov.”

Nurukošj ălja karje punje urjajke la Dimizov

²⁷ Pănd Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mujarje d multă lumje astrigat: “Kum je binje alu mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu je!”

²⁸ Isusu azăs: “Još je maj binje alor karje audje vorba alu Dimizov š askultă.”

Isusu je maj marje d caru Salomon š d proroku Jona, ali lumja nu vrja s krjadă
(Mt 12,38–42; Mk 8,12)

²⁹ Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu. Atunča Isusu lja zăs: “Lumja ăn asta vrijamje‡ je rovj. Vreja s fak znak kašă dokazu k Dimizov ma trimjes, ali nusă dobidjaštje niăunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumjej ăn vrijamja alu prorokuluj JonejŠ kănd Dimizov la spasăt dăla muartje. ³⁰ Baš kašă kum sa dogodit ku Jona afost

* **11:15** Beelzebul afost lumilje d dimizov pogan karje lumja pogană l štuja d mult. ăn vrijamja alu Isusuluj, Židovi l koristja ka altu lumilje d Sotonă. † **11:22** Asta rubjaštje d Isusu karje pobidjaštje p Sotona š p aluj sufljeti alji rovj kašă kum Isusu maj capăn om karje ja aja ăe pripadnjaštje alu om capăn. ‡ **11:29** Lumja ăn asta vrijamje – Vjez fusnota ăn 7,31. Š **11:29** znaku...alu prorokuluj Jonej – P Jona angicăt marje pjaštje, atunča Dimizov la skos d burta alu marje pjaštje (vjez Jon 2,1, 11). Isusu d dogadajula rubja kašă k je slika karje prestavljaštje muartja aluj š uskrisnjala (vjez Mt 12,39–40).

znaku alu lumjej karje atrijit ăn trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje, Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ăn asta vřijamje.*

³¹ La zuvă kănd Dimizov osă sudjaskă alu pămăntuluj, carica karje d mult avladit p pămănt alu Jugu† osă skuală š osă svjedočaskă păntruv lumje ăn asta vřijamje daja če ja avinjit d dăpartje s audă p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakă, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon. ³² La zuvă kănd Dimizov osă sudjaskă alu pămăntuluj, lumja karje atrijit ăn trg Niniva osă skuală š osă svjedočaskă păntruv lumja ăn asta vřijamje daja če jej sa okřinit dăla rov alor kănd Jona alor arubit, a jakă, ku voj je aiča njeko maj marje d Jona!”

*Ănvăcala alu Isusuluj je kašă lumina karje dă alu lumjej s vjadă
(Mt 6,22–23)*

³³ Isusu azăs: “Nimilja nu prindje lampa s uaskundă ili s upuje dusu košară, već daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje utră s puată s vjadă binje.† ³⁴ Vojku alu tov je ka lampa d tjelă. Akă vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akă vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika.Š ³⁵ Daja păzaštje s nu găndještj k poc binje s vjez, već zapravo nu poc nimika s vjez. ³⁶ Daja, akă poc binje s vjez š akă nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez. Osă fije kašă če ješt ăn sobă ku lampa karje c dă s vjez.”

*Isusu opominjaštje p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1–36)*

³⁷ Kănd Isusu azavršăt vorba aluj, njeki farizej la kimat la jel akas s mălănče. Isusu auntrat š alat loku la astal. ³⁸ Isusu na spălat mănilje majdată njego če s mălănče. Farizeju sa mirat daja če jej ănvacă k omu trjebje aša s fakă s fije čist la intja alu Dimizov.* ³⁹ Aša Domnu Isusu ja zăs: “Voj farizeji ištjec kašă lumja karje spală paru š găvanu samo da far, ali nu čistjaštje prljavština dăn nontru, k spălăc mănilje, ali inimilje alji avuaštje zaista pljinje d pohlepă š d rov. ⁴⁰ Voj lumje karje na vjec fir ăn kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dăn nontru. ⁴¹ Nu fic lakumj, već dăc dăla inimă alu lumje karje narje. Akă ištjec aša, osă fic čist la intja alu Dimizov dăn nontru š da far.

⁴² Grjev vuavă, farizeji! Voj dăc alu Dimizov zjače (10) posto čak š d začinurj š d biljke alji voštje, ali nu vu ponašăc pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s fičec, ali s nu zanemarujic altje stvarurj karje Dimizov azapovjedit.

⁴³ Grjev vuavă, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurj ăn sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujałă p ulic. ⁴⁴ Grjev vuavă! Voj ištjec kašă pămăntu karje narje spomenik karje nu arată k ănzos s nalazaštje mărmăntje.† Pa lumja umblă p aštja

* **11:30** kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit ăn trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje, Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ăn asta vřijamje – Ăn grčki original skrije: “kum Jona afost znaku alu lumje ăn Ninivlja, aša Bijatu alu Omuluj osă fije alu ăsta naraštaju”. † **11:31** carica karje d mult avladit p pămănt alu Jugu – Asta afost carica alu Seba (vjez 1 Car 10,1–10) karje na fost židovkă. ‡ **11:33** Lampa š lumina je slikje karje prestavljaštje p Isusu š ănvăcala aluj. Dimizov aotkřijit alu lumje řivotu alu Isusuluj š poruka aluj. Aja če Isusu afukut š ănvăca na fost skuns dăla lumje. Atrijit š ănvăca ănklo undje putja lumja s l vjadă š s la udă. Nu lji tribja s lji dja još unu znak kašă dokazu k la trimjes Dimizov. § **11:34** Akă vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akă vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika – Ăn grčki original skrije: “Daja akă vojku cijje zdravă tuată tjela osă fije objasăt ku lumina p vojk, ali akă vojku nuje zdravă tuată tjela osă fije ăn tamă.” * **11:38** Isusu na spălat mănilje majdată njego če s mălănče. Farizeju sa mirat daja če jej ănvacă k omu trjebje aša s fakă s fije čist la intja alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “A farizeju sa mirat kănd avizut k Isusu nu sa spălat maj dată d mănkarje.” Asta spălat na fost d higijena s s rišaskă d prljavština š d klicje, već aja afost vjerski ritual karje farizeji ănvăca kum s čistja svečano. † **11:44** mărmăntje – Kătri zakonu alu Dimizov, akă omu dotaknjaštje mărmăntilje, aja l fače ritualno nečisti la intja alu Dimizov (vjez Br 19,16). D razlogula řidovi majbinje obiljižaštje mărmăncilje kum lumja na putja slučajno s stja p jej. Farizeji je kašă aštja mărmăntilje karje nuje obiljižăt. Sa usredotočit da far, ritualno čistoče, ali azanemarujit s trijaskă pravedno, pa ăn vojki alu Dimizov irja nečisti. Lumja karje pratja ănvăcala alor š fiča aja če je zăča, postanja nečisti la intja alu Dimizov š nu štija aja.

mărmăntje, ali nu štije, ș atunča je nečisti la intja alu Dimizov.”

⁴⁵ Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zăs: “Učiteljulje, kum aša rubjeș ș p noj ku aja nji uvridjeștj!”

⁴⁶ Isusu ja zăs: “Grjev ș vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev ș jej nu puatje s la dukă, a nič đajštju nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukă āla teret. ⁴⁷ Grjev vuavă! Voj adrikăc spomenikurlje alu prorokulor, a voj iștjec isti kașă sāmānca avuastră karje d mult lja umurăt. ⁴⁸ Așa k umjesto s lji osudic, voj aja potvrđic ș slažăc ku sāmānca avuastră. Jej lja umurăt, a voj lji drikăc spomenikurlje!† ⁴⁹ Voj iștjec kașă pra tatilje alji voștri. Dimizov ān mudrostu aluj majdată aștijut k osă fičec istje stvarurj. Jel azăs: ‘Osă trimjet la jej p prorokurlje ș p apostoli, a jej p njeki d jej osă muarje, a p alcă osă putirjaskă.’ ⁵⁰ Daja Dimizov ku prava aluj osă smatrjaskă k je đavină lumja ān asta vřijamje d tuată muartje alu prorokurluj karje lumja lja umurăt d kănd je pāmāntu. ⁵¹ Dimizov osă lji osudjaskă d muartje alu tot proroku, dăla Abel pānla Zaharija, p karje la umurăt ān Hram āntră svetiște ș žrtvenik.Š Istina je, Dimizov osă lji kaznjaskă p lumja ān asta vřijamje! ⁵² Grjev vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj iștjec kașă omu karje askuns ključu alu ușăj d cara alu Dimizov.* Săngurj nu untrăc ān cara alu Dimizov ș nu dăc nič alu ālja karje kată s untrje.”

⁵³ Kănd Isusu apljikat dăn kașă alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije ș farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskă p jel ș azahtjevit s odgovorjaskă p multă vorbje. ⁵⁴ Jej pokuša s la pučje ān zamkă ān nješto će aputja s zăkă s l puată s l optužaskă.

12

Isusu zăče alu učenikurlje aluj k mora ku tuată inima s vrja p Dimizov ș samo d jel s ajbje frikă

(Mt 10,26–33; 10,19–20; 12,31–32; Mk 3,28–29)

¹ Maj mult ș maj mult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost atăta k gaza unij pisti alc. Maj dată njego će osă rubjaskă alu lumjej, Isusu arubit alu učenikurlje aluj: “Păzăcāvă d farizeji. Ku duavje trje fălč jaștje ș utjecaju alor s proširjaștje āntră lumje kașă germa karje s proširjaștje ān mălaj. Păzăcāvă s nu fic kașă jej ku trje fălč. ² Vinje vřijamja kănd tot čije skuns osă fije otkrivit ș tot čije tajna osă sa audă pānglă toc.* ³ Da, ān zuvaja će god njeko azăs ān tamă osă saudă la lumină ș tot će njeko așaptit ān sobă kisă osă razglașajstje p krov† s audă toc!

⁴ Ortači ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec frikă d lumje. Jej puatje s umară samo tjela, ali dăpă aja vuavă nu puatje nimika maj rov s fakă! ⁵ Njego osă vu pokazaskă d činje trjebje sa vjec frikă: avjec frikă d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, ș atunča p voj s arunče ān pakao. Da, d jel avjec frikă!

† **11:48** Učitelji alu zakonu alu Mojsije afukut aștja grupje k avrut lumja s găndjaskă k jej častjaștje p prorokurlje. Ali učitelji alu zakonu alu Mojsije nu sa pokorit alu aja će prorokurlje ānvăca, će dokazăt k nuje maj bunj dăla pra tatilje alor karje aumurăt p prorokurlje. **11:51** Ān povijesti alu židovilor majdată d vřijamja alu Isusuluj, Abel afost prvi karje umurăt dăla argacă alu Dimizov (Post 4,8), a Zaharija, popa amarje, afost zadnji umurăt (2 Dnev 24,20).

* **11:52** Voj iștjec kașă omu karje askuns ključu alu ușăj d cara alu Dimizov – Ān grčki original skrije: “Voj aoduzmit ključu d znanje”. Isusu rubjaștje d istina alu Dimizov kașă k je ān kașă ān karje učitelji alu zakon alu Mojsije odbijaștje s utră, ș nič dopustjaștje alu alcilor s ajbje ključu s utră. Asta značaștje k učitelji nu poznajaștje zaista p Dimizov, ș sprječaștje p alcă s l upoznajaskă. **12:2** Dimizov osă otkrijaskă istina d lumje karje je ku duavă trje fălč kașă farizeji. Farizeji apokușăt s askundă stvarne motive alor, ali Dimizov una zuvă osă fakă s știje toc d čija jej zapravo găndjaștje.

† **12:3** p krov – Kăși ān Izrael avut ravne krovurj, pa lumja aputja s urče ș stja p krov. Lumja aputut s stja p ravne krovurj ș s obavjaskă văžne poruke alu alcilor ān zajednică karje sa străns ān zos ān ulică.

⁶ Voj štiȳic k činč (5) vřabacurj s vindje samo d doj (2) novčičurj. Ali Dimizov nu mujtā p ničunu d jej. ⁷ Voj štiȳec k aluj vřidic maj mult njego multje vřabacurj. Dimizov štiȳe čak š kāt avjec pār p kap. Daja na vjec frikā!

⁸ Istina je, tot āla karje aiča p pāmānt la intja alu lumje priznajaštje k mije pripadnjaštje, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu Dimizov osā priznajesk k jel pripadnjaštje mije. ⁹ Tot āla karje aiča p pāmānt la intja alu lumje s odriknještje k mije pripadnjaštje, osā m odriknjesk la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadnjaštje mije. ¹⁰ Ipak tot āla karje rubjaštje pāntruv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskā. A alu āla karje uvřidjaštje p Suflijetu alu Svāntuluj† nusā oprostjaštje.

¹¹ Kānd jej aduče p voj la sud ān sinagogā, la intja alu vladaruluj š la vlast, nu vu sikiric če s začec vuavā ān obranā ¹² daja če p voj Suflijetu alu Svāntuluj ān āla tren osā ānvacā če s začec.”

Isusu ānvacā k nu trjebje s t uzdještj ān bugacije

¹³ Unu om dān atāta lumje azās alu Isusuluj: “Učiteljulje, zi alu fratimjov s podiljaskā ku minje imanja karje adobidit če tatimjov nja lāsāt.”

¹⁴ Isusu ja zās: “Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljesk āntrā voj?”

¹⁵ Atunča azās alu toc: “Pāzāčāvā š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s utrā ān inima avuastrā, k život nu s sastajaštje ān aja če posjeduještj.”

¹⁶ Atunča Isusu arubit asta vorbā: “Alu unu bogataš binje arodit pāmāntu. ¹⁷ Bogatašu agāndit: ‘Nu štĳuv če s fak daja če nam nič u lok atāta d marje s sprimjesk tot če ma rodit.’

¹⁸ Atunča azās: ‘Štĳuv! Dubor p skladištĳilje abātrnje š osā fak maj marje š ānklo osā puj š gruvu š tuatā imovina amja.’ ¹⁹ Atunča osā zāk sāngur mije: ‘Jakā, am ān skladištje zalihe d još multje aj. Akuma m odmurjesk, mālānk, bjav š m veseljesk!’

²⁰ Ali Dimizov ja zās: ‘Omulje tu karje naj mincā! Još d sarā osā c jav suflijetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjaskā tot aja čaj strāns d tinje?’

²¹ Omu karje narje mincā je āla karje strānde bugacija p pāmānt, a nuje bugat ān vojki alu Dimizov.”

Nu brinicāvā (Mt 6,25–34)

²² Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Daja vu zāk: Nu brinicāvā š na vjec frikā kum s preživic, če s mānkāc, nič kum s ānviljic tjala avuastrā, če s ānbrkāc! ²³ K životu maj važnĳi d mānkarje, š tjela d cualje.

²⁴ Ujtacāvā la gavranurj! Nit sijaštje, nit adunā, nit arje skladištje nit kolibā. A Dimizov ipak s pobrinjaštĳitje d jej. A voj vřidic maj mult alu Dimizov d pujurj! ²⁵ Puatje njeko d voj aša če s brinjaštje s produžaskā životu čak š unu sat? ²⁶ Daja če nu putjec s fičec nič aša mikā stvar, dāče vu brinic d bilo čaja?

²⁷ Ujtacāvā la frorj ān polje kum krjaštje! Nu s mučaštje aša s fakā cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capān caru ān Izrael na fost ānbrkat aša māndru kašā unu d fruarjasta. ²⁸ Atunča akā Dimizov aša ānbrakā frorji karje krjaštje ān polje karje jaštje astāz, a već minje s arunkā ān fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjaskā d voj? Voj lumjo karje aša d pucān kridjec!

²⁹ Nu kātāc če osā mānkāc š če osā bjec š nu vu uznemiric d aja. ³⁰ K Tata alu vostru ān čerj štiȳe k tot asta vuavā trjebje. Nu fič kašā lumja alu pāmāntusta karje samo aja katā.

³¹ Njego prvo kātāc cara alu Dimizov š Dimizov osā vu dja aja če vuavā trjebje.

† 12:10 āla karje uvřidjaštje p Suflijetu alu Svāntuluj – Aja rubjaštje d om karje odbijaštje s krjadje ān istinā d Dimizov š d Isusu karje Suflijetu alu Svāntuluj ji otkřijaštje.

³² Navja frikā, amikā stada, Š k Tata alu vostru än čerj vrja s vu dja bugucija alu cara aluj. ³³ Vinjdjec aja če avjec š banj dāc alu lumje karje narje nimik! Akā aja fičec, osā avjec pravo bugucije p čerj karje nikad nusā fije purdut. Aja je kašā k avjec saku ku banji karje nikad nusā ajbje rupā än ja. P čerj nuje lupovj karje vuavā afura stvarurlje š nuje gāgj karje amānka cualjlilje avuaštrje. ³⁴ Inima avuaštrā uvijek osā fije ānklo undje je bugucija avuaštrā.”

Isusu ānvacā p učenikurlje k trjebje s fije spremic d vinjala aluj la kraju alu pāmāntuluj (Mt 24,45–51)

³⁵ Isusu azās: “Uvijek fic spremic, kašā argatu karje ānbrkat än radne cualje aluj š alu činje je lumina prinsā tuatā nuaptja. ³⁶ Da, fic kašā argatu karje štjaptā p gospodaru aluj karje apljikat än svatovj š känd gospodaru ažundje akasā š batje la ušā, odma diškidje ušā. ³⁷ Blago alu ālja argac karje je spremic š aštjaptā āntručala alu gospodaruluj k jel osā lji nagradjaskā. Istina je zāk vuavā, gospodaru osā ānbračje cualjlilje alu argatuluj, osā lji zāče s šagā la astal š sāngur osā lji poslužaskā. ³⁸ Blago alu ālja argac karje je spremic š aštjaptā āntručala alu gospodaruluj, čak š akā jel vinje än ponoč ili maj ānklo.

³⁹ Än asta putjec s fic sigurni: Akā gazda alu kasāj štija känd vinje lupovu, na dopustja alu lopovuluj s provaljaskā än kasa aluj. ⁴⁰ Fic š voj stalno pripremic daja če jo, Bijatu alu Omuluj, osā viuv känd voj numā očekujic.”

⁴¹ Petar antribat: “Domnulje, arubit tu asta vorbā nuavā alu učenikolor ili alu toc?”

⁴² Domnu Isusu ja zās: “P činje gāndic k gospodaru osā puje s upravljaskā ku altje argac än kasa aluj š s lji nahranjaskā än bunā vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatrjaštje k je vjeran š mudar, dali nuje? ⁴³ Blago alu argatula p karje gospodaru, känd s ānturča akas, s gāsaskā k vjerno š mudro upravljit ku altje argac, k gospodaru osā nagradjaskā p jel! ⁴⁴ Da, istina je k postavljāštje p argatu s upravljaskā ku tuatā imanja aluj. ⁴⁵ Ali če osā fije akā argatula gāndjaštje: ‘Gospodaru sa zadržāt p drum š nusā āntuarčje d mult’, š ančiput s batā p argacā š p argatilje, mult mālānkā š bja š s āmbatā? ⁴⁶ Atunča gospodaru alu argatula osā vije än zuvā än karje jel nu l očekuja š än vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru osā l taje p komadurj š osā l trimjatje ānklo undje mora s pljače toc karje nu krjadje.

⁴⁷ Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa pripremit d vinjala aluj š na fukut aja če gospodaru azās, osā fije luvit ku multje udaracurj. ⁴⁸ A argatula, karje na štijut aja če gospodaru avrut, a afukut nješto d čaja azaslužāt bātaje osā fije luvit ku pucān udaracurj. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov dāla jel osā katā mult. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult apovjerit, Dimizov dāla jel osā čarje mult.”

Isusu ānvacā k familija osā fije podjeljitā dān jel (Mt 10,34–36)

⁴⁹ Atunča Isusu azās: “Avinjit s aduk sudu alu Dimizov p pāmānt, kašā foku.* Mult vrjaouv s fije već aprinsā. ⁵⁰ Mora s trjek vrijamja d marje patjalā š nimika nu m spričaštje pānd god nu završa asta vrijamje d patjalā! ⁵¹ Voj gāndic k amvinjit s aduk miru p pāmānt? Nipošto! Njego, istina je amvinjit s aduk podjelā āntrā lumje. ⁵² Pānd akuma, akā än una kasā jaštje činč (5) lumje, osā podiljaskā unu pāntruv altu. Doj (2) osā fije ku minje, a trje (3) osā fije pāntruv minje. ⁵³ Članurlje alu familjije osā podiljaskā unji pāntruv alc. Tata

Š 12:32 amikā stada – Stado je grupa d voj ili d krapje d karje pastiru s brinjaštje. Kašā če pastiru s brinjaštje d vojilje aluj, Dimizov s brinjaštje d ālja karje s uzdjāštje än jel. * 12:49 foku – Foku än Biblije obično je metafora d sud ili d čistjalā (vjez Lk 3,9, 16–17; 9,54; 17,29). Än amiždoj slučajurj rubjaštje d odvajalā d aja čije rov dāla binje. Muartja alu Isusuluj p kruče apobjedit sāla alu Sotonāj ruavā š aosigurit konačni sudu alu toc dušmani alu Dimizov. Čak š akuma aja če Isusu afukut uzrukujaštje odvajalā āntrā ālja karje p Isusu sljedjaštje š p ālja karje je dušmanji aluj.

osă fije pântruv bijat š bijatu osă fije pântruv tată, mama pântruv fată š fata pântruv mamă, suakra pântruv noră š nora pântruv suakră.”

Isusu ānvacā p narodu k trjebje s kunaskā znakurlje alu vrijamje
(Mt 16,2–3; 5,25–26)

⁵⁴ Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: “Kānd opazāc k d zapad dāla more s nakupjaštje njegri oblakurj, odma začec: ‘Osă fije nevrijeme’, š jaštje. ⁵⁵ A kānd suflā vāntu dāla jug voj začec: ‘Osă fije zāpuk!’ š jaštje zāpuk. ⁵⁶ Lumjo ku duavā licje! Putjec s ujtac pānglā voj če s dogodjaštje p pāmānt š p čerj š s protumačic znakurlje karje ānklo s vjadje. Dāče atunča nu putjec s protumačic dogadajurlje karje promatric aštja zuvje kānd sānt jo ku voj?†

⁵⁷ Š dāče nu putjec s prepoznajic čije binje d fukut? ⁵⁸ Pānd ku omu karje pântruv tinje plječ la sud, pokušaštje, majdatā njego če s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akā aja nu fač, jel osă vu prisiljaskā s stāc la intja alu sudaculuj, sudacu osă t sudjaskā š t predajaštje la izvršitelj, a jel osă ta runče ān kisuarje. ⁵⁹ Istina je: nusă ješ d ānklo pānd god nu isplatja tuatā datorija ata, pānla zadnja kovanicā.”‡

13

Isusu ānvacā k toc mora s okrinjaskā dāla grešalā

¹ Ān vrijamjaja avinjit la Isusu njeki om karje ja rubit k rimski upravitelju Pilat anaredit p njeka lumje d regija Galileja s lji muarā pānd duča žrtvā ān Hram ān Jeruzalem. ² A Isusu lja zās: “Dal gāndic k lumja d regija Galileja aša afost umurāc daja ča fost grešni maj mult d toc alcā lumje ān regija Galileja? ³ Nipošto! Istina je, akā nu vu okrinic dāla grešalā, š voj isto osă propanic! ⁴ Š če gāndic d aštja optsprjače (18) p karje sa duburāt kula ān Siloam ān Jeruzalem š lja murāt? Dal gāndic k afost grešni maj mult d toc alcā lumja ān Jeruzalem? ⁵ Nipošto! Istina je, akā nu vu okrinic dāla grešalā, š voj isto osă propanic!”

Isusu rubjaštje vorbā d ljemnu frzdā plod

⁶ Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbā: “Njeki om avut smokvā karje asadit ān vinograd aluj. Vinja ān tot anu s vjadje dal arodit, ali na gāsāt p ja ničuna smokvā. ⁷ Azās atunča alu omu karje s pobrinjaštje d vinograd: ‘Jakā već trje (3) aj viuv s vjed dal jaštje plod p smokvasta, ali nu l gāsāsk. Tajoj. Dāče s iscrpjaskā pāmāntu?’

⁸ A omula azās: ‘Gospodarulje, las još u an. Osă surp š osă puj pāngl ja gnoju. ⁹ Akā aja fiča la anu, možda osă rudjaskā smokva. Akā nu, atunča osă utaj d tinje.’”

Isusu likujaštje p mujarje ān sāmāntā, svāntā zuvā alu židovilor

¹⁰ Isusu una sāmāntā ānvāca ān sinagogā. ¹¹ Jakā, afost ānklo una mujarje ān karje afost optsprjače (18) aj sufljetu alu rov karje ufiča bulnavā. Afost grbavā š nikako na putut s s ispravljaskā. ¹² Kānd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zās: “Mujarje, osloboditā ješt d bualasta!” ¹³ Atunča apus mānilje aluj p ja. Mujarja dāturdātā sa ispravit š ančiput s slavjaskā p Dimizov.

¹⁴ Omu karje vudjaštje sinagoga sa nikāžāt. Agāndit k Isusu prekršaštje zakonu alu Mojsije daja če likuja ān sāmāntā. Š azās alu naroduluj: “Šasā (6) zālje ān duminikā zakonu alu nostru dopustjaštje s lukrizām. Ān zuviljalja vinjic s likujic, a nu sāmāntā!”*

† 12:56 Afost dosta mintošj s prepoznajaskā znakurlje k vinje pluaje ili kald. Ali aodbit s prepoznajaskā k čuda š znakurlje alu Isusuluj aratā k je Isusu āla karje Dimizov atrimjes s spasaskā pāmāntu. ‡ 12:59 Isusu azās asta vorbā vjerovatno kašā usporedbā s upozorjaskā p lumja k trjebje s s pomirjaskā ku Dimizov maj datā njego če vinje vrijamja s lji sudjaskā jel. * 13:14 Vjez fusnota ān 6,7.

¹⁵ Domnu Isusu ja zäs: “Voj lumjo karje avjec duavä licje! Š voj lukrizäc sämbätä. Toc voj dizljigäc än sämbätä p volu ili p magariacu š l skutjec dän štalä la apä s bja, dal nu?
¹⁶ Asta mujarje karje je sämänca alu Abraham karje Sotona acänäto ljigatä optsprjače (18) d aj. Dal stvarno gändic k na atribut s fije dizljigatä än sämbätä dälä asta bualä ku karje irja ljigatä?” ¹⁷ P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcä sa radujit d čudurj karje afukut Isusu.

Cara alu Dimizov kašä sämänca mikä karje krjaštje š germa karje s širjaštje

(Mt 13,31–33; Mk 4,30–32)

¹⁸ Isusu azäs: “Kum izglidjaštje cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk? ¹⁹ Cara alu Dimizov je kašä sämänca mikä alu gorušice† karje omu asadit än baštjava aluj. Aja krjaštje marje kašä ljemnu š puji vinje s gnizdjaštje än kräči aluj.”

²⁰ Jar antribat: “Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov? ²¹ Aja je kašä germa karje mujarja alato š amišäto än marje količinä‡ d pjelm pänd tot zolu nu sa drikä.”

Isusu änvacä k je grjev s untrje än cara alu Dimizov

(Mt 7,13–14, 22–23; 8,11–12)

²² Isusu putuja än Jeruzalem. Pänd triča p trgurj š p saturj š p drum änväca, ²³ njeko la antribat: “Domnulje, dal Dimizov samo osä spasaskä pucän lumje dälä sud?”

Isusu azäs: ²⁴ “Cara alu Dimizov je kašä kasa karje arje ušä strämtä. Trudicävä s unträc p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusä puatä. ²⁵ Känd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankis ušä, nusä kutizäc s unträc. Atunča osä stäc afar š osä bätjec la ušä. Osä začec: ‘Domnulje, diškidje nuavä!’ A jel osä zäkä: ‘Nu štiuv činje ištjec š dundje vinjic.’

²⁶ Atunča osä rubic: ‘Noj ku tinje amänkat š abut, š tu nji änväcaj p trgurje alji noštri!’

²⁷ A jel vuavä osä zäkä: ‘Nu štiuv činje ištjec š dundje vinjic. Fuđic dälä minje, toc voj lumjo karje fičec rov!’

²⁸ Änklo osä pländec š osä škrcijic d dinc än tugä känd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbä än cara alu Dimizov, k voj sängurj afost putiric. ²⁹ Š osä vije lumja d tuatje pärc alu pämäntuluj, čak š älja karje nuje Židovj, š osä mälänče la gozbä än cara alu Dimizov. ³⁰ Jakä njeki karje akuma s smatrjaštje k je maj mič osä fije atunča maj marje, a njeki karje akuma s smatrjaštje k je maj marje osä fije atunča maj mič.”

Isusu plände p Jeruzalem

(Mt 23,37–39)

³¹ Än vrijamaja, känd Isusu azavršät ku vorba, avinjit la jel njeki farizeji š azäs alu Isusuluj: “Fuđ da iča daja če Herodš vrja s t muarje!”

³² A Isusu lja zäs: “Fuđic š začec alu aja lukaväj lisicäj: ‘Jakä, jo osä putirjesk p sufljeti alji rov š likujaskä astäz š mänje š aldä trje (3) zälje osä dovršäsk lukru alu mjov.’ ³³ Da, astäz, mänje š dāpä mänje mora s nastavjesk p drum. Dali nuje aja än Jeruzalem undje umuarä p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu?

³⁴ O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje š umorj ku buluvanji p älja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kät vorj avrut s sträng p lumja ata kum kloca sakupljaštje p puji š punje dusu ja, ali tu nu ma dat! ³⁵ Dimizov osä napustjaskä p tinje.* Istina je, nu maj m vjez više tot pänd nu vinje vrijamja pänd god nu začec: ‘Blagoslovit äla p karje Domnu atrimjes!’ ”✠

† **13:19** sämänca mikä alu gorušice – Känd Židovi avrut s opisaskä nješto jako mik, obično koristja asta poslovicä karje rubjaštje k je aja kašä sämänca alu gorušica. Obično krjaštje än marje grm pisti unu metar, ili njekad čak š pisti trje (3) mitjarje. ‡ **13:21** marje količinä – Än grčki original skrije: “trje (3) mjerje” (otprilike duaväzäč š činč [25] kilje).

§ **13:31** Herod – Vjez fusnota än 3,1. * **13:35** p tinje – Än grčki original skrije: “kasa avuasträ”. Aja rubjaštje d trg Jeruzalem, a možda posebno d Hramu, karje Rimljani p amiždoj auništit šaptjezäč (70). aj majdatä d Krist. ✠ **13:35** Ps 118,26

14

Isusu likujaštje ăn sămbătă, svăntă zuvă alu židovilor

¹ Ăn una sămbătă Isusu avinjit ăn kasa la unu vođe alu farizejulo s mālănce. Toc karje afost ăn kasă s ujta s vjadă če Isusu osă fakă. ² Jakă, la intja alu Isusuluj irja njeki om karje avut apă ăn jel. ³ Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije: “Dopustjaštje zakonu s s likujaskă ăn sămbătă ili nu?”* ⁴ Jej atikut. Š Isusu apus măna p omu karje bulnav, la likujit š ja zăs: “Poc s plječ.” ⁵ A alor azăs: “Akă bijatu alu vostru ili volu kadje ăn puc ăn sămbătă, dal nusă l skutjec? Sigurno odma osă l skutjec, š akă je sămbătă!” ⁶ Jej na vut p aja če s zăkă.

Isusu ănvacă k trjebje s s ponizaštje š s dja alu ălja karje nu puatje s ăntuarkă

⁷ Pănd Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljađe maj bunj lokurj la domačîn. Daja Isusu lja spus asta vorbă: ⁸ “Kănd njeko t kjamă la nută, nu la maj bun lok la gozbă. Če akă je kimat njeko maj važniji d tinje? ⁹ Ăla karje ta kimat p tinje š p jel osă vije s c zăkă: ‘Skual š las loku alu omusta!’ Atunča mora s t skolj š s plječ la zadnji lok š osă fi sramotit.

¹⁰ Kănd t njeko kjamă nu la maj bun lok la gozbă, njego ja zadnji lok. Atunča kănd ăla karje ta kimat t vidja, osă vije s c zăkă cije: ‘Ortakulje, vină š šăz la maj bun lok.’ Aša osă primještj čast la tuată lumja karje je la gozbă. ¹¹ Činje p jel săngur adrikă, osă fije ponizăt, a ăla karje săngur p jel ponizaštje osă fije adrikat.”

¹² Atunča Isusu azăs alu farizeju p karje la kimat: “Kănd kjem p gostjamja la ručak ili la vičeră, nu kima samo p ortači alji tej, p fracă, p familija nič komšiji alji bugac, k š jej p tinje osă kjamă š aša c ăntuarče zajamu. ¹³ Njego kănd fač gozbă kjamă š p lumja karje je sărač, invalidj, p ălja karje nu puatje s umblje š p lumja vuarbă ¹⁴ karje nu puatje s t kjamje la gozbă s c ăntuarkă zajamu. Atunča osă fi zaista blagoslovit, k Dimizov osă c ăntuarkă zajamu, la zuvă karje vinje s uskrisnjaskă toc pravedni lumje dăla morc.”

Isusu rubjaštje d gozbă ăn cara alu Dimizov

(Mt 22,1–14)

¹⁵ Kănd unu dăla alcă gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzăt kum Isusu asta arubit, jel azăs: “Blago alu tot ăla karje osă mālăncj la gozbă ăn cara alu Dimizov!”

¹⁶ Isusu ja zăs: “Njeki om afukut marje gozbă š akimat p mulc lumje. ¹⁷ Kănd vičera afost sprimită, atrimjes p argatu aluj s zăkă alu gostjamje p karje akimat: ‘Tot je gata. Vinjic!’ ¹⁸ Ali tot ăla ančiput s zăkă k nu puatje s vije. Unu azăs alu argatuluj: ‘Amkumprat njeka njivă š mora s pljek jar s m ujt. Mărog d tinje, oprostjaštjem.’ ¹⁹ Altu azăs alu argatuluj: ‘Amkumprat činč (5) parurj d volurj š pljek s vjed kum orjaštje. Mărog d tinje, oprostjaštjem.’ ²⁰ Aldă trje (3) azăs alu argatuluj: ‘Akuma ma surat, š daja nu pot s viuv.’

²¹ Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azăs. Gospodaru p aja sa nikăžăt š azăs alu argatuluj: ‘Fuđ odma p larđj š p uskje ulic ăn tot trgu š duj aiča p sărači š p invalidj, p lumja vuarbă, š p ălja karje nu puatje s umblje.’ ²² Kănd aša afukut, argatu azăs: ‘Gospodarulje, amfukut aja če zapovjedit tu š jaštje još lok.’ ²³ Azăs gospodaru alu argatu aluj: ‘Fuđ afar dăn trg š kată p drumurj š p stazje š natirjaštije s vije s m napunjaskă kasa. ²⁴ Istina je ničunu d ălja prvi p karje akimat nusă mālănk nimika d gozba amja!’ ”

Isusu upozorjaštje k nu s fije ušurje s fije učeniku aluj

(Mt 10,37–38; 5,13; Mk 9,50)

²⁵ Pănd Isusu anastavit drumu aluj ăn Jeruzalem, la sljedit jako multă lumje. Isusu sa okrinut š azăs alor: ²⁶ “Akă njeko vrja s m sljedjaskă, nu puatje s fije učeniku alu mjov akă vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Ăn usporedbă ku ljubavu aluj kătri minje, jel

* 14:3 Vjez fusnota ăn 6,7.

mora s mrzaskă š p tatusov, p mumusa, p mujarja, p kupi, š p fracă, p surorilje, čak š p životu aluj. ²⁷ Činje nu ja kruča aluj š nu pljakă dăpă minje, nu puatje s fije učeniku alu mjov.†

²⁸ Akă njeko dăla voj vrja s sagradještj kulă, nusă šăz prvo š s procinještj kăt kuštjaštje s vjadă arje dăstul banj s u završaskă? ²⁹ Inače možda osă c nistanjaskă banj dăpă aja će završăštj samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje osă rădă d tinje. ³⁰ Osă zăkă: ‘Ăsta om ančiput s gradjaskă, a na putut s završaskă!’

³¹ Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskă ăn rat ku altu car, akă na găndit dal puatje s pobidjaskă? Dal prvo nusă s sastajaskă ku savjetnici aluj š s rubjaskă ku jel dal puatje ku aluj zjače mij (10.000) d vuastje s savladjaskă p âla karje p jel vinje ku duavăzăč mij (20.000) d vuastje? ³² A akă shvatjaštje k nusă puată s pobidjaskă p altu car, osă trimjata p poslanikurlje la dușmanu aluj pând je još maj dăpartje. Osă ăntrjabje p altu car će vrja dăla jel s puată s fije miru ăntră jej.

³³ Isto aša, găndic d cjenă s m sljedic. Nimilja dăla voj nu puatje s fije učeniku alu mjov, akă nu lasă tot će arje. ³⁴ Âlja karje je uistinu učenikurlje alji mjeje je kašă sarja. Sarja je bună, ali akă apurdut okusu, će osă fač jar s fije bună? ³⁵ Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje. Aja nuje bun d pământ, a nuje bun čak š d hrpă d biljigarj. Toc činje arje urjekj s audă, trjebje s puje urjajke š s razumjaskă!”

15

Isusu rubjaštje vorbă d vuaje karje sa purdut (Mt 18,12–14)

¹ Zuviljaštja mulc carinikurj š alcă grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjajke la ănvăcala aluj. ² Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: “Isusu s družaštje ku grešnikurlje! Čak š mălănkă ku jej!”

³ Isusu d aja arubit asta vorbă: ⁴ “Akă njeko dăla voj arje usută (100) d voj š pjardje una dăla vuaje, će osă fakă? Dal nu lasă nuavăzăč š nuavă (99) p pijană š s pljače s ukatje š p aja una karje apurduto pând nu ugăsaštje? ⁵ Sigurno! Š kănd ugăsaštje, upunje p umirje tot vjasăl ⁶ š aduč akas. Atunča kjamă p ortači š p komșiji š lji zăče: ‘Veseljăvă ku minje! Angăsăt p vuaja karje sa purdut!’ ⁷ Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje dăla greșală njego d nuavăzăč š nuavă (99) lumje karje je pravedni š već sa okrinit la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbă d banj karje sa purdut

⁸ Atunča Isusu azăs: “Također, akă njeka mujarje arje zjače (10) kovanic d arđint* š una pjardje, će osă fakă? Dal nu prindje lampa, s mătără kasa š s ukatje binje? ⁹ Sigurno! Š kănd ugăsaštje, kjamă p prijateljicilje š p komșinicilje š zăče: ‘Veseljăvă ku minje! Angăsăt banj karje apurdut!’ ¹⁰ Istina je, isto aša, Dimizov š anđelurlje aluj s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbă d bijat karje sa purdut

¹¹ Atunča Isusu arubit asta vorbă: “Afost unu om karje avut doj (2) fičorj. ¹² Fičoru alu tănăr azăs alu tatusov: ‘Tato, vrjauv talu alu mjov d imanja ata akuma majdată će osă morj.’ Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tănăr fičor adat talu aluj.

¹³ Kănd atrikut duavă trje zălje fičoru alu tănăr avindut tot, apljikat dăn kasă, š apljikat dăpartje ăn alta drăžavă š ănklo atrijit frzdă minc š rasipja tuatje banj p jel. ¹⁴ Kănd apotroșăt tuatje banj aluj, ăn pământula karje irja afost marje fuamje š na vut će s mălăncje. ¹⁵ Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pământula p

† 14:27 Vjez fusnota ăn 9,23. * 15:8 zjače (10) kovanic d arđint – Ăn grčki original: “zjače (10) drahmi”. Drahma irja kovanica d arđint karje vridja una dnevnica.

karje atrimjes ăn pijană s păzaskă porči.[†] ¹⁶ Jel afost atăta flămănd k avrut čak s mălănče mănkarja ku karje s rănjaštje porči, ali nimilja nu ja dat.

¹⁷ Kănd fičoru alu tănăr napokon ashvatit ča fukut, agăndit: Toc radniči karje lukrjază d tatimjov arje mănkarje maj mult njego čije dosta d mănkat, a jo aiča mor d fuamje!

¹⁸ Măduk da iča, pljek la tatimjov š osă ji zăk: ‘Tato, ampogrešăt păntruv Dimizov š păntruv tinje. ¹⁹ Nu sânt vișe vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mărog d tinje, primjaštima s lukrjez la tinje ka radniku alu tov.’

²⁰ Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kănd joș irja d partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š la surutat. ²¹ Azăs bijatu: ‘Tato, ampogrešăt păntruv Dimizov š păntruv tinje! Nu sânt vișe vrjedan s mikjem bijatu alu tov.’

²² Ali tata azăs alu argacă aluj: ‘Majdată dučec aljina,[‡] aja karje maj mândră, š l brkăcălej! Punjec aluj injelu p mănă š sandaljilje p pičuarje! ²³ Š dučec maj bun mjel. Tăjecălăj s priredim gozbă š s nji veselim. ²⁴ Daja če ăsta bijatu alu mjov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ Š ančiput s s veseljaskă.

²⁵ D vrijamaja fičoru maj bătăr alukrizat ăn polje. Kănd sa tors dăn polje š avinjit aupruapje la kasă, auzăt k nontru kăntă š žuakă. ²⁶ Akimat la jel p unu d argat s ăntrjabje če s dogodjaštje aja. ²⁷ Argatu ja zăs: ‘C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mjel s proslavjaskă če nuavă sa tors bijatu viuv š zdravă.’

²⁸ Ali maj bătăr fičor sa nikăžăt š aodbit s untrje ăn kasă. Aša tatusov aișăt afar s s ruadje mult d jel s utră ăn kasă. ²⁹ A fičoru ja zăs: ‘Jakă, jo atăta aj c služăsk š nikad na odbit s fak aja če maj zăs, ali mije nikad nu madat čak š krapă d gozba amikă ku ortači alji mjej. ³⁰ Ali kănd sa tors ăsta bijatu alu tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mjel š apriridit gozba d jel!’

³¹ Tatusov ja zăs: ‘Fičoru alu mjov, tu jeșt stalno ku minje. Tot če am pripadnjaštje cije. ³² Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja če ăsta fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ ”

16

Isusu rubjaštje vorbă d upravitelju karje je nepoșten

¹ Isusu arubit alu učenikolor asta vorbă: ‘Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugucija aluj. Una zuvă njeko azăs alu bogatașuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj. ² Bogatașu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku imanja aluj š ja zăs: ‘Kum aputut aja s mi fač? Nu poc vișe s upravljestj ku bugacija amja. Pripremjaštje papirulje ăn karje skrij tuată imanja amja š činje če dugujaštje.’

³ Upravitelju p aja azăs săngur aluj: ‘Gospodaru osă m lasă. Kum akuma osă priživjesk? Nu sânt capăn s surp, š m rușanje s prosăsk.’ ⁴ Štiuv če osă fak kănd gospodaru m lăsa, osă fak aša k lumja osă m primjaskă ăn kasă alor š s pobrinjaskă d minje.

⁵ Atunča akimat unu kăti unu p dužnikurlje alu gospodaruluj. P prvi antribat: ‘Kăt jeșt datorj alu gospodaru alu mjov?’ ⁶ Dužniku ja zăs: ‘Usută (100) d bătojurj d ulje.’ Upravitelju ja zăs: ‘Jakă računu p karje skrije k ajzăs k osă platjeștj usută (100). Šăz š majdată skrije joș unu račun. Prominjaštje iznosu karje dugujeștj p činzăč (50).’*

⁷ Atunča upravitelju p altu antribat: ‘Kăt jeșt tu datorj?’ Dužniku ja zăs: ‘Usută (100) d koșarje d gruv.’ Upravitelju ja zăs: ‘Jakă računu p karje skrije k ajzăs k osă platjeștj usută (100). Šăz š majdată skrije joș unu račun. Prominjaštje iznosu karje dugujeștj p optzăč

[†] **15:15** D židovj porči irja nečisti pa na putut s mălănče karnja d pork (vjez ZakPon 14,8). Židovi na putut s zamisljaskă maj marje rușanje s ranjaskă p porči. [‡] **15:22** aljina – Asta afost lung ogrtač karje s duča pisti altje cualje ăn vaține događajurj. * **16:6** Usută (100) d bătojurj ... činzăč (50) – Asta je njeđe 3.000 d litjarje š njeđe 1.500 d litjarje.

(80).† 8 Kând gospodaru auzăt aja ča fukut nepošteni upravitelju, la pohvalit ča fost aša d snalažljiv.

Istina je k lumja p pământusta jaštje mult snalažljivi pând s pripremjaštje d životu alor ăn pământusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dăla lumje karje trijaštje ăn lumină pând s pripremjaštje d životu alor p pământ karje vinje.‡ 9 Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pământusta s ažitac alu alcilor ș steknic ortačj ăn čerj. Atunča kând osă fic morc ș lăsac bugacija alu pământusta, osă primjaskă p voj ăn vječna kasă. 10 Činje god je vjeran ăn mič stvarurj, osă fije vjeran ș ăn maj marj stvarurj, a činje god je nepošten ăn mič stvarurj, osă fije nepošten ș ăn maj marj stvarurj. 11 Akă nu ištjec vjerni ăn bugacija alu pământusta, činje osă vu dja bugacije p čerj? 12 Š akă vuavă nu puatje s povirjaskă aja će pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osă vu dja aja će vuavă osă pripadnjaskă? 13 Ničunu argat nu puatje s služaskă p doj (2) gospodarurj. P unu osă mrzaskă, a p altu osă vrja, ili alu unu osă fije vjeran, a p altu osă prezirjaskă. Nu putjec s služac ș alu Dimizov ș alu bugacije.”

14 Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjajke ș sa ljigat d Isusu. 15 Atunča Isusu lja zăs: “Voj la intja alu lumjej fičec k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštje. Aja će lumja smatraštje k je bun, aja Dimizov smatraštje k nu vridjaštje nimika.”

*Zakonu ș cara alu Dimizov
(Mt 11,12–13; 5,18, 31–32)*

16 “Pănlă vrijamjaja kând avinjit Ivan karje bătjază, Dimizov arătat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije ș knjigilje karje prorokurlje askris. Da tunča noj rubim Bună vorbă d cara alu Dimizov ș nagovorim tuată lumje s untrje ăn jel. 17 Tot čije skris ăn Zakon osă s ispunjaskă. Maj ušurje osă nistanjaskă čerju ș pământu njego s nu s ispunjaskă ș maj mikă slovă d Zakon. 18 Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje ș s suară dăpă alta fače preljub, ș činje god s suară dăpă mujarje karje irja rastavită fače preljub.”

Isusu rubjaštje vorbă d bogataș d șărak

19 Isusu arubit asta vorbă: “Afost unu bogataș karje s ănbrka ăn skumpje cualje, ș tuată zuva amănkat maj bună mănkarje. 20 A pănglă uša aluj azukut šăraku karje sa kimat Lazar, karje afost pljin d čirurj. 21 Lazar afost atăta flământ k avrut s mălăncje čak ș puškăji karje kădja dăpă astal alu bogatašuluj. Još maj rov, vinja kănji ș lindja čirurlje aluj. 22 Una zuvă amurit šăraku ș anđeli la dus pănlă lok d čast pănglă Abraham.Š Maj ănklo amurit ș bogatašu ș la ăngrupat. 23 Š bogatašu apljikat ănklo undje loku d kaznit.* Pând s muča, sa ujtat ăn sus, ș avizut d dăpartje p Lazar ku Abraham.

24 Bogatašu astrigat: “Tato Abrahame, smilujaštje mitje ș trimjatje p Lazar s umučaskă vrhu alu đajštiluj ăn apă ș s vije aiča s m ričaskă ljimba daja će mult patjesk ăn fokusta!”

† 16:7 Usută (100) d košarje ... optzăč (80) – Asta je njeđe 20.000 d kilje ș njeđe 16.000 d kilje. ‡ 16:8 Istina je k lumja p pământusta jaštje mult snalažljivi pând s pripremjaštje d životu alor ăn pământusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dăla lumje karje trijaštje ăn lumină pând s pripremjaštje d životu alor p pământ karje vinje – Ăn grčki original skrije: “k kupi d vrijamjasta maj mudri kătri naraštaju alor njego kupi d lumină.” “Kupi d vrijamjasta” rubjaštje d lumje karje nu krjadje. Maj mult je mudri d lumje karje krjadje (“kupi d lumină”) k păzaštje p jej ăntră narodu alor. Lumja karje krjadje trjebje s ănvacă dăla jej k trjebje s s pripremjaškă d budućnost alor p čerj. Mulc inș aja fače akă mudro koristjaštje bugucija karje arje ăn životu alor p pământ. Š 16:22 pănlă lok d čast pănglă Abraham – Ăn grčki original skrije: “P tjeptu alu Abraham”. Grčka ljimbă koristjaštje izrazusta karje značastje k Lazar s naslonaštje p tjeptu alu Abraham. Aja arată k Lazar afost bliski ăn zajedništvo ku Abraham, ku sāmānca amarje alu tot narodu alu Dimizov ș la lok la marje čast. Lumja karje auzăt asta vorbă vjerovatno arazumit k je Lazar pănglă Abraham la marje gozbă p čerj, kând tot narodu osă slavjaskă vinjala alu cara alu Dimizov (vjez 13,28–29). * 16:23 ănklo undje loku d kaznit – Ăn grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku, “loku d kaznit, Had, Šeol”.

²⁵ A Abraham ja zäs: ‘Bijatu alu mjov, dätje d gänd k tu ajdobidit bunje stvarurj pänd atriit p pämant, a Lazar rov. Akuma jel aiča utješät, a tu t mučestj. ²⁶ Osim d aja, änrä noj jaštje marje provalije. Älja karje avrja da iča s trjakä la voj nu puatje s fakä aja, a nič d partja avuasträ karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakä aiča.’

²⁷⁻²⁸ Bogatašu ja zäs p aja: ‘Tato Abrahame, am činč (5) frac. Märog d tinje, trimjatäläj atunča p Lazar än kasa alu tatimjov s lji opominjaskä s nu vije jej än lokusta undje trpjesk marje mukä.’

²⁹ Ali azäs Abraham alu bogatašuluj: ‘Nu vrjauv. Fracä alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje d mult askris s lji opominjaskä. Trjebje alor s krjadä š s okrinjaskä dälä rov!’

³⁰ A bogatašu ja zäs: ‘Nu vrja, tato Abrahame! Ali akä lji vinja njeko dälä morc, osä okrinjaštje dälä rov.’

³¹ Ali Abraham azäs alu bogatašuluj: ‘Akä nu krjadje alu Mojsije š alu prorokurj, nusä s uvirjaskä čak š akä njeko s skualä dälä morc.’ ”

17

Isusu änvacä p učenikurlje aluj s nu navadjaskä p alcä s grešaskä š s oprostjaskä alu alcilor karje grešaštje päntruv jej
(Mt 18,6–7; 15; 21–22; Mk 9,42)

¹ Atunča Isusu azäs alu učenikurlje aluj: “Lumja sigurno osä fakä stvarurj d karje p alcä navadjastje p grešalä. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskä.

² Alu omula arfi majbinje njeko s la runče än apä ku marje buluvan* pänglä gät, njego s navadjaskä p grešalä p una dälä maj mik om. ³ Pa päzäcävä če fičec. Akä grešaštje još unu dälä učeniku alu mjov, zi k aja ča fukut k nuje binje š jartäj akä s okrinja dälä grešalä aluj. ⁴ Čak š akä d šaptje (7) vorj p zuvä grešaštje päntruv tinje š šaptje (7) vorj s äntuarče š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartäj!”

Isusu änvacä p učenikurlje aluj d snagä alu vjerej š jej trjebje s ji služaskä ponizno

⁵ Atunča apostoli azäs alu Domnuluj Isusuluj: “Ažutänje s kridjem maj mult!”

⁶ A Domnu Isusu lja zäs: “Akä avjec vjerä atäta pucän kašä sämänca alu gorušćicä, aputja s začec alu dudusta: ‘Skuatitje ku korijenu d pämant š posadjaštije än apä’, š apunja urjajke la voj.

⁷ Zäčem k njeko dälä voj arje argat karje lukrjazä än polje ili s brinjaštje d voj. Känd argatu s äntuarče d polje, dali gospodaru iziča: ‘Vinä akuma, šaz š mälänkä’? Nu ji začē!

⁸ Umjesto aja, osä zäkä gospodaru aša: ‘Priredjaštjem vičera! Däzbrakitje š poslužaštje p minje ku mänkärja š ku bjarja! A känd jo završa, poc tu s mälänč š s bjaj.’ ⁹ Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskä daja ča fukut aja če irja azapovjedit aluj? Nu!

¹⁰ Aša š voj, känd fičec aja tot če vuavä Dimizov azapovjedit, začec: ‘Noj ištjem samo argac š nu zaslužäm pohvalje k samo fičem dužnost alu nostru.’ ”

Isusu likujaštje p zjače (10) lumje karje arje bualä p pjalje

¹¹ Pänd Isusu još uvijek pljika kättri Jeruzalem š putuja pänglä granicä alu regije Samarije š alu regije Galileje, ¹² avinjit pänla njeki sat. Pänd untra än sat, la vizut zjače (10) lumje karje avja gubä, zarazna bualä p pjalje.† Jej astat majdäpartje ¹³ š ančiput s stridje dän tot glasu: “Isusulje, gospodarulje, smilujaštije p noj!”

* **17:2** marje buluvan – Än grčki original skrije: “mlinski buluvan”, karje afost d sus dälä doj (2) marje ravne buluvan karje mächinja gruvu än pjelm. Buluvanu d sus afost obično okrugli ku rupä än mižlok än karje s turna gruvu. † **17:12** gubä, zarazna bualä p pjalje – Vjez fusnota än 4,27.

¹⁴ Känd Isusu lja vizut, lja zäs: “Fuđic š pokazáčavä la popje s puatje jej s vu pregledjaskä!”† Pänd apljikat kättri popje, sa likujit d gubä.

¹⁵ Känd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š aslavit p Dimizov p tot glasu. ¹⁶ Akäzut la intja alu Isusuluj ku fälči kättri pämant š ja zahvaljit. Afost omula d Samarija.Š

¹⁷ P aja Isusu antribat p älja karje afost ku jel: “Dali Dimizov na likujit p zjače (10) lumje? Undje älja alanc nuavä (9)? ¹⁸ Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mi je š azahvaljit alu Dimizov?” ¹⁹ A alu omula atunča Isusu azäs: “Skual š fuđ. Tu taj likujit daja čaj krizut.”

Isusu začä alu učenikurlje aluj k cara alu Dimizov osä vije känd jej nu očekuja (Mt 24,23–51)

²⁰ Än una zuvä farizeji antribat p Isusu: “Känd vinje cara alu Dimizov?”

Isusu lja zäs: “Omu nu puatje s predvidjaskä känd vinja cara än znakurj karje promatnjaštje. ²¹ Lumja nusä puatä s zäkä: ‘Jakäläj aiča je!’, ili: ‘Jatäläj änklo je!’ Jakä cara alu Dimizov akuma änrä voj.”

²² Atunča alu učenikurlje aluj azäs: “Vinje vřijamja känd s fic žaljnič s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk,* ali nusä putjec. ²³ A lumja s vu zäkä: ‘Jatäläj änklo je’, š: ‘Jakäläj aiča je!’, ali nu dăc fuga dăpä jej s m kătăc. ²⁴ K kum š toc vjadje munja känd s pojavjaštje aša s fije än zuvaja känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk. ²⁵ Ali majdată trjebje mult s trpjesk š lumja än asta vřijamje trjebje s m odbacaskä.”

²⁶ Š isto aša, kum afost än zuvilje känd Noa afost viuv š aša osä fije än zuvilje majdată känd jo, Bijatu alu Omuluj, osä m pojavjesk: ²⁷ Kašă uvjek nastavja s mălănče š s bja, s s änsuarje š s miritje, tot pănla zuvă känd Noa auntrat än marje brod.✧ A atunča avinjit potopu š p toc lja uništiti karje na fost än marje brod.

²⁸ Š isto aša kum afost än zuvilje känd Lot afost viuv:✧ lumja än asta regija kašă uvjek nastavja s mălănče š s bja, s kumprje š s vindă, s obradjaskä pämantu š s gradjaskä. ²⁹ Ali än zuvaja känd Lot aišăt dăn trg Sodoma än karje atrijit, atunča dăn čerj foku ku buluvani karje ardje akäzut ka pluaja p jej š aumurăt p tuată lumja än aja regija. ³⁰ Isto aša osä fije š än zuvă känd osä m pojavjesk jo, Bijatu alu Omuluj. ³¹ Činje god än zuvaja p krovu alu kasăj,† a stvarulje alor je än nontru, s nu s dja än zos än kasă la stvarurj aluj! Činje god s găsaštje än pijană, s nu s äntuarkă änrăt s ja stvarulje aluj! ³² Dăcăvă d gănd će sa dogoditi känd mujarja alu Lot sa ujtat änrăt än Sodoma š apoginjit!†✧ ³³ Činje god pokušaštje s păzaskă životu aluj, osă l pjargă, a činje god spreman s lasă životu aluj, osă l păzaskă. ³⁴ Istina je, än nuaptaja känd osă m pojavjesk, doj (2) lumje karje s skulkă än isti pat, p unu osă ja, a p altu osă l lasă. ³⁵ Dăla duavă (2) mujerj karje zajedno än mlin mačină, p una osă ja, a p alta osă l lasă.

³⁶⁻³⁷ ŠUčenikurlje aluj l änrjabă: “Domnulje, undje asta osă fije?”

Isusu lji začä: “Undje začä lumja muartă, änklo s sakupjaštje lešinari.”*†✧

† **17:14** Zapovjedu alu Isusuluj afost kašă obečala k osă s likujaskă, a aja ča skultat, apokazăt k akrizut alu Isusuluj. Popilje lji prigljidja s potvřidjaskă k jej više narje gubă, pa lja zapovjedit s fakă aja će zakonu alu Mojsije ačirut (Lev 14,1–32; Lk 5,12–14). Š **17:16** Samarija – Židovi mrza p lumja d Samarija. D maj mult informacije, vjez “Samarija” än rječnik. * **17:22** s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk – Än grčki original skrije: “s vidjec š una zuvă p Bijatu alu Omuluj”. ✧ **17:27** Post 7,6–24 ✧ **17:28** Post 19,1–29 † **17:31** Lumja än dobaja često s odmurja š s družă p krov karje je ravan, a posebno nuaptja känd irja maj ričală. † **17:32** Ja sa ujtat änrăt kättri Sodomă š Dimizov akaznito una ku lumja d Sodomă. ✧ **17:32** Post 19,16 Š **17:36-37** Njeki grčki rukopisurj arje äšta odlomaku kašă än 36. stih “Doj (2) inš osă fije än polje, p unu osă ja, a p altu osă l lasă.” * **17:36-37** lešinari je marj puji karje mălănkă karnja d živutinj karje amurit. Puatje s vjadă kum kružaštje p čerj undje god jaštje muartje živutinje. † **17:36-37** Känd lumja vjadje p lešinari kum s s strănđe, štije k änklo tjela muartă. Isto aša, känd s dogudja aštja stvarurj, toc osă štije k avinjit kraju. ✧ **17:36-37** Job 39,30

18

Vorba d udovică karje irja uporna ăn molitvă

¹ Isusu rubja alu učenikurlje aluj asta vorbă s lji ănvacă kum trjebje uvijek s s ruagă š nikad s nu odustanjaskă: ² “Irja ăn njekei trg unu sudac. Nič k irja aluj frikă d Dimizov nič ka marit d lumje. ³ A ăn trgula irja š njeka udovică karje stalno vinja la jel š s ruga d jel: ‘Adăm pravdă păntruv dușmanu alu mjov!’ ⁴ Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agăndit: ‘Š akă numi frikă d Dimizov š nu marjesk d lumje, ⁵ osă dauv pravdă alu asta udovică daja če m stalno zmitjaštje, s nu vije stalno s m dosadjaskă!’ ”

⁶ Zăče Domnu Isusu: “Ăsta sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja če jel ipak aodlučit! ⁷ Dali nusă dja Dimizov pravdă alu lumja aluj karje akuljes š karje zuva š nuaptja plănde la jel? Dali Dimizov osă odgodjaskă s lja žută? ⁸ Istina je, ănpripă Dimizov osă lji dja pravdă. Ali kănd jo, Bijatu alu Omuluj, mătork p pămănt, dal osă găsăsk p lumje karje aša krjadje ăn Dimizov?”

Vorba d farizej š d poreznik

⁹ Isusu rubja asta vorbă alu lumjei karje s uzdja ăn jej k je pravedni, š găndja k je maj bunj d alcă: ¹⁰ “Doj (2) lumje avinjit ăn Hram s s ruadje. Unu afost farizej karje lumja l poštuja, a altu om irja carinik karje lumja l mrăza. ¹¹ Farizeju astat š sa rugat d jel: ‘Dimizovulje, fala cije če nu sânt kašă alcă lumje: lopovj, ăštja karje nuje pravedni kătri lumje, preljubnikurj ili kašă carinikusta. ¹² Dadavorj ăn duminikă pustjesk š d tot če stiknjesk zdauv cije unu tal.’* ”

¹³ A cariniku astat maj d partje š nu sa osudit s s ujtje ăn čerj. Jel tuguja š s bătja ăn tjept š rubja: ‘Dimizovulje, smilujaštje mije karje sânt om rov!’ ¹⁴ Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj š da tunča Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K činje p jel săngur adrikă, Dimizov osă l ponizaskă, a činje p jel săngur ponizaštje, Dimizov osă l adrikă.”

Isusu blagoslovjaštje p kupi

(Mt 19,13–15; Mk 10,13–16)

¹⁵ Jej duča alu Isusuluj š maj mič kupi s puje măna p jej š sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov. Kănd učenikurlje aja opazăt, jej lja zabranit s adukă kupi. ¹⁶ Ali Isusu avrut s vije kupi š zăče: “Lăsăc kupi s vije la minje š nu lji putiric k cara alu Dimizovuluj pripadnjaštje alu ălja karje kašă kupištja! ¹⁷ Istina je zăk vuavă, akă njeko vrja s primjaskă cara alu Dimizovuluj jel mora s postanjaskă kašă kupilu. Inăče nikad nusă untrje ăn jel!”†

Grjev alu bogatašuluj s utrje ăn cara alu Dimizovuluj

(Mt 19,16–30; Mk 10,17–31)

¹⁸ Njekei poglavar ăntrijabă p Isusu: “Učiteljulje alu bun, če mora s fakă s primjesk vječni život ku Dimizov?”

¹⁹ Isusu l ăntrijabă: “Dăče m kjem k sânt bun?‡ Bun je samo Dimizov. ²⁰ Zakonu alu Mojsije šti: ‘Nu fiča preljub’, ‘Nu umura’, ‘Nu fura’, ‘Nu optužuja ku minčunurlje’, š ‘Poštujaštje p tatutov š p mumuta!’ ”✧

²¹ Omu azăs: “Poštujesk tuatje aštja zapovjedi alu Mojsije još kănd irjam tănăr.”

²² Isusu zăče alu omuluj: “Još nješto c faljaštje. Fuđ š vindje tot če aj, a banji podiljaštje alu lumje karje sărač š osă aj blago p čerj. A atunča vină š pratjaštima!” ²³ Ăla om irja mult bogat š mult sa žalostit kănd auzăt aja če ja zăs Isusu.

* **18:12** unu tal – Ăn grčki original skrije: “desetina” (vjez Lev 27,30–32). † **18:17** Dimizov kată dăla lumje s prihvatjaskă vlastu aluj p jej ku pouzđjala š ku ponizala. Ku altje vorbje: “Činje god vrja s utrje ăn cara alu Dimizovuluj mora s l primjaskă ku pouzđjala š ku ponizala kašă kupilu.” ‡ **18:19** bun – Isusu postavljăštje pitanje s vjadă dali omu binje razumjaštje k Isusu je Dimizov. Š akă omu p Isusu prihvatjaštje k je Dimizov, jel atunča prihvatjaštje pozivu alu Isusuluj š vindă tot če arje š s l sljedjaskă. ✧ **18:20** Iš 20,12–16; ZakPon 5,16–20

²⁴ Känd Isusu la vizut kät je žalostit, jel azäs: “Kum je grjev alu bogatašilor s untră ăn cara alu Dimizov! ²⁵ Maj ušurje arfi alu deväj s s provučaskă p rupă alu akuluj njego alu bogatašuluj s untră ăn cara alu Dimizov!”

²⁶ Ālja karje aja auzăt antribat: “Pa činje atunča puatje s spasaskă?”Š

²⁷ Isusu lja zäs: “Aja će lumje nu puatje s fakă, Dimizov puatje.”

²⁸ Petar zăče: “Jakă, noj tot alu nostru alăsat š t sljedim.”

²⁹ A Isusu lja zäs: “Istina je zăk vuavă, tot āla karje alăsat kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracă, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov ³⁰ već akuma p āsta pămănt osă primjaskă maj mult njego ča lăsat, a p āla pămănt karje vinje osă primjaskă vječni život.”

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj š d uskrisnjală

(Mt 20,17–19; Mk 10,32–34)

³¹ Isusu astrăns p duavăsprjače (12) apostolurj š lja zäs: “Jakă untrăm ăn trg Jeruzalem. Ānklo osă s ispunjaskă tot će prorokurlje askris ăn Svăntă pismă d minje, d Bijatu alu Omuluj. ³² Osă m predajaskă alu lumjej karje narje frikă d Dimizov,* osă sprdujaskă d minje, osă m zlostavljaskă š osă skupje p minje. ³³ Š jej osă m bată ku biču š osă m umuară, ali d trje (3) zălje jo osă m skuală dăla morc.”

³⁴ Ali učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskă k aštja stvarurj osă ispunjaskă vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s shvatjaskă će Isusu alor azäs.

Isusu āntuarče vidu alu omuluj karje nu vidja

(Mt 20,29–34; Mk 10,46–52)

³⁵ Känd Isusu avinjit la uprapje d trg Jerihon, pānglă drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa. ³⁶ Känd vorbu auzăt p mulc lumje karje vinja kătri jel, āntriba činje aja. ³⁷ Jej ja zäs: “Jakă vinje Isusu dăn Nazaret.” ³⁸ Jel p aja astrigat: “Isusulje, Bijatu alu David,† smilujaštije mije!” ³⁹ Lumja karje afost la intje ja zäs s takă, ali jel samo još maj tarje strigă: “Bijatu alu David, smilujaštije mije!”

⁴⁰ Känd Isusu auzăt, astat š zapovjedit alu lumjej s dukă omu la jel. Känd vorbu avinjit maj uprapje, Isusu la tribat: ⁴¹ “Če vrjaj s fak d tinje?” Omu karje je vorb ja zäs: “Vrjauv s m torč vidu, Domnulje!”

⁴² A Isusu ja zäs: “Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut.”

⁴³ Omu karje nu vidja dăturdată avizut š apljikat p drum dăpă Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljit alu Dimizovuluj.

19

Isusu š Zakej

¹ Isusu auntrat ăn Jerihon. Pănd jel atrikut p trgula, ² afost ănklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku ăn aja regija d Rīm š mult bogat om. ³ Apokušăt s vjadă p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadă pisti multă lumje. ⁴ Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvă pānglă karje atribja Isusu s trjače s puată p ja s l vjadă.

⁵ Känd Isusu ažuns pānla smokvă, sa ujtat ăn sus š ja zäs aluj: “Zakeju, majdată dătje ăn zos! Astăz mora s viuv la tinje ăn gostjamje.”

Š **18:26** Ān vrijamjaja mulc Židovj găndja akă je omu bugat, aja značăštje k je Dimizov zadovoljan ku jel d aja čije āla om posebno bun. Pa kănd āštja lumje auzăt p Isusu kum zăče k je alu om bugat nemoguče s utrje ăn cara alu Dimizov, agăndit k aja značăštje k nimilja nu puatje s s nadjaskă s utrje ăn vara alu Dimizov. * **18:32** alu lumjej karje narje frikă d Dimizov – Ān grčki original skrije: “Lumja karje nuje Židovj”. Njekad asta s koristjaštje d lumja rovă karje na vut frikă d Dimizov. Aiča Isusu rubja d Rimljanulor. † **18:38** Isusu irja Bijatu alu David. David afost maj preči caru ăn Izrael. Ān vrijamjaja lumja koristja “Bijatu alu David” kănd rubja d Mesija.

⁶ Zakej majdată sa dat ăn zos š la primit p Isusu ăn gostjamje, tot bukurat. ⁷ Ali tuată lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskă: “Nu trjebje s pljače ăn gostjamje la omu rov!”*

⁸ A maj ănklo Zakej saskulat š začē alu Domnuluj Isusuluj: “Jakă pola d imanja amja dau alu lumjej karje je sarakă, a p tot ăla p karje la šalat s ji tork d patru (4) vorj kăta amlat dăla jel.”

⁹ Isusu azăs p aja: “Astăz ăn kasasta avinjit spasjala† k š omusta je prava sămăanca alu Abraham!‡ ¹⁰ Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjit s kat š s spasăsk p lumja karje je purdută.”§

Caru š argacă aluj (Mt 25,14–30)

¹¹ Pănd lumje apus urjajke la Isusu, daja če irja la upruapje d Jeruzalem š jej agăndit k s cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje,* Isusu lja spus asta vorbă: ¹² “Njeki om dăn familjije bună sa sprimit s putujaskă p dăpartje pămănt. Jel atribut s pljače ănklo s dobijdjaskă vlastu dăla caru marje. Atunča s ăntuarče ăn pămăntu aluj s puată s vladjaskă ka caru.† ¹³ Majdată njego ča pljikat akimat p zjače (10) argac aluj, adat alu tot usută (100) kovanic d arđint‡ š lja zăs: ‘Trgujic pănă god jo nu vinja.’ ¹⁴ Ali lumja d pămăntula aluj l mrza š atrimjes la caru alu marje p poslanikurlje s zăkă: ‘Nu vrjem jel s carujaskă p noj.’

¹⁵ Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š kănd sa tors akasă, azapovidit s kjamje p argacă alu karje jel adat banji. Avrut s štije kăt tot ăla zaradit d jel. ¹⁶ Prvi argat avinjit š začē: ‘Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradă d zjače (10) vorj maj mult.’ ¹⁷ Zăče caru: ‘Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran ăn maj mikă, c dau s vladješt p zjače (10) trgurj.’

¹⁸ Altu argat avinjit š začē: ‘Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradă d još činč (5) vorj maj mult.’ ¹⁹ Š p aja caru zăče: ‘Tu osă vladjaštje p činč (5) trgurj.’

²⁰ Ali aldă trje (3) argat avinjit frzdă zaradă š ji zăče: ‘Gospodarulje, jakăc arđintu. Lam cănut skuns ăn maramică. ²¹ Ma fost frikă d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuată zaradă dăla ăla če alcă uložăt d tinje š cěj tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d tinje.’§

²² Caru ja zăs: ‘Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zăs tu. Tu zăč k sânt strog. Tu zăč jo jav tuată zarada dăla ăla če alcă auložăt d minje š jo căv tuată bugacija dăla jej karje

* **19:7** ăn ăsta pămănt poreznikurlje irja Židovj karje lukriza d vlada alu rimuluj. Njeki poreznikurlj alat maj mult porez njego ča tribut, a viška d porez cănja d jej. D aja lumja lji mrza š lji smatrja k je izdajice d vjera š d narod alor.

† **19:9** ăn kasasta avinjit spasjala – Ku altje vorbje: “Dimizov aspasăt p lumja karje trijaštje ăn kasasta” ‡ **19:9** omusta je prava sămăanca alu Abraham – Zakej irja Židov š daja irja potomaku alu Abraham. Ali Isusu aiča avrut s zăkă k Zakej irja bun Židov kašă Abraham. Abraham irja predak amarje alu Židovilor, karje afost konuskut p vjera aluj ăn Dimizov š daja če trija kum azăs Dimizov. § **19:10** lumja karje je purdută – Asta značaštje lumja karje nu kridja ăn Dimizov š na vurut s puje urjajke alu vorbilje aluj. Aša lumje maj mult lji opisjaštje kašă ălja karje odlutit š više nuje p bun drum. Tot ăla karje narje odnos ku Dimizov ku vjera ăn Isusu Kristu purdut je (Iv 14,6). * **19:11** cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje – Židovi kridja k Mesija una zuvă osă vije š osă fakă cara alu Dimizov p pămăntusta kum jel aputja s vladjaskă p pămăntusta d trg Jeruzalem. Multă lumje agăndit k Isusu kašă Mesija akuma pljakă ăn Jeruzalem s fakă upravo aja. † **19:12** ăn vrijamaja afost doj trje Židovj d različită familjije karje je bogată karje pljika ăn Rim s kată pravo s vladjaskă narodu aluj ăn pămăntu aluj. Caru alu Rimuluj lja dat pravo, ali atribut s rămăje vjerni š snaga alor afost ograničitje. Daja situacije karje Isusu opisaštje ăn asta vorbă binje irja konuskută alu Židovilor.

‡ **19:13** usută (100) kovanic d arđint – ăn grčki original skrije: “mina” (š ăn aštja stihurj: 16, 18, 20, 24, 25). Una mină ăn vrijamaja afost isto če omu aputut s zaradjaskă akă lukrjază usută (100) d zălje. § **19:21** Jaj tuată zaradă dăla ăla če alcă uložăt d tinje š cěj tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d tinje – ăn grčki original skrije: “Jaj aja če naj ulužăt š pokupješt aja če na sadit.” Asta je poslovică karje opisaštje p omu karje irja lakum š nu podiljaštje dobit aluj d ulaganja š d lukru aluj ku ălja karje lukrjază d jej. ăn vorbasta ăsta argat ja fost frikă d načinula p karje s ujta p car. Vjerovatno găndja k akă pjardje banji, mora sântuarkă banji alu carula, a akă zaradjaštje maj mult banj, caru osă l zadržaskă d jel. Daja če, na fukut nimika.

lukrizat d minje!* ²³ Dăce atunča na pus banji alji mje p bankă?† Aša barem adobidja kamatje.’ ²⁴ Atunča caru zăce alu lumje karje afost aiča upruapje: ‘Lăcăj dăla jel usută (100) kovanic d arđint š dăcăj alu āla karje zaradit zjače (10) vorj maj mult!’

²⁵ Jej azās: ‘Ali, gospodarulje, jel arje mij (1.000) kovanic d arđint!’

²⁶ Caru azās, ‘Istina je tot āla karje koristjaštje binilje aja ča dobidit, osā dobidjaskā još maj mult, a toc karje nu koristjaštje binilje aja ča dobidit, osā s s ja š aja će arje. ²⁷ Ali ālja dušmani alji mjej, karje na vurut s lji fiuv caru, dučecālje aiča š lji umurāc la intja amja.’”

Isusu untră ăn Jeruzalem ka caru
(Mt 21,1–11; Mk 11,1–11; Iv 12,12–19)

²⁸ Dăpă aja će Isusu azās, nastavit s pljače la intja alor kătri Jeruzalem. ²⁹ Kănd avinjit la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj (2) učenikurj. ³⁰ Lja zās: “Fuđic ăn satula la intja avuastră.‡ Š čim untrăc, osā vidjec p magaracu alu tănăr karje je ljigat karje nimilja nu la jahit. Š Dizljigăcălăj š dučecălăj aiča. ³¹ Akă ăntrjabă njeko p voj: ‘Dăce dizljigăc p magaracu alu tănăr?’ Zăcec samo: ‘Trjebje alu Domnuluj.’”

³² Jej apljikat š angăsăt toto kum lja zăs Isusu. ³³ Pănd jej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja tribat: “Dăce dizljigăc p magaracu alu tănăr?”

³⁴ Jej lja zăs: “Alu Domnuluj ăntrjabje.” ³⁵ Jej adus p magaracu alu tănăr la Isusu š prebacăt pisti jel ogrtači alor š apus p Isusu p magarac s šagă.

³⁶ Pănd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogrtačurlje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskă častu. ³⁷ Kănd Isusu sa približăt undje drumu s slubadje dăpă djal Maslina, učenikurj š mulcă lumje karje kridja ăn Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskă š s slavjaskă p Dimizov d tuată čuda karje avizut će Isusu majdată afukut. ³⁸ Jej rubja:

“Blagoslovit p caru

p karje Domnu atrimjes!

Hvaljic p Dimizov karje dă miru!

Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj!”*☆

³⁹ Ali njeki farizeji karje irja ănklo azăs: “Učiteljulje, zapovidjaštje alu učenikurlje alji tej s takă!”

⁴⁰ Isusu zăce: “Akă jej osă takă, istina je, š buluvanji p tot glasu osă s radujaskă!”

Isusu plănde p Jeruzalem

⁴¹ Kănd Isusu avinjit la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, plăndja dăpă lumjaja ăn trgula ⁴² š azăs: “Kănd barem samo s štijec će vuavă osă adukă miru!† Ali akuma je vuavă skuns. ⁴³ K vinje vrijamja kănd dušmani alji voštri s gradjaskă kulje pănglă zidu alu trguluj s vu napadjaskă d tuatje părcă, vuastja alor osă vu okuljaskă š nu putjec s fuđic. ⁴⁴ Nusă s lasă ăn trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osă uništjaskă tot

* **19:22** jo căv tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d minje – ăn grčki original skrije: “jauv aja će nam ulužăt š pokupjesk aja će na sadit.” † **19:23** bankă – ăn grčki original rubjaštje d om karje alu alcilor posudjaštje banj. ăn aja dobă na vut bankje, ali lumjaja lukriza kašă bankilje. ‡ **19:30** satula la intja avuastră – Vjerovatno Betfaga.

Š **19:30** karje nimilja nu la jahit – Židovi smatrja k životinilje karje nikad na fost zajašătje ili koristitje d lukru majbinje d služălă alu Dimizov ili caru alu lor (na primjer, vidjec Br 19,2; ZakPon 21,3; 1. Sam 6,7). * **19:38** Hvaljic p Dimizov karje dă miru! Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – ăn grčki original skrije: “Miru p čerj š slava p visina!”

☆ **19:38** Ps 118,25–26; Ps 148,1 † **19:42** Isusu arată tuga, daja narodu d Jeruzalem maj ănklo osă l odbacaskă kašă caru karje Dimizov akuljes š daja jej osă najbje mir ku Dimizov, već sudu.

trgu alu vostru š tot čije ən jel voj daja če na prepoznajit asta vřijamje känd Dimizov p voj avinjit s vu spasaskä.”†

Isusu putirjaštje p lumja karje vindje ən Hram

(Mt 21,12–17; Mk 11,15–19; Iv 2,13–22)

⁴⁵ Känd auntrat ən dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dän jel s putirjaskä p tuatä lumja karje anklo vindje. Š ⁴⁶ Isusu lja zäs: “Skris je ən Sväntä pismä: ‘Alu mjov Hramu s fije loku d rugalä’, ✱ a voj pretvorit ən lok undje s strände lopovi!” ✱

⁴⁷ Däpä aja Isusu tuatä zuva änväca ən dvorištja alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcä vođe alu židovilor s ujta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskä p muartje. ⁴⁸ Ali jej nu ja putut nimika s ji fakä daja če tot narodu upija tuatä vorba karje Isusu rubja.

20

Vođilje alu židovilor izazivjaštje p Isusu činje aluj ja dat vlast

(Mt 21,23–27; Mk 11,27–33)

¹ Ən una zuvä känd Isusu änväca ən dvorištja alu Hramuluj š rubja alu lumjej Bunä vorbä d Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vođilje. ² Š jej la antribat: “Zi nuavä, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?”

³ A Isusu lja zäs alor: “Š jo osä äntrijeb p voj. Zäčec mije ⁴ činje adat vlast alu Ivan karje bätjazä s rubjaskä š s fakä aja ča fukut, Dimizov ili lumja?”

⁵ Jej raspravlja änrä jej če s zäkä alu Isusuluj. Jej azäs: “Akä zäčem: ‘Dimizov’, osä nji äntrjabä: ‘Däče atunča nu ja krizut?’ ⁶ A akä zäčem: ‘Lumja’, tuatä lumja osä arunče buluvani š osä nji muarä daja če je uvjeric k je Ivan proroku.” ⁷ Atunča jej zäče alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan.

⁸ A Isusu lja zäs: “Kum voj mije nu zäčec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zäk vuavä činje mije adat vlast!”

Vorba d om karje aiznajmit vinogradu aluj alu lumje rovj

(Mt 21,33–46; Mk 12,1–12)

⁹ Atunča Isusu lji spunje asta vorbä alu lumjej: “Njeki om asadit vinograd š adat ən zajam alu omuluj karje lukrjazä ku vinogradu. Atunča omula apljikat š na vinjit mult lunj. ¹⁰ Känd avinjit vřijamja d strugurj s lja dunä, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbä. Ali lumja karje lukrjazä ən vinograd je la butut p argatu š la trimjes ändrät ku mänilje gualje. ¹¹ Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes ändrät ku mänilje gualje. ¹² Gazda alu vinograduluj atrimjes aldä trje (3) argat, ali jej p jel la ranit š la putirit.

¹³ Atunča gazda alu vinograduluj zäče: ‘Če s fakä? Osä trimjet p bijatu mjov karje jo vrjavu. Vjerovatno p jel osä l pošujaskä.’

¹⁴ Ali känd lumja dän vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azäs: ‘Əsta osä nasljed-jaskä imanja. L umuräm š atunča imanja osä fije nostru!’ ¹⁵ La putirit dän vinograd š la umurät.

† 19:44 Aštja stihurj (43–44) opisjaštje p opsada, undje vuastje okružastje trgu karje arje zidurj pänglä jel. A fače kulje kum aputja s piznjaskä pisti zidurj š kulje kum aputja s s urče pisti zidurj. Känd vuastja opkuljaštje trgu, lumja nu puatje s jašä d jel š nimilja nu lji puatje s lja žutje. Isusu avizut k osä dogodjaskä ən Jeruzalem ən budučnosti, š sa dogodit. Ən 70 d aj. maj anklo d Kristu, vuastja alu rimuluj okolit Jeruzalem š anklo amurät multä lumje. Š 19:45 lumja karje anklo vindje – Aja s odnosaštje p Židovj karje vindja živutinj š altje stvarurj karje lumja atribja s pošujim p Dimizov s ji prinsaskä žrtvä. Lumja vindje iskorištja p lumja š ji naplatja mult banji d stvaruštja. Majdäpartje, lumja karje vindä afar p dvorištja alu Hramuluj, karje irja jedini lok p karje alu lumjej karje nuje židovj afost dopustic s utrije, a aja lji spričja s s ruadje š s pošujaskä p Dimizov. ✱ 19:46 Iz 56,7 ✱ 19:46 Jr 7,11

Če gāndic k osā fakā gazda alu vinograduluj kānd osā audā ča fost? ¹⁶ Osā vije š osā umuarā p lumja dān vinograd, a vinogradu osā dja ān najam alu alcilor.”

Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zās: “Nikad nu fičem nješto aša rov!”

¹⁷ Atunča Isusu binje s ujtā p jej š zāče: “A če značaštje atunča aja čije skrisā ān Svāntā pismā:

‘Buluvan karje graditelji arunkat
postanit glavni buluvan alu zgradej’?✠

¹⁸ Toc karje kadje p buluvanula osā spardje kašā gāvanu d glinā, š akā kadje āla buluvanu p njeko osā fije māčinat.”

¹⁹ Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puče p Isusu d aja k jej binje aštijut k Isusu rubjaštje aja vorbā d jej. Ali na fukut aja k lji irja frikā k lumja osā okrunjaskā pāntruv jej.

*Popurlje pokušaštje s ānšalā p Isusu s zākā nješto če nuje binje
(Mt 22,15–22; Mk 12,13–17)*

²⁰ Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p Isusu š atrimjes dāpā jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuče p Isusu k azās nješto rov kum s l predajaskā alu upravitelj alu rimuluj ān asta regija kum aputja s kaznjaskā p Isusu.

²¹ Špijunurlje azās alu Isusuluj, “Učiteljulje, štijem k rubješt š ānvāc istinā š k nu ješt naklon alu unu om maj mult d altu, već ispravno ānvāc p lumja s trijaskā aša kum Dimizov vrja s jej trijaskā. ²² Spunje nuavā dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje.”*

²³ Ali Isusu avizut k pokuša s l puče ān zamkā š lja zās: ²⁴ “Rātācām kovanica d arđint† ku karje s platjaštje porezu. Alu činje je slikaja š alu činje lumje p ja?”

Jej aodgovorit: “Alu caruluj.”

²⁵ Isusu lji zāča: “Atunča dāc alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dāc čije alu Dimizovuluj.” ²⁶ Daja na putut p Isusu pānglā toc s l optužaskā k azās nješto če nuje binje, već atikut š sa mirat la vorbaja.

*Saduceji pokušaštje s ānšalā p Isusu s zākā nješto če nuje binje
(Mt 22,23–33; Mk 12,18–27)*

²⁷ Atunča avinjit la Isusu njeki saduceji.‡ Saduceji nu kridja k lumja s skualā dāla morc, daja jej azās alu Isusu: ²⁸ “Učiteljulje, Mojsije askris ān zakonu alu nostru k akā njeki om amurit š alāsāt dāpā jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora s ānsuarje p mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakā bijat. Āla bijat osā fije nasljedniku alu pāmāntuluj alu omula karje amurit š s adukā lumje aluj.Š✠ ²⁹ Udatā afost šaptje (7) frac. Prvi fratje sa ānsurat š amurit frzdā kupi. ³⁰ Atunča altu fratje sa ānsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali š jel amurit. ³¹ Isto aša aldā trje (3) fratje sa ānsurat š amurit. Š toc fracā karje arāmas sa ānsurat ku ja š toc d šaptje (7) frac amurit frzdā kupi. ³² Maj ānklo amurit š mujarja. ³³ Akā una zuvā toc morcā osā skualje, alu činje ja osā fije mujarja ān zuvaja kānd irja mārtatā dāpā toc šaptje (7) frac?”

✠ **20:17** Ps 118,22 * **20:22** Jej sa nadit k Isusu osā zākā ili “da” ili “nu”. Akā zāče “da”, atunča židovi arfi nikāžāc p jel če lja rubit k mora s platjaskā porezu alu altā vlast. Akā zāče “nu”, atunča vođilje aputja s zākā alu Rimljanilor k Isusu ānvācā p lumja s prekršaskā zakonu alu rimuluj. † **20:24** kovanica d arđint – Ān grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji d arđint alu rimulor. Vridja kašā dnevnicā d obični radnik. ‡ **20:27** saduceji – Saduceji afost važne grupā alu židovilor ān bātārn pāmānt Palestina. D razlikā d farizeji, jej nu prihvatja usmena vāncalā, već samo čije skris ān knjige alu Mojsije. Također nu kridja ān uskrisnjalā (vjez “Saduceji” ān rječnik). § **20:28** kum ja aputja s fakā bijat. Āla bijat osā fije nasljedniku alu pāmāntuluj alu omula karje amurit š s adukā lumje aluj – Ān grčki original skrije: “adrikā porodu alu fratusov.” ✠ **20:28** ZakPon 25,5

³⁴ Isusu lja zäs: “Lumja p pämäntusta s suarä š s mǎritä. ³⁵ Ali lumja karje s skualä dāla morc trijaštje p pämäntu alu nov. Š p ālja karje Dimizov smatraštje k je dostojni s trijaskä p pämäntula, nusä ānsuarä nič s miritje. ³⁶ Osä fije kašā andeli daja če nikad nusä muarä. Jej jaštje kupi alu Dimizov daja če Dimizov lja tors dāla morc. ³⁷ Ali akuma, dal morcä osä skualje dāla muartje? Čak š Mojsije apokazāt k morcä osä skualje. Mojsije aja apokazāt ān odlomaku d grmu karje ardje undje Mojsije azäs k Domnu jaštje ‘Dimizov alu Abraham š alu Izak š alu Jakov.’^{✧*} A jej amurit mult aj majdatä Mojsije azäs aja. ³⁸ A Dimizov nuje Dimizov alu ālja karje rāmānje morc, već Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuatä lumja smatraštje k jej vij.”[†]

³⁹ Atunča azäs njeki učitelji d zakonu alu Mojsije: “Učiteljulje, binje ajzäs!”[‡] ⁴⁰ Dāpā aja nu sa osudit s āntrijabā p Isusu aša pitanja.

Mesija je bijatu alu David
(Mt 22,41–46; Mk 12,35–37)

⁴¹ Atunča Isusu lja tribat p lumja: “Dāče učitelji začē k je Kristu bijatu alu Caru David? ⁴² K David sāngur začē ān knjigā alu Psalam undje askris:

‘Domnu azäs alu Domnuluj alu mjov:

Šāz p dirjaptā amja, s vladješt ku minje

⁴³ pānd nu puj p dušmanji alji tej kašā klupa dusu pičuarje alji tijalje.’[✧]

⁴⁴ Jasno je k David p Mesija akimat ‘Domnu alu mjov’. Kum atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?”[§]

Isusu upozorjaštje p učenikurlje aluj s s pāzaskā d učiteljurj d zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1–36; Mk 12,38–40; Lk 11,37–54)

⁴⁵ Pānd narodu apus urjajke, Isusu azäs alu učenikurlje aluj: ⁴⁶ “Pāzāčāvā d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskā ku marje poštujaļā p ulic. Jej vrja s šagā p počasne lokurj ān sinagogje š la nutje. ⁴⁷ P prjevarā ja imanja alu udovicilor, a s ruagā mult s puatā lumja s lji vjadā. Jej osä fije kaznic maj rov d alcā lumje.”

21

Udovica dā alu Dimizov tot če arje
(Mk 12,41–44)

¹ Isusu ān Hram avizut p bogataši kum ubacāt banji ān blagajnä alu hramuluj. ² Atunča avizut š p njeka udovicā kum arunkā samo duavā (2) maj mič kovanic. ³ Isusu azäs alu učenikulo: “Punjec urjajke, k istina je, asta sarakā udovicā apus maj mult njego jej toc zajedno! ⁴ K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d sarakā, adat tot če arje.”

✧ **20:37** Iš 3,6 * **20:37** Ān rječnik, vjez “Abraham”, “Izak” š “Jakov”. † **20:38** Abraham, Izak š Jakov amurit, ali na prestatit s postojaskā. Još afost vij š aštiptat zuva känd Dimizov osä lji dja nuavā tjela karje trijaštje frzdā muartje.

‡ **20:39** Večina učiteljurj d zakon alu Mojsije afost farizeji. D razlikā dāla saduceji karje nu kridja k Dimizov una zuvā osä uskrisnjaskā p morcā, farizeji ān aja akrizut pa sa složāt ku odgovoru alu Isusuluj. ✧ **20:43** Ps 110,1 § **20:44** Ān zavjetu alu Bātārn arje proročanstva d sāmānca alu caru David karje una zuvā osä spasaskā p narodu Izrael dāla dušmanji aluj š uspuštavjaštje pravdā p pāmānt zauvjek (na primjer, vjez Iz 9,6–7; 11,1–5; 42,1–4; Jr 23,5–6). Maj ānklo Židovi āla izbavitelj karje obečit akimat “Mesija” š “bijatu alu David”. Pānd pāmāntu alor afost alu rimuluj, mulc inš Židovi agāndit k Mesija osä fije vladaru p pāmāntusta karje osä lji oslobodjaskā patjaļā dāla abandi š dān jej jar osä stvorjaskā capān narod d karje afost ān vrijamje alu caru David š alu bijatu alu Salomon. Isusu ispravljaštje aja če jej pogrešno ashvatit d Mesija. Dokazaštje k je Mesija njeko maj marje dāla David, maj marje dān bilo karje vladar p pāmāntusta. Aja lumja još na razumit.

Isusu rubjaštje d uništjala alu Hramuluj š d altje rovrj karje osă vije
(Mt 24,1–22; Mk 13,1–20)

⁵ Kănd njeki učenikurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagradit d maj mândru buluvan š ukrasât ku maj mândri darurj karje lumja adat alu Dimizov, Isusu začë: ⁶ “Osă vije vrijamja kănd nusă rămije nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburât.”

⁷ Š daja jej la antribat: “Učiteljulje, kănd tot aja osă dogodjaštje? D karje znak osă najavljackă d tot aja če vinje?”

⁸ Ja zăs Isusu: “Păzăcävă s nu vu ănşalje! Mulc osă vije š osă zăkă: ‘Jo sânt Mesija’* š osă zăkă avinjit kraju! Nu lji kridjec. ⁹ Kănd audjec d raturj š d pobună, na vjec frikă. Tot aja mora s dogodjackă, ali kraju alu pământuluj nusă vije još.” ¹⁰ Zăče još: “Narodu osă zaratjackă pântruv narod š cara pântruv cară. ¹¹ Osă fije marj potresurj. Osă fije fuamja š kuga p altje lokurj. Osă fije događajurj d karje lumja osă fije frikă š znakurj p čerj k vinje nješto rov.

¹² Ali majdată d aja če s fije, osă vu apukă š osă vu maltetirjackă. Osă vu dja ăn sinagogă la sud š p voj osă trimjată ăn kisuarje. Osă vu dukă la intja alu carurj š la upraviteljurj daja če sljadic p minje. ¹³ Osă vu zadisackă p voj s putjec s rubic svjedočala avuastră d minje. ¹⁴ Nu vu brinic akuma če s zăčec d minje ăn obrană ¹⁵ k jo osă vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj nusă puată s odoljackă nič s ăntuarkă vorba. ¹⁶ Čak š roditelji, fracă, familija, š ortači osă vu predajackă. Osă vu umuară p njeko d voj. ¹⁷ Toc osă vu zamrzackă daja če sljadic p minje. ¹⁸ Ali ničuna d ănštja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naštitjackă.† ¹⁹ Osă dobidic život akă mije răminjec vjerni.”

Isusu rubjaštje d uništjala alu Jeruzalem
(Mt 24,15–21; Mk 13,14–19)

²⁰ “Kănd vidjec k vuastja opkoljaštje Jeruzalemu, osă štijic k avinjit vrijamja d uništjala alu Jeruzalem. ²¹ Ălja karje sa trefit ăn Judeja atunča s fugă ăn djal. Činje je ăn trg atunča s fugă dăn jel, a Ălja karje s găsăštje ăn okolică atunča s nu untră ăn trg. ²² K aja osă fije zăljlje alu Dimizovuluj d kaznjălă ku karje osă ispunjackă tot če skrije ăn Svântă pismă d asta vrijamje. ²³ Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dă s sugă ăn vrijamjaja daja če osă vije marje rovu ăn pământusta š marje gnjev osă kadă p narodusta. ²⁴ Vuastja osă umuarje p njeka lumja š p alci osă lja dukă kaşă p ratne zarobljenikurlje ăn tot pământu. Nežidovi osă gazackă p Jeruzalemu pănă god nu triča vrijamja alor.”

Isusu rubjaštje d ăntručala aluj p pământ
(Mt 24,23–35; Mk 13,21–31)

²⁵ “Osă pojavjackă čudne znakurj p suarje, p lună š p stjalje. A p pământ osă fije marje zbunjală, ka valurlje alu apăj ăntră marje oluje. Pântruv aja tot narodu osă fije mult zabrinic š ispunic ku frikă. ²⁶ Čak š stjăljlje p čerj osă skutirje. Lumja osă muarje d frikă š d marje užas karje osă vije p pământ. ²⁷ Atunča tuată lumja osă vjadă p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak† ăn marje moć š ăn slavă. ²⁸ Kănd aja tot ănčapje s dogodjackă, avjec inimă š fic pljinj d nadă k Dimizov osă vu oslobodjackă ăndată.”

* **21:8** Mulc osă vije š osă zăkă: ‘Jo sânt Mesija’ – Ăn grčki original skrije: “Mulc osă vije ăn lumilje alu mjov š osă zăkă: ‘Jo sânt.’ ” Aja puatje s značackă k jej tvrdjaštje k je sângurj Isusu ili k arje autoritetu alu Isusuluj. † **21:18** Ali ničuna d ănštja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naštitjackă – Ăn grčki original skrije: “Ali nusă kadă nič fir dăn kapu alu vostru”. Isusu rubjaštje d unu maj mik dio dăn tjelă alu omuluj. P načinula naglaşăštje k nu lji trjebje s lji brinjackă sigurnost alor. Š akă njeko dăla jej osă muarje daja če sljedbenikurlje aluj, tjela alor sigurno osă uskrisnjackă ăn vječni život p altu pământ. Daja če sljedbenikurlje aluj čak š muartja nuje nješto d čaja trjebje s arje frikă. † **21:27** viuv p oblak – Vjez Dn 7,13.

*Isusu rubjaštje d smokvā**(Mt 24,32; Mk 13,28)*

²⁹ Atunča Isusu lja rubit asta vorbā: “Ujtacāvā la smokvā ili bilo d karje ljemn. ³⁰ Kānd vidjec pupu alu smokvāj atunča š sāngurj štijec k je vara apruapje. ³¹ Isto aša kānd vidjec k vinje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovuluj apruapje. ³² Istina je zāk vuavā, asta generacija nusā trjakā pānd tot asta nu s dogudja.Š ³³ Čerju š pāmāntu osā trjakā, ali vorba amja s rāmāje zauvjek!”

*Isusu ānvacā p učenikurlje aluj s fije uvjek spremic d vinjala aluj**(Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)*

³⁴ Isusu azās: “Pāzacāvā š nu fic kašā lumja karje je tupavj d mamurluk š d bjarje ili briga alu životusta. Inače, aja zuvā ruavā p voj osā iznenadjaskā ³⁵ kašā zamka. K osā vije p tuatā lumje karje stanujaštje p pāmānt. ³⁶ Ān tuatā vrijamja pāzacāvā š rugacāvā s putjec s avjec snagā s izdržic aštja stvarurj če vinje š fic spremic s stāc la intja amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj.”

³⁷ Isusu tuatā zuvā ānvāca ān Hram, š sara pljika š provodja nuaptja p djal Masline.

³⁸ A tot narodu s skula dānzorja š pljika ān Hram s puje urjajke la Isusu.

22*Juda pristanjaštje s izdajaskā p Isusu**(Mt 26,1–5, 14–16; Mk 14,1–2, 10–11; Iv 11,45–53)*

¹ S približa Prazniku d mālaj frzdā germā. Āsta praznik s kima š Pasha.* ² Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije kāta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskā p muartje, ali lja fost frikā d lumje s nusā bunjaskā.

³ Ān vrijamaja Sotona auntrat ān Juda Iškariot karje je unu dān jej duavāsprjače (12) apostolurj. ⁴ Jel apljikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurlje alu stražāj d Hram kum s lja ažutje s apuče p Isusu. ⁵ Jej s raduja š ja obečit k ji dā banj. ⁶ Juda apristanit. Aša jel kāta bunā vrijamja s lji dja p Isusu kānd lumje nusā fije upruapje.

*Isusu trimjatje p doj (2) učenikurj s pripremjackā vičera alu Pasha**(Mt 26,17–19; Mk 14,12–16)*

⁷ Avinjit zuva s ānčapje Prazniku d mālaj frzdā germā, kānd s žrtvujaštje vuaje d vičera alu Pasha. ⁸ Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: “Fuđic š pripremick vičera alu Pasha s mānkām una.”

⁹ Učenikurlje antribat p Isusu: “Undje vrjaj s mānkām?”

¹⁰ Lji začē aša: “Čim untrāc ān trg Jeruzalem, osā vu sretnjaskā unu om karje aduče apā ān bukal. Fuđic dāpā jel ān kasā karje untrā ¹¹ š začec alu domačinuluj: ‘Učitelju āntrijabā ān karje sobā puatje s mālānce vičera alu Pasha ku učenikurlje aluj.’ ¹² Jel osā vu ratje marje sobā p kat, karje spremitā. Ačija pripremick vičera.” ¹³ Petar š Ivan sa dus ān trg š jej angāsāt tot kum Isusu lja zās š ačija apriprimick vičera alu Pasha.

Š **21:32** Jaštje altje načinurj s s razumjaskā āsta stih: 1. “asta generacija” rubjaštje d ālja karje afost vij ān vrijamaja pānd Isusu arubit, a aja značaštje k uništjala alu Jeruzalem š altje znakurj karje osā fije pānla vinjala alu Kristuluj osā ānčapje s fije aja pānd jej d vij; 2. “asta generacija” rubjaštje d alta lumje karje je rov š s protivijaštje alu Isusuluj, a aja značaštje k uvjek osā vije lumja karje nu krajde š s suprostavjaštje alu Isusuluj tot pānla vrijamje kānd jel s ānturčja p pāmānt; 3. “asta generacija” značaštje “asta rasā” š rubjaštje d Židovj, a aja značaštje k rasa alu židovilor osā trijaskā š kānd Isusu osā āntuarkā p pāmānt; ili 4. “asta generacija” rubjaštje d lumja karje osā trijaskā ān vrijamje kānd vinja kraju, š aja značaštje k osā s dogodjaskā događajurlje karje s spominjaštje ān stihurj 25–26, a aja značaštje k Isusu osā āntuarkā p pāmānt d život alu aja generacije. * **22:1** Pasha je prazniku karje Židovi slavja ān tot anu p zuvā majdatā s ānčapje prazniku d mālajurj frzdā germje. Vorba Pasha maj mult s koristja d označalā d tuatje opt (8) zālje karje uključuja š zuva d Pasha š šaptje (7) zālje d praznik d mālajurj frzdā germje.

Isusu š učenikurlje mälänkă vičera alu Pasha

(Mt 26,20–30; Mk 14,17–26; Iv 13,21–30; 1 Kor 11,23–25)

¹⁴ Känd avinjit vrijamja d vičeră alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli.[†] ¹⁵ Jel azăs: “Amčeznit ku tot sufljetu s mälänk ku voj asta vičera alu Pasha majdată d muka amja. ¹⁶ Vu zăk k nu maj mälänk vičera alu Pasha pând nu vinja zuva s s mälănče ân cara alu Dimizov.”[‡]

¹⁷ Atunča alat paru ku vinu, azahvaljit alu Dimizov š začē: “Lăc š podjeljic vinu ăntră voj. ¹⁸ Vu zăk d akuša nu maj bjav vin pând nu vinje cara alu Dimizovuluj.”

¹⁹ Atunča alat mälaju š zahvaljit alu Dimizov, la frănt š la dat alu učenikolor, š azăs: “Asta je tjela amja karje s predajaštje d voj. Mănkac asta mije d spomen.” ²⁰ Dăpă vičeră, aša alat š paru ku vinu š azăs: “Asta je sândilje alu mjov karje s varsă kašă žrtva d voj. Ku sândilje alu mjov Dimizov fače novi savez ku narodu aluj.

²¹ Pănglă tot jakă, izdajniku alu mjov šadje ku minje la astal. ²² Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu âla karje izdajaštje p minje!” ²³ Učenikurlje ănčapje ăntră jej s ăntrijabă činje dăn jej putja s fakă aša rov.

Činje maj marje ân cara alu Dimizov

(Mt 20,25–28; 19,28; Mk 10,42–45)

²⁴ Učenikurlje ănčiput s s prepîrjaskă d aja činje dăn jej arfi maj marje. ²⁵ Isusu azăs: “Carulje alu pământusta vladjaštje p narodu alor š provodjaštje vlastu p jej. Š âlja carurj vrja s lji faljaskă narodu k je maj bunj. ²⁶ Ali voj nu fičec kašă jej! Naprotiv, maj marje ăntră voj s fije kašă âla maj mik, a vođa kašă argatu. ²⁷ Mi zăčec, činje je maj marje, âla karje šadje la astal ili âla karje l služaštje? Âla la astal, dănă? Ali nu ăntră voj, k, jakă, jo sânt ăntră voj kašă argatu.

²⁸ Voj afost pănglă minje ân kušnjilje alji mjalje. ²⁹ Vu dauv s vladic ân cara alu Dimizov, kašă Tatimjov ân čerj če ma dat mije. ³⁰ Voj osă mănkăc š osă bijec la astalu mjov ân cara amja. Osă šidjec p prijestolje š osă vladic p duavăsprjače (12) sāmăncje alu Izrael.”

Isusu začē alu apostolurj osă lji vije kušnje š problemurj

(Mt 26,31–35; Mk 14,27–31; Iv 13,36–38)

³¹ Isusu azăs: “Šimune, Šimune, Sotona ačîrut s puată s iskušaskă vjera avuastră kašă omu karje prosijaštje gruvu.Š ³² Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskă. Aša, kând t torč mije, učvrstjaštje vjera alu alc učenikurlje!”

³³ Petar azăs: “Domnulje, jo sânt spremît s pljek ku tinje ân tamnică š ân muartje!”

³⁴ Isusu azăs: “C zăk, Petre, majdată če kukošu mănje diminjacă kântă, d trje (3) vorj osă t odriknještj k uopće m kunoštj.”

³⁵ Isusu lji ăntrjabă: “Kând p voj atrîmjes p drum frzdă banj, frzdă tašnă š sandalje, dali vuavă čiva afaljit?”

Jej odgovorit: “Na faljit.”

[†] 22:14 apostoli – Ăştja je duavăsprjače (12) d apostolurj maj upruapje d učenikurj karje Isusu akuljes (Vjez Lk 6,13).

[‡] 22:16 pând nu vinja zuva s s mälănče ân cara alu Dimizov – Ân grčki original skrije: “pând god nusă ispunjaštje ân cara alu Dimizovuluj”. Pasha lji da d gând p narodu alu Izrael p aja kum Dimizov lja izbavit d Egipt undje afost roburj kând žrtvujit mjelu š apus sândilje aluj p ušilje alu kăšilje alor. Isto aša, Isusu je mjelu alu Dimizovuluj š sândilje alu Isusuluj oslobodjaštje p narodu aluj d grešală. Isusu jar osă vije š s vladjaskă kašă caru, a atunča lumja karje krjadje osă fakă nuntă š s slavjaskă k Dimizov lja izbavit. Š 22:31 Gruvu s razdvaja ân čur kum bobu s odvaja dăla pljavă karje afost mistikată ku jel. Daja če, asta metaforă rubjaštje d ispitujală vjera alu učenikolor kum s pokaza dal š majdăpartje kridja ân Kristu ili osă s udaljaskă dăla jel.

³⁶ Isusu azās: “Ali akuša, činje arje banj, sāla dukā! Tašna isto! Činje narje mač, s vindā cualjilje š s kumprā d jel.* ³⁷ Kvu zāk, mora s ispunjaskā aja če d minje skrije ān Svāntā pismā: ‘L smatrja k je zločinac.’✠ Tot če prorokurlje askris d minje uskoro osā s ispunjaskā.”

³⁸ Jej azās: “Domnulje, avjem ačija doj (2) mačurj!”

Isusu azās: “Dāstul je! Nu maj rubic d aja.”

Isusu s ruagā ān Getsemanija

(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)

³⁹ Atunča Isusu sa dus dān trg š apljikat, kašā obično, p Maslinskā gorā. Učenukurlje sa dus dāpā jel. ⁴⁰ Kānd ažuns, lji začē: “Rugācāvā s nu kidjec ān kušnje!”

⁴¹ Sa udaljīt dāla jej otprilike kāt puatje buluvanu s s arunče. A kleknit š sa rugat: ⁴² “Tato, akā tu vrjaj, uklonjaštje asta dāla minje s nu bjav dān parusta d patjalā! Ipak, s fije kum vrjaj tu, a nu kum vrjauv jo.” ⁴³ Š atunča ji sa pokazāt anđelu š la fukut maj capān. ⁴⁴ Tot če maj tarije sa rugat, ān marje munkā, a znoju ji postanjaštje kašā kaplja dān sānde ča kāzut p pāmānt.† ⁴⁵ Kānd azavršāt ku rugala sa skulat, sa tors la učenukurj š lja gāsāt kum s kulkā, iscrpic d žalost. ⁴⁶ Isusu lji āntrjaba: “Dāče vu kulkāc? Skulāc š rugācāvā s nu kidjec ān kušnje!”

Juda izdajaštje p Isusu š vođilje alu židovilor l pukā

(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; Iv 18,3–11)

⁴⁷ Pānd Isusu arubit, sa pojavīt mult lumje, karje lja dus Juda, unu dān jej duavāsprjače (12) apostolurj. S približa la Isusu š la pozdravit ku poljubacu ān falkā. ⁴⁸ Isusu aluj azās: “Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?”

⁴⁹ Kānd učenukurlje avizut če s spremjaštje, jej azās: “Domnulje, s lji napadnim ku mačurlje?” ⁵⁰ Š unu dān jej aluvīt p argatu alu marje popāj š ja tijat dirjapta urjajke.

⁵¹ Ali Isusu azās: “Lji dopustic! Nu vu odupiric više!” A dirit alu argatuluj urjajka š la iscjelit. ⁵² Atunča azās alu lumjej karje avinjit s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj š vođilje alu židovilor: “Aspljikat p minje ku mačurlje š ku toljagurlje ka p pobunjenik! ⁵³ Dāče nu mas pukāt ān Hram? Tuatā zuva irjam ānklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrijamja kānd vladjaštje sāla alu nuaptjej.”‡

Petar s odriknjaštje d Isusu

(Mt 26,67–75; Mk 14,66–72; Iv 18,15–18, 25–27)

⁵⁴ P Isusu la apukat čuvari š la dus ān kasā alu marje popāj. A Petar lji pratja. ⁵⁵ Ān mižlokuluj d bātuturā stražari aprins fok š jej karje irja aiča sa ānklāzāt pānglā ja. Petar ašāžut ku jej. ⁵⁶ Njeka argata s ujtā kum jel šadje pānglā fok, l sljedjaštje š začē: “Š āsta irja ku omusta karje pukāt!”

⁵⁷ A Petar sa odriknit: “Pa jo nič k l kunoskā, mujarjo!”

⁵⁸ Nješta maj ānklo, njeko altu la vizut š azās: “Š tu ješt unu dān jej!”

Petar aodgovorit: “Nu sānt, omulje!”

⁵⁹ Dāpā otprilike unu sat, njeko altu tvrdja: “Āsta om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kašā š Isusu p karje la pukāt!”

* **22:36** Kānd učenukurlje majdatā ančiput s pripovidjaskā, na tribut nimika s adukā dāpā jej, k aputut s očekujaskā k njeka lumje dočekujaštje š s lji oskrbljaskā. Stvarulje sa prominjit učenukurlje nu trjebje s očekujaskā binje s lji primjaskā. Osā fije kašā omu karje pljakā p drum rov obično ku jel aduče banji, tašna š maču. Isusu d aja rubja figurativno kum zāča k š jel š učenukurlje aluj osā trjakā vrijamja d testiranje. Ali učenukurlje na razumit k Isusu rubjaštje figurativno š afost spremic d borbā (vjez22,38, 49–51). ✠ **22:37** Iz 53,12 † **22:44** Njeki grčki rukopisurj narje 43 š 44 redu.

‡ **22:53** vladjaštje sāla alu nuaptjej značaštje: “vrijamja s djelujaskā Sotona”.

⁶⁰ Petar azās: “Nu štiv d čaja rubještj, omulje!” Ān trenula, pānd još arubit, akāntat kukošu. ⁶¹ Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtā p Petar, a Petar sa dat d gānd kum ja zās Isusu: “Ān diminjacā, majdatā če kukošu kāntā, d trje (3) vorj osā t odriknještj k uopće m kunoštj.” ⁶² Aišāt Petar dān bātuturā š aplāns amarā.

⁶³ Čuvari ančiput s s ljađe d Isusu š s l batā. ⁶⁴ Jej ja ānviljit vojki š ja zās: “Tu ješt proroku. Spunje činje ta butut!” ⁶⁵ L vridja još maj mult ku altje vorbje urātje.

Isusu je la intja alu vođilje alu židovilor
(Mt 26,59–66; Mk 14,55–64; Iv 18,19–24)

⁶⁶ Kānd sa spart zuva, sa strāns Vječa amarje alu Židovilor. Aja afost vođilje alji bātārnj karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la jej ⁶⁷ š ja zās: “Spunje nuavā dali tu ješt Kristu.”

Isusu zāče: “Akā vu zāk k sānt, nusā mi kridjec, ⁶⁸ akā vu āntrijeb nješta, osā nu mi zāčec.” ⁶⁹ Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, āndatā osā šāg p lok d čast š d moć pānglā Dimizov.”*

⁷⁰ Kānd auzāt aja, toc jej astrigat: “Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovuluj?”

Lja zās: “Aša je kum voj aja zāčec.”

⁷¹ P aja jej azās: “Če maj fičem ku još dokazurj? Aja sāngurj noj auzāt dān gura aluj!”

23

Pilat, upravitelju alu rimuluj p regija Judeje, ispitujaštje p Isusu
(Mt 27,11–14; Mk 15,1–5; Iv 18,28–37)

¹ Atunča tuatā Vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj.* ² Ačija jej ančiput s l optužaskā: “Noj apukat p omusta kum vrja s stričje p lumja anuastrā. Rubjaštje nuavā s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru.”

³ Pilat antribat p Isusu: “Ješt tu caru alu Židovilor?”

Isusu azās: “Aša je kum tu aja zāč.”

⁴ Pilat atunča zāče alu glavni popilor š alu naroduluj: “Jo nam gāsāt k omusta na fukut nimika rov.”

⁵ Ali jej ānčapje još maj mult s navaljaskā: “Jel ānvacā p lumja ān tot pāmāntu alu nostru† š lji navadjaštje p pobunā! Ančiput ān Galileja š avinjit tot pānla aiča ān Jeruzalem!”

⁶ Kānd Pilat auzāt aja, antribat: “Pa dali je jel d regija Galileja?” ⁷ Kānd jej azās: “Da”, Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjaštje p Galileja.‡ Herod baš atunča sa gāsāt ān Jeruzalem.

Herod, vladaru p regija Galileja, ispitujaštje p Isusu

⁸ Kānd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzāt. D multā vrijamje Herod avrut s l vjadā d aja če s nadja k pānglā jel osā fakā čudā. ⁹ Jel antribat p Isusu pitanje dāpā pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na odgovorit. ¹⁰ Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija š ku nikižala la optužāt. ¹¹ Herod š vuastja aluj s ljiga d Isusu š rādja d jel. L ānbrakā ān cualje d carurj š l trimjatje āndrāt la Pilat. ¹² Herod š Pilat, karje irja dušmanj, ān zuvaja apostanit ortač.

Pilat p Isusu l osudjaštje p muartje
(Mt 27,15–26; Mk 15,6–15; Iv 18,39–19,16)

¹³ Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vođilje alu židovilor š p lumja ¹⁴ š lja azās: “Mas dus p omusta p optužbā k adrikat pobunā āntrā lumja. Lam ispitujit pānglā voj, ali nam

* 22:68 Lk 20,1–8 * 22:69 Ps 110,1 * 23:1 Vođilje alu židovilor na vut vlast d muartje, pa adus p Isusu la upravitelju alu rimuluj, Pilat, karje avut vlast s umuarje p Isusu. † 23:5 p lumja ān tot pāmāntu alu nostru – Ān grčki original skrije: “ān tuatā Judeja”. Vjez fusnota ān 4,44. ‡ 23:7 Herod, karje vladjaštje p Galileja – Vjez fusnota ān 3,1.

vizut divina d karje las optužāt. ¹⁵ Nič Herod na gāsāt divina aluj š aša la trimjes āndrāt la noj. Āsta om na fukut nimika s zaslužaskā kaznā d muartje. ¹⁶ Atunča osā lji zāk s l batā ku biču, š atunča l las.”

¹⁷⁻¹⁸ Š Ali toc ān unu glas astrigat: “P jel umuarā, a lasinje p Baraba!” ¹⁹ Baraba irja ān kisuarje daja če irja umješāt ān pobunā ān Jeruzalem š daja ča murāt. ²⁰ Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobodjaskā p Isusu. ²¹ Ali jej astat s stridje: “Razapnjaštālāj! Razapnjaštālāj!”

²² Pilat sa obratit š d trje (3) vorj: “Ali d karje rov afukut? Nam utvrdit k afukut nimika če zaradjaštje kaznā d muartje. Zāk s l batā ku biču, š atunča l las.”

²³ Ali, jej š maj dāpartje astrigat š akātat s l razapnjaskā. Jej napokon adobidit aja če jej avrut. ²⁴ Pilat aodlučit s fakā p voja alor. ²⁵ Oslobodit p āla karje afost ān kisuarje dān pobunā š daja ča murāt, k jel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskā. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut.

P Isusu l razapnjaštje

(Mt 27,32–44; Mk 15,21–32; Iv 19,17–27)

²⁶ Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pānd jej pljika, apukat p njeiki om dān Cirena karje s kima Šimun karje sa tors d sat š ja pus p umirje kruča s la dukā dāpā Isusu.

²⁷ Dāpā Isusu apljikat multā lumje š multā mujerj karje aplāns š tuguja. ²⁸ Ali Isusu s okrinjaštje kātri jej š lja zās: “Mujeri d Jeruzalem, nu plāndec d minje, njego d voj š d kupi alji voštri. ²⁹ K vinje zāljlje* kānd osā s rubjaskā: ‘Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu amižduavje tjepturj karje na supt!’† ³⁰ Ān aja vrijamje lumja osā zākā alu planinālor: ‘Kādijec p noj’ š alu djalulor: ‘Āviljicānje!’✠

³¹ Akā ān fok ardje ljemnu vjardje, kāt osā argā još ljemnu auskat?”†

³² A vuastja aduče š p doj (2) kriminalcurj s lji razapnjaskā ku Isusu. ³³ Kānd avinjit la lok karje s kjamā Lubanja, la razapinjit, a š ku jel š p doj (2) kriminalcurj, p unu p dirjaptā alu Isusuluj, a p altu p stāngā.

³⁴ Isusu sa rugat: “Tato, oprostjaštālje k nu štije če fače!” Š Vuastja atunča arunkat kockā š aša podjeljaštje cualjlje alu Isusuluj āntrā jej.✠

³⁵ Lumja astat š toc s ujta, pānd poglavari alor sa ljigat d Isusu š lja zās: “P alci jel aspasāt. Akuša s spasaskā sāngur p jel akā je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovuluj!” ³⁶ Sa strābat š vuastja d jel. Avinjit la jel š ji nudja akru vin.*✠ ³⁷ Jej azās alu Isusuluj: “Spasaštje p tinje akā ješt caru alu Židovilor!” ³⁸ Dāpā jel astat natpisu: “ĀSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR.”

³⁹ Unu dān kriminalcurj karje visja p kruče l uvridja ku vorbilje: “Tu ješt Kristu, dānā? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!”

⁴⁰ Ali altu kriminalc la ukurit: “Dali nu c frikā d Dimizov? Trpještj ista kazna kašā jel. ⁴¹ Ali p pravdā je noj s trpim k noj zaslužām kaznā d djela alu nostru. Ali omusta na

Š **23:17-18** Doj trje grčki rukopisurj dodajaštje aštja vorbje la ānčipjalā kašā stihu 17: 17 “Avut običaj k p praznikusta upravitelju afost datorj s lasā p unu d kisuarje p slobodā.” (Vjez Mt 27,15; Mk 15,6.) * **23:29** Aša vrijamje avinjit šaptjezāč (70) d aj dāpā Kristu. Vuastja alu Rimuluj okolit š uništīt p Jeruzalem š amurāt mult židovurj (21,20–24).

† **23:29** Ān aja vrijamje kupi ān Jeruzalem osā trpjaskā marje patnje. Atunča narodu osā pomisljaskā k majbinje d lumje karje narje kupi. Narje tugā kānd vjadje kum kupi alor patjaštje š tugujaštje. ✠ **23:30** Hoš 10,8 † **23:31** Akā ān fok ardje ljemnu vjardje, kāt osā argā još ljemnu auskat – Ān grčki original skrije: “K akā s fače aša d ljemn vjardje, če s fije d ljemnu auskat?” Ljemnu auskat ardje majdatā njego alu vjerz. “Ardjala” s ja kašā metafora d patjalā ili kaznā. Isusu afost kašā ljemnu alu vjardje karje na fost spremna. Isusu na zaslužāt s l kaznjaskā Dimizov k afost frzdā grešalā. Lumja karje odbacāt p Isusu afost kašā ljemnu auskat karje afost spremīt s argā. Jej azaslužāt s lji kaznjaskā Dimizov d grešala alor. Š **23:34** Tato, oprostjaštālje k nu štije če fače – Ān njeiki grčki rukopisurj nu s nalazaštje aštja vorbje. ✠ **23:34** Ps 22,18 * **23:36** Ji nudja akru vin, ali vuastja s ljiga d Isusu. S pretvarja k s ponašaštje kātri jel kašā kātri caru, ali ji da vinu karje nuje bun d car. ✠ **23:36** Ps 69,21

fukut numik rov.” ⁴² Azās atunča: “Isusulje, känd änčipja s vladješt ka caru, smilujaštije p minje.”

⁴³ Isusu ja zās: “Istinā c zāk: astāz osā fi ān raj ku minje.”

Muartja alu Isusuluj

(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Iv 19,28–30)

⁴⁴ Känd afost njeđe duavāsprjače (12) satje, suarilje aprestanit s sajaskā š nuaptja prekrijit tot pāmāntu pānla trje (3) satje posljepodne. ⁴⁵ Lūmina alu suarilje anistanit, š dāturdātā firjanga alu Hramuluj† sa rupt p mižlok. ⁴⁶ Atunča Isusu āntarje strigā: “Tato, predajesk sufljetu alu mjov ān mānilje alji tjalje!” Ćim azās aja, aslubuzāt sufljetu.

⁴⁷ Känd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, ančiput s slavjaskā p Dimizov š zāča: “Omusta sigurno irja pravedan!” ⁴⁸ Maj ānklo, lumja karje afost ačija š avizut če sa dogodit sa razilazāt š s bātja ān tjept d marje žalost. ⁴⁹ A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje avinjit dāpā jel dān Galileja astat maj dāpartje š s ujta la tot če sa dogodit.

Isusu je āngrupat

(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Iv 19,38–42)

⁵⁰⁻⁵² Š jakā njeiki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu ān Judeja, apljikat la Pilat š akātāt s ji dja tjela alu Isusuluj. Jel afost članu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažāt ku jej daja ča pukāt š osudit p Isusu p muartje. Jel afost bun š pravedan om karje štipta cara alu Dimizov. ⁵³ Š Josip askinit tjela alu Isusuluj dāpā kruče, š l umotjaštje ān skumpā albā plahtā š l punje ān grupā isklesātā ān stijenā, ān karje još nimilja nuje āngrupāt.

⁵⁴ Suarilje kādja, š sāmāta samo če na vinjit.†

⁵⁵ Mujerilje karje avinjit ku Isusu dān Galileja, apljikat dāpā Josip š avizut undje grupa š ča fukut ku tjela alu Isusuluj. ⁵⁶ Atunča sa tors akasā s pripremjackā jarbilje š ulje karje miruasā d tjela. Sāmāta sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24

Isusu s skualā dāla morc

(Mt 28,1–10; Mk 16,1–8; Iv 20,1–9)

¹ Dānzorja ān duminikā mujeri apljikat la grupā ku jarbilje š ku unturilje karje miruasā če lja pripremit. ² Känd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje āvilja ulazu la grupā runkat ān partje.* ³ Auntrat ānontru, ali na gāsāt tjela alu Domnuluj Isusuluj. ⁴ Pānd jalje aša astat zbunjitje pāntruv aja če sa dogodit, dāturdātā pānglā jej sa pojavit doj (2) omurj ān cualje karje blistjaštje. ⁵ Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kātri pāmānt. Doj (2) omurj lja tribat: “Dāče kātāc p viuv āntrā morc? ⁶ Nuje aiča. Auskrāsnit! Dali nu vu gāndic če vam zās još ān Galileja: ⁷ ‘Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit ān māj alu grešnikulor š jej p minje osā m razapnjaskā, ali jo aldā trje (3) zālje osā m skol dāla morc.’”✧

⁸ Jalje sa dat d gānd k Isusu aja azās. ⁹ Š sa tors dāla grupā s javjaskā alu unsprjače (11) apostolurj š alu toc alcilor. ¹⁰ Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov, š još njeke mujerj. Arubit tot alu apostolilor če sa dogodit, ¹¹ ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š nu lja krizut alu mujerilor. ¹² Ipak, Petar dā fuga pānla grupā. Känd ažuns, s ujtā ānontru ali na vizut nimika osim skumpā albā plahtā ān karje irja Isusu. Apljikat dāla grupā š s āntriba če sa dogodit.

† 23:45 firjanga alu Hramuluj – Āsta firjangā afost pisti 25 mitjarje d marje š odvaja loku karje irja maj svānt d altu lokurj ān Hram. ‡ 23:54 D Židovurj, zuva završāštje känd suarilje kadje. Židovurje nu kutiza s lukrjazje sāmāta š daja Josip s pripja s završaskā lukru majdatā d zuvā d odmor, karje ānčipja ān vinjerj känd kidja suarilje. * 24:2 buluvanu karje āvilja ulazu la grupā – Āsta irja marje okrugli buluvan atāta d marje s zaklunjaskā skroz ulazu ān grupā. Afost potrebno doj trje omurj s l kotrljaskā. ✧ 24:7 Lk 9,22

Isusu s ukazaštje alu učenikolor p drum ăn Emaus

¹³ Ăn zuvaja doj (2) učenikurj alu Isusuluj pljakă ăn sat Emaus, dăpartje d Jeruzalem njeđe unsprjače (11) kilomjatrje.† ¹⁴ P drum arubit d tot ăa fost. ¹⁵ Pănd jej aša arubit ș raspravlja ăntră jej, avinjit Isusu ș pljakă ku jej. ¹⁶ Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskă.

¹⁷ Isusu lja antribat: “D ăaja aja raspravljic pănd putujic?”

Jej astat pljinj d tugă. ¹⁸ Unu dăn jej, karje s kjamă Kleofa, ja odgovorit: “Tu ješt jedini om karje avinjit d praznik ăn Jeruzalem karje nu štije ăa fost ăn ziviljaštja.”

¹⁹ Isusu ăntrijabă: “Če afost?”

Azăs: “Pa aja ăa fost ku Isusu dăn Nazaret. Jel irja proroku ș tuată lumja aputut s vjadă ku vorbilje ș ku djela aluj k la trimjes Dimizov. ²⁰ Pănglă aja glavni popurlje ș alji noștri altje članurlje alu vječe Amarje la predajit s fije osudit p muartje ș la dat s l razapnjaskă. ²¹ A noj njam nadit k jel ăla karje osă spasaskă p narodu alu Izrael dăla dușmanu aluj, već atrikut trje (3) zălje d kănd je mort. ²² Ali aja nuje tot k ș njeke mujeri karje l pratja ku toc noj, nja zbunjit p noj: čim asvanit zuva jalje apljikat la grupă, ²³ ali ačija na găsăt tjela aluj. Avinjit ș azăs k lji sa pokazăt andelurlje ș lja zăs k Isusu viuv. ²⁴ Njeki dăn noj adat fuga la grupă ș angăsăt k je grupa guală baș kum azăs mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv.”

²⁵ P aja Isusu lja zăs: “O kum ištjec nerazumni! Dăče vuavă grjev s kridjec ăn aja ăa zăs prorokurlje? ²⁶ Dali nu tribja Kristu s trpjaskă tot majdată njego ăe s ănčapje s vladjaskă p toc?” ²⁷ Aša Isusu lja objasnit tot ăe Mojsije ș toc prorokurlje azăs ăn Svăntă pismă d jel.

²⁸ Kănd avinjit upruapje d sat undje pljakă, Isusu sa fukut k vrja s pljače maj dăpartje. ²⁹ Ali jej la nagovorit: “Rămăj ku noj! Več je sara. Vinje nuaptja!” Aša auntrat ăn kasă s rămăje ku jej. ³⁰ Pănd afost ku jej la astal, Isusu alat mălaju, zahvaljit alu Dimizovuluj, la frănt ș la dat alor. ³¹ Atunča alor sa diškis vojki ș jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit.

³² A jej azăs unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje inimilje kănd p drum rubja ku noj ș nji objasnja Svănta pisma!” ³³ Sa skulat ș sa tors ăn Jeruzalem. Apljikat la lok undje sa străns unsprjače (11) apostolurj ș p alcă sljedbenikurj alu Isusuluj. ³⁴ Jej zăče: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazăt alu Šimunuluj!” ³⁵ Atunča ș ăštja alji doj (2) rubja ăe sa dogodit p drum ș kum akunuskut p Isusu pănd jel afrănt mălaju.

Isusu s pojavjaštje păngl učenikurj

(Iv 20,19–23)

³⁶ Pănd jej doj (2) rubja, Isusu dăturdătă astat ăntră jej toc. Lji zăče: “Mir vuavă!” ³⁷ Ali lja afost frikă daja ăe găndit k vjadje măroj. ³⁸ Š Isusu lji zăče: “Dăče vu frikă? Dăče ăn voj s fače sumnje ăn inimă?” ³⁹⁻⁴⁰ Atunča lja arătăt mănjlje ș pičuarilje ș azăs: “Ujtacăvă la rănjl! Jo sânt aja! Punjec mănjlje p minje ș osă vidjec! Măroji narje karnje ș vuasă kašă ăe lji am jo!”

⁴¹ A jej d radost na putut s krjadă alu vojki alor, njego sa mirat. Jel ăntrijabă: “Avjec čiva d mănkăt?” ⁴² Ja dat krod d pjaštje pržăt, ⁴³ a jel l ja ș mălănk pănglă jej.‡

⁴⁴ Atunča zăče: “Asta ăe sa dogodit upravo aja ăe vam zăs k osă dogodjaskă. Pănd majdată amfost ku voj, vam zăs: atribut s s ispunjaskă tot ăe skrije d minje ăn zakonu alu Mojsije, ăn knjige d prorokurj ș ăn Psalmi.” ⁴⁵ Atunča lja žutat s razumjaskă čije skris ăn Svăntă pismă. ⁴⁶ Kănd azavršăt jel azăs: “Kašă kum vidjec, aša skrije ăn Svăntă pismă k jo, Kristu, trjebje s trpjesk ș s mor ș aldă trje (3) zălje s m skol dăla morc ⁴⁷ ș ku autoritetu alu mjov s rubjaskă alu tuată lumja k trjebje s s okrinjaskă dăla grešală ș Dimizov osă

† 24:13 njeđe unsprjače (11) kilomjatrje – Ăn grčki original skrije: “šajzăč (60) stadia”. ‡ 24:43 Aja afukut s lji pokazaskă k nuje sufljet, k sufljetu nu mălănkă.

lji oprostjaskă grešala. Osă ânčipjec ân Jeruzalem ⁴⁸ s začec alu alcilor aja če voj auzăt š avizut dăla minje.

⁴⁹ A jo osă vu trimjet p Sufljetu alu Svântuluj, p karje Tatimjov ân čerj aobečit k vuavă osă vije. Răminjec ân trg Jeruzalem pând Dimizov nu trimjatje p voj săla d sus!”Š

Isusu s ântuarčje p čerj

(Mk 16,19–20; Ap 1,9–11)

⁵⁰ Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pânla lok upruapje d sat Betanija. Ânklo adrikat mănilje š sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov. ⁵¹ Pând lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj tot pând nu lja nistanit dăn vojk. ⁵² Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors ku marje radost ân Jeruzalem. ⁵³ Atunča irja stalno ân Hram š slavja p Dimizov.

Š 24:49 pând Dimizov nu trimjatje p voj săla d sus – Ân grčki original skrije: “pând nu fic ânbrăkac ku săla dăpă sus”. Sufljetu alu Dimizovuluj osă vije p jej kašă cualjilje če viljaštje p omu. Ku altje vorbje, osă primjaskă snaga alu Sufljetu alu Svânt kum aputja s svedočaskă alu alcilor d Isusu.